

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KAFKA

EKİM 2018 Sayı: 50
Fiyat: 9 TL - KKTC: 10 TL

50.
SAYI

bi dünya...

**VATANDAŞIN
SHYUNU NİYE
KESİYOSUN
İSKİCİM YA?**

Müjdat Gezen • Uğur Dünder • Atııl Behramoğlu • İlber Ortaylı • Şebnem İşigüzel • Sunay Akın • Alper Canıgüz • Mahir Ünsal Eriş • Aylin Balboa
Umay Umay • Akgün Akova • Coşkun Aral • Bedia Güzelce • Zafer Algöz • Cem Davran • Nihat Sırdar • Metin Uca • Can Yılmaz • Levent Erden
Kerimcan Kamal • Nilay Örnek • Gökhan Dağıstanlı • Candaş Tolga • Başar Başaran • Özgür Amed • Kaan Koç • Ceylan Ertem • Gökhan Çınar
Murat Meriç • Cem Güventürk • Dilan Bozyel • Adnan Oktar • Alihan Karadağ • Çiğdem Canım • Evrencan Gündüz

#benimiçinkafa

50 Sayı

50 okuyucu

Milli maçta
90'da atılan ve
3 puanı bize
getiren goldür.
Melisa Yıldız

Hiçbir şey yapmayıp kafamı
dinlendirmek istediğimde
başkalarının kafalarını
dinlemenin yolu.
Merve Dilara Altınay

Bir dostla KAFA
KAFA'ya sohbet
etmek gibi.
Mehmet Öztürk

Kitaplarımın arasında
kurduğum mis kokulu
güllerimin anısı gibi, yıllar sonra
bile her sayfasında beynimin
her hücreğine ve de kalbimin dip
köşesine kadar hatırlatır KAFA
bana doğumunu...
Sinem Özekin

Hani bahar gelir dallar
çiçeklenir ya, işte her ay
baharın gelmesi gibi.
Özlem Turan

Kendine has KAFA'sı
olanların toplanma
alanı.
Kübra Erdeniz

Deniz ortasında mahsur kalıp
fırlatılan işaret fişegidir...
Atalay Yalçın

Edebiyat ve kendi aramda
kurduğum köprüyü sağlamlaştıran
çok başarılı bir iş.
Buğra Kaplan

İç sesim gibi. Farklı
sesler, farklı nefesler
ama aynı göğün altında.
Melahat Solmaz

Bir çiftten fazla
gözden dünyayı
görmek, algılamak,
seyretmek...
Karla Beliz Sarı

Çıkıp eve giderken "Ohh
ya bütün gün benim,
gideyim de kafayı
KAFA'ya gömeyim,"
dediğim tek eğlencem.
Feriha Öztufan

Yalnız saatlerimin, dakikalarımın
dostu.
Helin Demir

Kitaplığımdaki
vazgeçilmezlerim, bir
sayısını kaçırsam oturup
hüzünlendiğim.
Sümeyye Nalbantoğlu

Fonda Evgeny
Grinko'dan Valse
çalarken elimde
kahvemle kendimle
başbaşa kaldığım
güzel dünya.
Hilal Pınar

Keşfedilmesi gereken
bir gezegen.
Dilan Öngel

Yağmur yağarken ıslanmak değil de
yağmuru hissetmek gibi.
Elif Akkaya

Yağmurun ardından açacak
güneş, o güneşe sırtını
çevirmekten vazgeçip yüzünü
dönecek bir ayçiçeği...
Betül Gelen

Evliliğimin ilk
yağmurlu gününde
sevgimle evimde
oturup okuduğum
ilk dergi.
Cansu Arslan

Yalnızlığımın
kalabalıklarla dolu
olduğu yer değil,
yalnızlığımın ortasındaki
en kalabalık yer.
İlayda Kılıç

Her sayfası ayrı
renklerde olan, okuyup
bitirince bir ayın bütün
renklerini yaşamış gibi
olduğum dergi.
Burak Başkaya

Ruhun gıdasıdır.
Elif Sude Güldüren

Çıktığı gün bayideki
koca dergi paketinin
içinden çıkarıp uzun
uzun gülerek baktığım
bir dost.
Ayşe Sinem Kayır

Bu yazıyı yazan kim
bilir nasıl bir "KAFA"
yaşıyor dur deyip
oturup saatlerce hayal
kurduğum.
Seda Adıyaman

Şiire uzanan bir el,
kendimize bir yol...
Ersin Taşdemir

Cem Karaca şarkısı gibi bir şey
ya da Turgut Uyar şiiri gibi.
Ansızın aklıma gelip mutluluk
veren, çıkartmalarıyla
güldüren, posterlerdeki
sözleriyle düşündürdüler...
Büşra Külcü

Arkadaş, dert ortağı, benim
anlatamadığım hislerimi anlatan.
Berfin Aslan

26 günlük oğlumun
sabah 5 uykusu
demek...
Hakan Çetin

Kalbimden sonra gelendir.
İsmail Torun

Kahvenin yanındaki
eksikliği tamamlayan
güzelliktir.
Emirhan Yılmaz

Hayata köşe taşı hikâyeler
bırakan sözcüklerin dergisi.
Serpil Kaya

Son dakika
üçlüğü gibi.
Nuran Erin

Her şeye iyi gelen kafa
dengi bir yoldaş.
Büşra Acar

Her sayfasıyla nefes
olan bir ağaç gibi.
Sena Korkmaz

Kaçışım için kapı,
kahvem için ortak,
benim için arkadaş.
Leyla Kurtulmuş

Olağan bir seyirde
ilerleyen hayatımda
soluk almak için
duraksadığım bir deniz
kenarı gibi...
Murat Gezici

En iyi yol arkadaşı.
Arabada yanımdan
ayrılmaz; bulunan en
sakin yerde açıp okunur.
Merve Filibeli

Herkesten kaçınca,
her şeyden bunalınca
ve en çok da kendimi
bulamayınca sığındığım
liman.
İrem Nur Özdaş

Ruhum bir yerlerde sıkıştığında,
beni çekip huzurlu dünyasına
alıyor.
Cemre Rahatlar

İlk dergi koleksiyonum. Göz
bebeğim, ağzımın tadı.
Ahmet Avcı

Aklımdan dilime
düşmemiş
kelimelerin
satırlarda can
bulmuş hali.
Merve Çınar

Kafamdakileri
olduğu gibi kağıda
döken can arkadaş.
Deniz Arman

Her ay yenilenen
mutluluk, güzel
bir dost demek.
Aleyna Yılmaz

Kâh katıla katıla gülmek
kâh ağlamak ama çokça
insan manzaralarından ders
çıkartmak demek. Ve tabii ki
TÜYAP fuarında kucaklaşmak.
Büşra Dağ

Ayrılık kokan yolculuklarda
sarıldığım en samimi dost
eve geldiğimde beni bekleyen
birey, dost, canlı... Hatta aile.
Oğuzhan Sinan Yıldırım

Karanlık dünyaya
saf ışık.
Yıldız Tetik

Bulduğum boyutu terk
ederek kendimi bulduğum
huzur sahasıdır.
Necdet Altan

Karanlıkta
ışık gibi.
Dicle Adıgüzel

Sevincimi de acımı da en
güzel cümlelerle içinde
bulduğum, biraz olsun her
şeyden uzaklaşıp sessizce
bu dünyayı seyredebildiğim
dostum.
Dilara Şenipek

Camlı fanuslu plazalı
işlerimden kurtulup
hayata karışmak.
Bilgi Altay

- Nazım lan sen bilirsin. Niye böyle akşam olunca, böyle bir hüzün çöküyor ya insana?

- Çünkü gün bitiyor abi. Bir de zaman geçiyor yani, o ürkütüyor insanı. Bitiyor yani. Bir gün daha bitiyor. Sonuçta bir son var, içten içe biliyorsun bunu. Her akşam o sona doğru biraz daha yaklaşıyorsun yani. Biraz daha biraz daha... Nâzım Hikmet ne diyor biliyor musun abi?

- Ne diyor lan?

**- “İnsan,” diyor “öleceğini bile bile nasıl yaşar?
Ya çıldırır, ya öleceğini unutur.”**

Rahmetli annem hep derdi ya; aman yaşadığım kadar mı yaşayacağım.

- Yani?

- Yani geldik gidiyoruz elde var sıfır.

- Hem de bir sürü sıfır.

- Alt alta koy hepsi yine sıfır.

- Sıfıra sıfır elde var sıfır.

- Ama sıfırın da bir günahı yok yani, o da yalnız başına güzel öyle.

Mesela her şey sıfırla başlar ama bizim elimizde hiç oluyor,
biz de onunla beraber yavaş yavaş hiçe dönüyoruz.

İlber Ortaylı

harem bir okuldur, padişahların genelevi değildir!

Harem, Osmanlı'ya has bir kurum değildir. Floransa senyörlerinin bile haremî var. Çinlinin var, Bizanslının var, İranlının vs. var. Fakat bunların içinde Türk'ün haremî bir fonksiyona oturuyor. O da şudur...

Arapça "haram" yasak kelimesinden gelir. Hiç şüphesiz eşlerin, aile üyelerinin girebileceği bölüm sırf sarayda değil, normal bir evde bile "harem" diye bilinir. Erkeklerin oturduğu, gelen misafirleri karşıladığı bölüm "selamlık"tır. Topkapı Sarayı'nın Harem bölümü, şaşılabilecek bir gerçek ama 16'ncı asrın eseridir. Saray'ın en çok duyulan, konuşulan, bir yandan da en çok ama en yanlış bilinen yeridir. Haremde bir eğitim verilir. Bunun o devlette bir fonksiyonu vardır. O devlet asker bir devlet. Çok kişinin sandığının aksine Harem, Osmanlı'ya has bir kurum da değildir. Çok yaygın bir müessesedir dünyada. Floransa senyörlerinin bile haremî vardı. Çinlinin vardı, Bizanslının vardı, İranlının vs. vardı. Fakat bunların içinde Türk'ün haremî bir fonksiyona oturuyor. O da şudur: Doğrudan doğruya aristokrat ailelerden kız almamak. Yani Osmanlı sarayını kuvvetli ve nüfuzlu hanedanların etkisinden korumak. Bu çok açık. **Kaldı ki devletin hizmetindekiler de aristokrat değildir. Topkapı Sarayı'nın bir kısmında Enderun mektebi vardır. Ciddi bir okuldur orası da.** Talim, terbiye, her şeyi öğretir. Bunların çoğu Makedonya'nın, Yunanistan'ın, Sırbistan'ın, Kafkas'ın dağlarından devşirilmiş delikanlıların Türkçeyi, İslam dinini, musikiyi, hat sanatını, sporu öğrendikleri ve devlet adamı olarak yetiştikleri yerdir. Köylüdür çoğu. İçlerinde Sokullu Mehmet Paşa gibi ruhban

Topkapı Sarayı'nın Harem bölümü, şaşılabilecek bir gerçek ama 16'ncı asrın eseridir.

ailesinden gelen istisnalar vardır. Osmanlı, devlette çalışan, devşirmeden yetişen iyi asker, kafası çalışan memur insanların da kendileri gibi karıları olsun istiyor.

Harem bir okuldur. Bunu yıllar önce ben söyledim. Fakat okuldur dediysem de Notre Dame de Sion'dur ya da Robert Koleji'dir anlamında söylemedim! Ama bu bir okuldur. Bu kızlar orada Türkçe öğrenir. Hatta Hürrem gibi şair olanı vardır. Nakış dikiş, musiki öğrenir. Öyle ki bazısının yazdıkları mektuplar hizmetinde oldukları şehzadelerinkinden daha iyidir.

Harem öyle padişahların genelevi değildir. Bunlar aptalca laflardır. Bir tarihte

Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde "Osmanlı saray teşkilatı" diye bir konferans veriyordum... Sulu hocalardan biri çıktı, çıkarken de sessizce çıkmadı bana söylenerek çıktı: "Yahu ben burada harem ve hamam anlatılacak diye geldim," demez mi bana. Böyle baktım adama. İçimden "Ne kadar hödük bir adam, iktisatçı ama kafası çalışmıyor," dedim. Çok kötü... Maalesef bizim millet okumadan konuşmayı çok sevdiği için bu tip dedikodulara bayılırlar.

Hürrem Sultan o vakte kadar bütün hanedanın kadın mensupları, cariyeyle birlikte bugünkü İstanbul Üniversitesi'nin olduğu eski Saray'da oturduğundan bu uzaklıktan rahatsız olmuş ve Kanuni Sultan Süleyman'ı "Birlikte olalım, saraya taşınalım," diye ikna etmiştir. Padişahların bütün gün oturdukları, çoğu zaman geceyi de geçirdikleri Topkapı Sarayı'nın Harem bölümünü de Kanuni Sultan Süleyman'ın emriyle Mimar Sinan yapmıştır. Topkapı'daki büyük mimarın tek eseri de budur. Şurası bir gerçek ki;

sarayın simetrik planını bozan ve her şeye rağmen dar bir yapıdır. "Valide Sultan Dairesi", Harem'in reisi olan padişah annesinin bölümüdür ve fazla geniş değildir. "İkbal" yani gözde ve hasekilerin oturduğu bölüm ise küçük odalardan oluşurdu. Saraylı kızlar, "kırk merdiven" denen alt bölümde yatar kalkarlardı.

Osmanlı'da irsi aristokrasi yoktu. Olanlar çok erkenden kazındı, bitirildi.

Haremden çıkan kızlar kendileri gibi devşirme olarak dört bir yandan gelen Enderunlulara ve imparatorluk görevlilerine eş olurdu. Yetişmeleri bunun içindi. Herkesin padişahla beraber olması zaten mümkün değildi. Devletten ve hükümdardan başka birisini tanımayanların yalnızlığı ve sadakati sistemin esas unsurudur. Bu sistemin başka hiçbir yerde, hiçbir zaman yaşaması ya da model olması mümkün değildir. Saltanat yaşasa bile eriyip gideceğine şüphe yoktu. Nitekim Tanzimat'tan sonra ve bilhassa II. Meşrutiyet'te harem ağalarının rütbe ve yetkileri düşürülmüş, sayıları hayli azalmıştır.

Aslı Alpar

HAYVANLARI
KORUYABİLİYOR
MUSUNUZ?

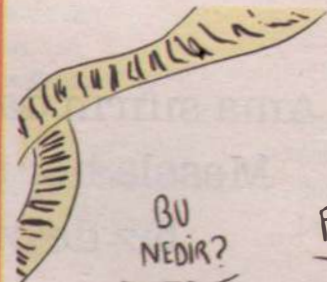

HAYIR...
AKLİMİZİ DA
KORUYAMİYORUZ...

EKONOMİK
KRİZİN VURDUĞU
TÜRKİYELİ...

SEN
HANGİ
KOSTÜMÜ
GİYDİN?

BU
NEDİR?

KRİZİN
FATURASI...

Başar Başaran

Lolita

Ne olduğunu sordu. Ne onda anlayacak ne bende söyleyecek hal vardı. Sadece Nabokov diyebildim. Döndü “Şey değil miydi o?” dedi. Evet dedim, Şey’di.

Bir kum tanesi insanın omzuna bu kadar yakışır. Kim bilir ne zaman Cezayir çölünden havalanmış, uydum akıllı bir rüzgârın peşinden Akdeniz’i geçmiş, Kıbrıs dememiş, İtalya’ya meyletmemiş, vakitsiz bir akşam yağmurunun tokadını yiyip bu küçük kumsala düşmüş. Öylece durmuş bir vakit. Biraz şuraya, biraz buraya, tam kendi pırıltısından umudu kesmişken gidip şu omuza konmuş. Broş gibi parlıyordu yerinde neme lazım. Ben kum tanesi olsam bütün bu meşakkatli yolculuğa değdiğini düşünür orada huzurla ölebilirdim. Çünkü ölmek de yaşamakla aynı güzelliği hak ediyorsa onun adına şu omuzdan daha iyi bir son bence bulunmazdı.

Üzerindeki kum tanesine bakarak bunları düşündüğümünden habersiz öğlen rüyasından dönüp bana gülümsedi. Elimden kitabı bıraktım. Yüzüne doğru eğildim. Gözbebeklerinin içinde zeytin ağaçları kımıldadı. Elimi uzattım. Göbeğinin ürperişini gördüm.

Kasıklarının, boynunun, bir yıldız izi gibi akıp giden bacaklarının. İhtilal dediğin öyle her zaman topla tüfekte olmaz, bir sabık rejim gibi ayak ucuna devrildim. Gençlik heykellerimin kaidelerinden söküp tekmelediğini gördüm. Heybetli resimlerini yaktılar. Her yanımdan halatlarla çektiler. Fikirlerim yasaklandı. Hatıralarım silindi. Ne sarayım kaldı ne iktidarım. Saçım sakalım bembeyaz oldu. Bütün ailem perişan. Canımı kurtarmak için bindiğim uçakta derdest oldum. Getirip bildiğim halimle beni avucuna bıraktılar. Bilmediğim bir halimi yaşamaya böyle başladım. Bir gözleri ahuya köle olan Yavuz olsa anlardı beni. Sanki geçip gitmiş güzel günlerden yapılmıştı. Gerçekleşmiş hayallerden, mutlu uykulardan, inanılmış sözlerden, her şeyi tamir edebilme kabiliyetinden vücut bulmuştu. Kıl payı kurtarışlarımın, meğer ölmemiş sevdiklerimin, yaz akşamlarının, erken sabah yağmurlarının, umudu içimde hissettiğim bütün anların toplamıydı. Her gülüşünde zamanı geriye sardım. Annem seslendi yemek hazır, babamla maç seyrettim, kime çıkma teklif etsem kabul etti, yazlar uzun ve serin, kışlar kısa ve ılımandı. Her giydiğim yakıştı, her yazdığım okundu, her zalime atacak yumruğum vardı. Karşımda hiç kırılmamış bir kalp gibi sağlıklı, o eski teneffüsler gibi neşeliydi. Size ne diyorum hiç eksilmemiş bir ömür işte, kanlı canlı karşımdaydı. **Ona yaklaştıkça küçüldü dünya, bir uğur böceği gibi elimde dolaştı. Hatalarımın telafisi mümkün dedim. Taşı sıksam suyunu çıkarırım.** Ukdeler, pişmanlıklar beyhudeydi. Onun saçlarını koklayarak bir nefes aldım, içimde başaklar eğildi. Demek yeniden yaşayacaktım. Aşkın rahmeti buymuş dedim. Doğanın cömertliğinden utandım. Ben de hak etmek istedim onu. Bütün sevebilme kabiliyetimi önüne serdim. Geceler boyu nefesini dinledim. Susamadan su getirdim, üşümeden üzerini örttüm. En geniş caddeler iki kişinin ancak sığıldığı arka balkondan farksızdı. Bir o vardı bir ben. Kalktım bütün kelimelerimi ona hediye ettim. Tersine çalışan bir saatin büyüünde bütün itirazlarımdan vazgeçtim. Bütün maharetim onun övgüsü kadardı. Yazdıklarımı, yazacaklarımı, akıllı konuşmalarımı, esrik sözlerimi, laf ebeliklerimi bir aferinine feda ettim. Artık başka bir şey yazmayı canım istemiyordu.

Onun saçlarını koklayarak bir nefes aldım, içimde başaklar eğildi. Demek yeniden yaşayacaktım.

Oysa dışarıda yangın vardı. Son dakika haberlerinde çığlıklar. Alternatifini yemiş bir düzen, aklına yeni bir şey gelmeyen yığınlar, ruhun bedene hezimetini yaşıyordu. Ne bir roman vardı yazılan ne bir şarkı geliyordu kimsenin aklına. Şiir nereye gitti diye soran yoktu. Tiyatro salonları boş havan olmuş su dövülüyor, sinemalardan ebleh kahkahalar yükseliyordu. Hakikat firar etmiş, gök kubbenin altında sıkıcı bir temsil halinde yaşayan insanlığın bütün hayatı değiştirme olanağı yok oluyordu. Tarih, sanat, felsefe, siyaset düşmüştü. Söylemeye dil kalmamış duymaya kulak yoktu. Bense en kıvrak kelimelerimle Babil’de aşkı anlatıyordum. Hep beraber aşkı anlatıyorduk. Dergiler, fanzinler, çok satan romanlar... İşin acısı ortada aşk da yoktu. Her şey ereksiz yaşlanmaktandı. İlham perisinin nasıl kerhaneye düştüğünü anlatıyorum. Kavgada sayılan yumruktan, yıllık bir esareten, narkotik bir cinsellikten söz ediyorum.

Bunları aklıma bile getirmiyordum. Oysa Cemil Bey dememiş miydi devrinin öz evladına dönüşmüş bir yazardan daha acı bir şey yoktur. Umurumda değildi. Bildiklerimi unutmamıştım, bildiklerimle ne yapmam gerektiğini unutmuştum. Böylesi daha kolaydı.

Gecelerden bir gece uyandım. Balkona çıktım. Bir sigara yaktım. Döndüm camdan içeri baktım. Yatakta mendil kadar bir kumaş içinde yatıyordu. Öludeniz’den Japon ağaçlarına, Schubert’in Ave

Maria’sından en ateşli pornolara kadar sayısız şeyi aynı anda düşündüm. Sigaramı attım. Tam içeri giriyordum ki bir ses Nabokov diye fısıldadı. Başkası mı dedi ben mi dedim bilmiyorum. Kalbim kulağımda atıyordu. Duymazdan gelmeye çalıştım. Çok geçti. İçeri girerken perdeye dolandım. Gidip koltuğa yığıldım. “Aydınlanma Değil Merhamet” diye sayıkladım. Alev Hanım Nabokov’dan söz ediyordu. Adam Lolita’yı 1939’da Paris’te yazıyor. 1939 Paris’i, büyük ekonomik kriz, İspanya İç Savaşı, İkinci Dünya Savaşı demek. Yani Hitler Avusturya’yı ilhak ederken, adam Lolita’yı yazıyor. Viyana, Paris’ten bir kol boyu uzakta. Hitler Polonya’yı işgal ederken, adam Lolita’yı yazıyor. Varşova da Paris’ten bir kol boyu uzakta. Einsatzgruppen derlerdi, mobil ölüm üniteleri kol geziyorlardı. Hitler gezici gaz otobüslerinde bir milyon üç yüz binden fazla Polonya Yahudisini o arada boğazlayadursun, adam Lolita’yı yazıyor. Ocak’ta Barcelona Franco’nun faşistlerine düşüyor, Şubat’ta Katalonya, Mart’ta Valencia, sonra Madrid... **Adam Lolita’yı yazıyor. Yüz bin İspanyol Fransa’ya sığınıyor, Mussolini Arnavutluk’u işgal ediyor, adam Lolita’yı yazıyor.** “Dünya umurunda olmayan bir yazar, neden yazar?”

Bu soruyla sendeledim. Lolita’sını dahi yazamamış bir Nabokov halinde gecenin karşısındaydım. Gittim yatağın kenarına oturdum. Uykusuna karışık elimi bacağıma koydu. Ona bomboş baktım. Ne olduğunu sordu. Ne onda anlayacak ne bende söyleyecek hal vardı. Sadece Nabokov diyebildim. Döndü “Şey değil miydi o?” dedi. Evet dedim, Şey’di. Arkamı kendime döndüm uyumaya çalıştım... Şimdi bu sayfa çevrilir gider, bir ay da böyle geçer. İnsana yardım eden her zaman Allah değildir, bazen o da yazarlardan yardım ister.

THE BEATLES

1962'den bugüne dünyada 2 milyar albüm satmayı başararak rekor kırdı.

Efsane grubun 1965'te New York'taki bir stadyumda verdiği konsere ait fotoğraflar 30 bin sterline satıldı.

Daha önce The Beetles, The Beatal, The Silver Beatles gibi birçok isimle kurulan grup son olarak "The Beatles" ismine karar verdi.

The Beatles'ın hit olmuş parçalarının toplandığı "1" adlı albümü, çıktığından bu yana 12 milyon sattı.

7 Kasım 2015 yılında düzenlenen bir açık artırmada John Lennon'ın gitarı 2,4 milyon dolara isimsiz bir koleksiyoner tarafından satın alındı.

Sovyetler Birliği döneminde batıya karşı tepki olduğu için The Beatles dinlemek yasaklanmıştı.

John Lennon akli dengesi yerinde olmayan bir hayranı tarafından vurularak hayatını kaybetti. Vurulmadan önce hayranına imza verdiği öğrenildi.

Müzikal kariyerleri 1961 yılında çıkardıkları "My Bonnie Lies Over the Ocean" şarkısıyla başladı. Fakat grup asıl çıkışı "Love Me Do" şarkısıyla yaptı.

2009 yılında "The Beatles Rock Band" adında bir müzik oyunu piyasaya çıktı. Oyunda Beatles'a ait şarkıları notalara basarak kendiniz çalmaya çalışıyorsunuz.

The Beatles grubu sadece ABD'de 177 milyon albüm sattı.

McCartney'ye göre eğer İngiltere'de zorunlu askerlik 1960'ta sona ermeseydi The Beatles kurulamayabilirdi.

The Beatles, 28 kere aday olduğu Grammy Ödülleri'ni 11 kez kazandı.

Amerika'da The Ed Sullivan Şov'a çıktılar. 23 milyon hanede 73 milyon Amerikalı, yani ülke nüfusunun %34'ü onları izledi.

The Beatles'ın 54 yıl önce imzaladığı ilk albüm anlaşması "My Bonnie" 75 bin dolara ismini açıklamayan biri tarafından satın alındı.

Fotoğraf: The Beatles, Manchester Odeon Tiyatrosu performansından önce kulisi kapısından bakıyor. 30 Mayıs 1963. (Fotoğraf: Daily Herald/Mirrorpix/GettyImages)

Hazırlayan: Emrah Akbaş

Mahir Ünsal Eriş

Gülmeğin bahşi

Beyin “gül” dedi mi, gülüyoruz. İsteddiğiniz kadar kendinizi tutmaya uğraşın. Neye güleceğimize bilincimiz değil, kafamızın içindeki ana kumanda masası karar veriyor.

İnsanlığın tamamını kapsayan altı evrensel duygu var. Bunlar, korku, öfke, üzüntü, tiksinti, şaşkınlık ve mutluluk. Bilim, Çin’den Maçin’e tüm insanların bu duygularının yüz ifadelerinden anlaşılabilirliğini söylüyor. Yani bir Porto Rikolu ya da Namibyalı’nın korktuğunu anlamak için onu önceden tanımamıza gerek yok. Çünkü bu hislerin hepsi evrensel. Fakat hesapları karıştıran bir başka eylem var. O da gülmek. Gülmek deyince genellikle mutlu olduğumuzda, sevindiğimizde ya da komik bir şeylerle karşılaştığımızda verdiğimiz bir tepki olduğu fikri akla gelir. Oysa gülmek, tüm insanlığa has olan bu altı duygunun altısında da gerçekleşebilir. Korkudan gülebilir, üzüntüden sinirleriniz bozulduğu için kahkaha atabilir, en öfkeli anınızda karşınızdakini “Bak, sinirden gülüyorum!” diye tehdit etmek durumunda kalabilirsiniz. Çünkü efendim, gülmek denen şey insanın çözölemeyen gizemlerinden biri. Şöyle söyleyeyim, güldüğümüzde beynimizde neler olduğu, burada başlayan etkinin tüm kas ve iskelet sistemimizde nasıl karşılık bulduğu falan filan hep biliniyor. Hangi salgılar salgılanıyor, ses telleri, soluk borusu, yüz kasları neler yapıyor güldüğümüzde, bilim bunları çözmüş. Fakat hala bilemediğimiz bir şey var: neden gülüyoruz? Neden güldüğümüzün henüz bir cevabı yok. İşin ilmi (yani sıkıcı) kısmını kısaca geçireyim. Beynimizde subkorteks ve korteks diye bölümler var. Subkorteks bizim en ilkel kabiliyetlerimizin yönetildiği merkez. Nefes almak gibi, temel refleksler gibi en esas işlevlerimize beynimizin bu bölgesi bakıyor. Ve gülmek de bu bölgenin işi. Burada doğuyor. Bir de korteks var. Yine temel ama sonradan kazandığımız kabiliyetlerin idare edildiği bölge. Konuşma, hafıza gibi işlerden mesul. Gülme, korteksten de doğabiliyor. Ama bunun doğal bir gülüş olmadığını karşıdaki çoğunlukla anlıyor. “Ha ha ha!” yapmak yani. Fakat hakiki gülme, nefes alma gibi, bize hiç sormadan gerçekleşen bir şey. Beyin “gül” dedi mi, gülüyoruz. İsteddiğiniz kadar kendinizi tutmaya uğraşın. Neye güleceğimize bilincimiz değil, kafamızın içindeki ana kumanda masası karar veriyor. Fakat nedeni bir muamma. Korkuda da şaşkınlıkta da tiksintide de gülebiliyoruz. Vücut gülere kendisine ne sağlamaya çalışıyor, neden böyle bir tepkiye başvuruyor, elde bunun cevabı yok. Çeşitli öneriler var, bunlardan biri, gülmenin asıl işlevinin –tıpkı yazıdaki noktalama işaretleri gibi– vurgu ve tonlamayı yönetmek olduğu. Bana ikna edici gelmiyor. Sizi bilemem. Bence biz, insan olduğumuz için gülüyoruz. Ama acıdan, ama neşeden, ama sinirden.

***

Gülmek, ağlamanın bitişiğinde durur. “Çok güldük, ağlamayalım!” sözünde kastedilen şey aslında neşenin bu kadar yükselmesinden dolayı duyulan suçluluk değil de çok gülen birinin bir noktadan sonra makaraları koyvermesi, sinirlerin laçkalaşması sonucu ağlamaya başlamasıdır. Nitekim öyle de olur. Hayatta en çok güldüğünüz şeyi hatırlayın, muhtemelen onu “Gözümden yaş geldi,” diye anacaksınız. Çünkü bence gülmek ve ağlamak aynı şeydir. Biri ruhun aydınlık tarafıyla varlık bulur diğeri ise karanlığa, gölgeye düşmüş tarafıyla. Sesleri bile benzerdir. **Uzakta, kapısı kapalı bir odada, göremediğiniz bir yerde biri gülüyor mu ağlıyor mu seçemezsiniz. Çünkü gülmek, acıdan sıyrılmış bir ağlama biçimidir.**

***

Gülmenin ton ve şiddeti dilde çok ayrıntılı bir şekilde verilebilir. Gülmek, gülümsemek, tebessüm etmek, sırtmak, kıkırdemek, katılmak... Bunların hepsi farklı bir gülme durumunu, farklı şiddette birer gülme eylemini anlatır. Ve her biri tam olarak kastettiği şeyi nitelemeye yarar. Birbirlerinin yerine geçmezler. Örneğin, “Eline sadaka gibi tutuşturulan üç kuruşu görünce acıyla tebessüm etti,” cümlesi, “acıyla sırttı,” ya da “acıyla kıkırdedi,” diye söylenmez. Hepsisi başka fiillerdir. Ama ağlamak, ağlamaktır. Hıçkırarak ağlamak ya da hüngür hüngür ağlamak sadece söz konusu eylemin duygusunu pekiştirmek için uydurulmuştur. Başka başka ağlama biçimlerini kastetmezler. Çünkü ağlamak biriciktir. **İnsan, dünyayla olan kavgasında ona karşı geliştirdiği silahlardan biri olan gülüşüyle farklı mevziler elde ederek gülmenin bin bir türlüünü geliştirmiştir.** Oysa ağlamak, insanın artık başka çaresinin kalmadığı noktada basınçla patlayan bir kapağın açılmasını andırır, tektir, yara sarmaya değil yaranın farkına varmaya yarar. Ağlamak yerleşiktir. Gülmek ise uçucu. Günlerce kesintisiz ağlayabilirsiniz ama gülmenin kısa bir süre sonra muhakkak sonu gelecektir. Ağlamak bir haldir. Tebessüm eder gibi şöyle bir somurtup, iki damla yaş atıp geçemezsiniz. Ağlıyorsanız ağlıyorsunuzdur. Ama gülmek öyle değildir; o gelir, gülünür ve gider. Hiçbir gülüş kalıcı değildir.

***

**Ağlayan,
yalnız kalmak
isteyebilir. Oysa
gülmek ancak
yanınızda bir
insan daha varsa
anlam kazanır.**

Gülmek sosyal, ağlamaksa bireyseldir. Kendi kendine gülüne hemen tüm toplumlarda garipseyerek bakılır. Bakılırdı diyeyim gerçi, cep telefonu-kulaklık ikilisi bu önyargıyı da çoktan sildi. Şimdi kimse kendi kendine konuşana da gülüne de deli demiyor. Delilik eski zamanlarda kalmış bir lezzet artık. Yine de genel yargı itibarıyla konuşacak olursam, gülmenin sosyalliğinin bulaşıcılığından okunabildiğini söyleyebilirim. Biri gülüyorsa, mahsustan, gülme taklidi yaparak, yalancıkta gülüyor olsa bile bir süre sonra o gülüş çevresindekilere bulaşır. Baktan sit-com dizilerde sizden gülmenizin beklendiği sahnelerde aniden yükselen kahkaha efektlerinin de gayesi budur. Komik bulmadıysanız bile en azından gülüşe katılın isterler. Ya da mesela, bir yere girdiğinizde içeridekileri bir şeylere kahkahalar atarak gülerken bulduysanız kesinlikle tebessüm eder ve bulduğunuz ilk fırsatta da (konuyu anladığınızda, espriyi yakaladığınızda falan) o kahkaha dalgasına katılırsınız. Çünkü gülmek kapsayıcı, ağlamak dışlayıcıdır. Gülen insanlara daha kolay katılırsınız. Ağlayan insanla iletişim kurmak çok daha zordur. Ağlayan, yalnız kalmak isteyebilir. Oysa gülmek ancak yanınızda bir insan daha varsa anlam kazanır. Belki de gülmenin işlevi budur, insanın sosyal bir yaratık olarak varlığını sürdürülebilmesini kolaylaştırmak.

***

Bizi güldüren insanların etrafında toplanmayı severiz. Gerek sokakta karşılaştığımız ve bizi güldürecek herhangi bir olay, gerek bir sahneye ya da ekrana çıkıp güldürmeyi iş edinmiş olan birini izlemek gerekse de arkadaş ya da aile çevremizdeki “komik” insanlarla vakit geçirmek. Gülmenin bizi kendine çeken bir yanı vardır. İnsan gülmeyi arar. Bunun arkasında hayat mücadelesinde işlerin iyi gideceğine inanmaya en yakın olduğumuz anların bize sadece gülmekle gelmesi yatar. Eğer gülüyorsanız, sanki hiç kötü bir şey olmayacakmış, borçlar, sınavlar, ödevler, proje ve iş teslimleri, askerlik, evlilik, gün geçtikçe uzayan gebelik, çocukların okulu vesaire vesaire... Sanki hiç yokmuş, ölüm hiç gelmeyecek, ömür hiç dert bilmeyecek, kimse kimseye hiç küsmeyecekmiş gibi gelir. Ama gülmek bir şimşegin çakmasından azıcık daha uzun sürer. Ve biter gider. Acılar, ağlayışlar, kederler iz bırakır. Oysa gülmek hiç iz bırakmadan, sadece günü kurtararak geçip giden bir ağrı kesicidir. Fakat hepimiz biliriz ki dünya ağrısı aslında hiç dinmez.

hissediyor musun?

BÖYLE YAPINCA
HİSSEDİYOR MUSUN?

VARLIĞINI HİSSEDİYO
MUSUN?

YOKLUĞUNU
HİSSEDİYO
MUSUN?

VARKEN
HİSSEDİYOR
MUYDUN?

BURAYI HİSSEDİYOR
MUSUN?

NE İSTİYORSUN?

HIÇ HİSSETMİYOR
MUSUN?

DEĞİŞTİĞİNİ
HİSSEDİYOR MUSUN?

BİLDİKÇE Mİ
İYİ HİSSEDİYOSUN?

HER ŞEYİN DAHA
KÖTÜ OLACAĞINI MI
HİSSEDİYOSUN?

HER ŞEYİ DAHA İYİ
YAPMAK İSTİYOR MUSUN?

YANI
HİSSEDİYOSUN?

kalpsizinin ajandası

Bana gönlümce kahkaha atmamı, kendimi sevmemi, kendime güvenmemi falan söylüyordun ben de elimden geleni yapıyordum. "Utanmaz" bir halin vardı ve hayrandım buna.

bu yazının içinde kesinlikle geçmeyecek kelimeler:
kalp, ruh, his, aşk, sevgili, hayat...

Yıl 1998: Sanki Ankara'dan İstanbul'a taşınmamıştım da Dünya'dan uzay boşluğuna fırlatılmışım. Yer değiştirmenin bendeki tesiri bu. Bağdat Caddesi'nde bir evimiz vardı, okulum yürüme mesafesindeydi. Günlük hayattaki mesafeler küçüldükçe dünyayı büyütme zorundadır insan, ben de öyle yapıyorum. Henüz tanışmamışız, kafam süper rahat.

Yıl 1999: Lise son sınıftayız, Kadıköy'de dersane çıkışı dolmuş beklerken tanıştık ve o günden sonra her gün birlikteydik. Şiir okuyor, Türkçeyi şahane konuşuyor, aynı şeylere gülüyorduk. Ben ya Bob Marley dinliyordum ya da Leonard Cohen, sen ya Beatles ya Brahms. Test çözümü, dershaneye bile doğru düzgün gitmiyor, giriş kapısında buluştuğumuzda "E buraya kadar gelmişken bir rıhtıma inelim" diyerek rotayı Altıyol'dan Sessiz Gemi'ye çeviriyorduk. O zamanlar Sessiz Gemi, tam Akmar'ın karşısındaydı, Kaybedenler Kulübü'nde Mete yakışıklı, Kaan şişman olandı. Bana gönlümce kahkaha atmamı, kendimi sevmemi, kendime güvenmemi falan söylüyordun ben de elimden geleni yapıyordum. "Utanmaz" bir halin vardı ve hayrandım buna. Utanmamak istiyordum seninle birlikte ama seni evinden arayamıyordum aramızda bir peygamber farkı vardı.

Yıl 2000: Ben üniversiteyi kazandım, sen kazanamadın. Mecburen bir sene daha hazırlanırken babanla çalışmaya başladın. Babanın terzi dükkanında teslimat işlerine bakıyor bir yandan da ufak ufak terzilik öğreniyordun. Her gün buluşmaya devam ediyorduk, 18 yaşında da olsam kadın içgüdüleri ellerinde çiçeklerle beni evden almaya her gelişinden anlamlar çıkarıyordu. Benim telefonumun ekranı dört, seninki altı satırdı, içlerinde sadece "yılan" oyunu vardı, renksiz, fotoğraf çekmeyen telefonlar ancak parmak uçlarıyla birbirine değen iki kola dönüşüyordu. Bir gün mesaj zarfının içinden "papatyam" kelimesi çıktı. Biz ne el ele tutuşmuştuk ne bir söz vermiştik birbirimize. Papatya olmak tamam ama "papatyan olmak" ağır gelmişti.

Yıl 2001: İşin içine iyelik eklerini sokarak beni ne çok ürkütmüştün. Hiç aksatmadığımız günlük görüşmelerimiz sekteye uğruyordu. Buluşmalarımızda ben üniversiteli olmaktan, amfilerden, Hergele Meydanı'ndan, kitaplardan, türkülerden, mesela Ezginin Günlüğü'nden, memleketin farklı yerlerinden gelen aksanı, lehçesi farklı insanlardan, arkeolojiden, sanattan, tarihten Goya'nın biricik nişanlısı Alba Düşesi'nden falan heyecanla bahsederken, sen sessizce dinliyordun. Şakalarım gülmüyor, defalarca çağırma rağmen okula gelmiyordun.

Yıl 2002: Ülkeyi terk etme kararı aldın, çok ağladım. Telefonlarda internet yoktu, seni rahat arayabilmek için para kazanmam lazımdı, Kadıköy'de antikacıların olduğu sokakta baktan bir herifin yanında işe başladım. Reprodüksiyon resim yapıyordum, gelsin Osman Hamdi'ler, gitsin Zonaro'lar. Adam aslen çerçeveciydi ama çerçevelerinin içini boş satamayacağından içine koyacağı resimleri bana yaptırıyordu. Ama bu arada çay da yapıyordum, yerleri de süpürüyordum. Sorun değil. Seni çok özlüyordum, okul iyi gidiyordu. İlk kez o yılın sonunda

telefonumu açmadın, mesajlarım da dönmedin. Yeni yılını kutlayamadım, ilk kez. Attila İlhan devreye giriyordu, "beni sevmiyordun bilirdim, bir sevdiğin vardı duyardım..."

Yıl 2003: Senden tek bir mail aldım.

Yıl 2004: Senden hiç haber almadım. Hep aklımdasın ama.

Yıl 2005: Büyük sessizlik.

Yıl 2006: Sessizlik...

Yıl 2007: İstanbul'a gelmiştin, sokakta karşılaştık. Ben bir gazetede işe başlamıştım. Temelli dönmüştün. O günden sonra hiç ayrılmadık. Annemi babamı çok özlüyordum, çocukluğumuzu çok özlüyordum, büyümüş sayılmazdık ama ehliyetimiz vardı. Baban işi büyütmişti, onunla olmak, çalışmak istiyordun. Her gün görüşüyorduk. O günlerden birinde babam öldü. Mezarın içine düşmeyeyim diye beni tutuyordun, teşekkür ederim sana.

Yıl 2008: Yılbaşına Caddebostan sahilinde, yarı gerçek yarı hayal bir halde girdik. Kar yağıyordu, ben aylar sonra ilk kez bir nebze olsun iyi gibiydim. Kar yağıyordu, üzerimde bir tek gömlek vardı - mavi, kar beni üşütüyordu, içim yanıyordu. Beni seviyordun, beni çok seviyordun. Ama hiçbir şey söyleyemiyordun, içinde tutmak seni tüketiyordu. Her gün buluşmaya değil de vedalaşmaya geliyordun sanki.

Yıl 2009: "Bir sevdiğim vardı, ipince, hayırsızın biriydi fikrinde..." Attila İlhan döktürüyordu, bir gönül meselesine kapılmıştım ya da onun gibi bir şey. Sen haklıydın, hep işe yaramazlardaydı benim gönlüm. Ona yaklaştıkça senden ayrı kalıyordum. O'nun yanı, senden uzak bir yerlere düşüyordu. Bana iyi davrandığı söylenemez, mutlu olduğum hiç söylenemez ama oyalıyordu işte, bir de çok kitap okuyordu.

Yıl 2010: Bu hikayenin içinde geçmesi gereken kelimeler hakkında sabaha kadar düşündük. Aynı çatı altında, artık çocuk değildik.

Yıl 2011: Beni karşına alıp, doğru düzgün konuşmak istedim. Konuştuk. Kelimeler uzuyor, sünüyor, sakız gibi yapıştıyordu her yerimize. Sevgi neydi? Sevgi emekti, iyilikti... Asla! Tutkuydu, ölümsüz arzuydu. Sana o gözle hiç bakmamıştım, bu konuşmalar bir yere varmıyordu bu yüzden.

Yıl 2012: Yeniden memleketi terk etme kararı aldın.

Yıl 2013: Yoksun. Ama artık daha az geliyorsun aklıma.

Yıl 2014: Belki birkaç ayda bir, merak ederim nasıl sağlıklı mı diye.

Yıl 2015: ...

Yıl 2016: ...

Yıl 2017: ...

Yıl 2018: Bu yazının içinde geçmeyen o kelimeler yüzünden, şu an neredesin, ne yapıyorsun hiç bilmiyorum. Ama bazı hikayelerde tek taraflı da olsa sadece arkadaşlık, dostluk, iyilik, sağlık geçiyor. Beni pek çok defa bir mezarın içine düşmekten koruduğun için teşekkür ediyorum. Bu yazıda hiç geçmeyen kelimelerden örülü bir hayat diliyorum sana.

Sen haklıydın, hep işe yaramazlardaydı benim gönlüm.

Akgün Akova

gökyüzünü affet

kendimi senden kalan boşluğa bırakmadan önce
 şöyle bir baktım dünyaya
 ağustos makaslar kesmiş, eylül topallıyor
 ekimin boynu eğik ne olmuş anlamadım
 biraz ötede bir çocuk sise çarpmış bisikletiyle
 bir serçe sürüsü taksicilere Kuşlar Hastanesi'nin
 yolunu soruyor
 fırından yeni çıkan ekmekler bile soğuk
 mumları üflüyor, alevleri toplayıp gidiyor bir melek
 sevgilim
 sevgilim sarıldığım ışığı affet

kendimi senden kalan boşluğa bırakmadan önce
 karanlığın derinliğini gördüm ilk kez
 evren yırtılmış, ava çıkmıştı rüzgar
 göktaşlarını yıldırımlar yiyor
 yıldızları kusuyordu gece
 hırçın bir bulut gökyüzünü ısıırıyordu
 lacivert kanatlı bir atın sırtına
 binip gittiğini gördüm aşkın
 bitmemiş kitaplarımın bana vedaya geldiğini bir de
 sevgilim
 sevgilim yarım kalmış şiirlerimi affet

kendimi senden kalan boşluğa bırakmadan önce
 masamı sözcük tarlası yaptım
 uçuyordu üstünde harf yiyen kırlangıçlar
 bir bardak su, yağmur diye bir şeyin var olduğunu
 öğrenip çıldırıyordu
 denizin belleğini tazeliyordu martılar
 kıyıyı unutmaması için
 ıssız adalar ve tutulmayan eller kardeşti
 bir yara izi sevebileceği bir ten arıyordu kendine
 sevgilim
 sevgilim diz çöken düşlerimizi affet

kendimi senden kalan boşluğa bırakmadan önce
 bekledim uçurumlar göç eder belki diye
 yalnızlık gecenin yorganını üstünden çekip almıştı
 yüzükoyun yatıyordu yanımda beni var sanarak
 son damlasında dünyaya yığılıp kalmıştı yağmur
 ördüğün saçını halat yapıp
 yeniden inmek istedim
 LizBon'un ıslak rıhtımına
 gemiler yanmasın istedim
 küller birikmesin içimizde
 istedim çift ağızlı bir bıçağa dönmesin aşk
 sevgilim
 sevgilim seviştığımız yatakları affet

kendimi senden kalan boşluğa bırakmadan önce
 bir ağacı uçurmasını seyrettim yapırağların
 durgun göllerin ve ölümün içindeki
 sessiz yakınlığın nedenini anladım
 yüksek bir dağın eteğini çıkardım beyazca
 hesap ettim kitap ettim
 tüm borcumu ödeyip adımları sildirdim
 alacak defterinden Yıldıztozu Market'in
 sevgilim
 sevgilim göze aldığımız yolları affet

ve kalbinden silinmeden önce tenim
 beni gökyüzüne bağla
 çünkü bir uçtan bir uca
 sendin kanatlarım benim

Gökhan Çınar

vazgeçtim

Evet, ben bugün vazgeçtim. Koşmaktan, konuşmaktan, taşımaktan, anlamaktan, anlatmaktan vazgeçtim. Beklentilerin altını kıstım. Hırsın perdesini kapattım. Rütbeleri dolaba kaldırdım. Hedefleri duvardan indirdim.

Bugün oldu ne olduysa Sabahın körüydü. Uyandım. Bölük pörçük uyumuş, uyur uyanık güne başlamıştım yine. Alarımın çalmasına beş dakika daha vardı. Nefes almak için balkona çıktım. Bugün nefes almak için sadece beş dakikam olduğunu hatırlayıp kafamı gökyüzüne çevirdim. Kâbusumdan fırlayıp göğe yükselmiş gibiydi bulutlar. Bulutlarda mesai arkadaşlarının mutsuz yüzleri vardı. Bulutlarda doyumsuz patronların öfkeyle sallanan parmakları vardı. Bulutlar, başarısızlığa yüzünü ekşiten eşe, dosta benziyordu. Sıfırı basan öğretmenler, tuvalete kilitleyen ana-babalar, hayal kırıklığını haykıran sevgililer bulutlardaydı. Bulutlarda hayırsız evlatların vesikalık fotoğrafları vardı. İçimde yaşayan, "Ölmek var dönmek yok," diyen canavar oradaydı. Peşimden kovalayan atlılar oradaydı. Acele işlerime karışan şeytanlar oradaydı. Ölüp ölüp dirildiğim geçmiş anılarım vardı orada. Her seferinde tuttuğumu koparttığım solmuş çiçeklerim vardı.

Çiğnemediğim yuttuğum, içimi yiyip bitiren büyük lokmalarım vardı bulutlarda. Gökyüzü üstüme çökünce başımı yere indirdim. Sokakta çocukluğumu gördüm.

Sadece beş dakika sonra kalabalıklar onu önüne katıp uğultularında kaybedecekti yine. Kafasını kaldırıp bana baktı. "Bir küçücük aslanlık varmış" şarkısını söylüyordu. Tıpkı çocukluğumdaki gibiydi çocukluğum. Şaşkınlı, kaygısızdı, masumdu. Küçük ellerini bana doğru uzatıp "gel" dedi. Ben işte orada vazgeçtim. Ne yapıyorsam, nereye gidiyorsam, ne için uğraşıyorsam onlardan vazgeçtim.

Evet, ben bugün vazgeçtim. Koşmaktan, konuşmaktan, taşımaktan, anlamaktan, anlatmaktan vazgeçtim. Beklentilerin altını kıstım. Hırsın perdesini kapattım. Rütbeleri dolaba kaldırdım. Hedefleri duvardan indirdim. Hep görmezden gelip "Az ötede oyna," dediğim çocukluğumun yanına gidip onu kucagiıma aldım. Ona biraz zaman ayırmaya karar verdim. Masumiyete, şefkate, safiyete olan ihtiyacıımı dinledim. Savaş boyalarının siyahını sildim gözlerimin altından. Yorgunluğumun morlukları birer birer ortaya çıktı orada.

"Elimde değil" dediğim her şeyi sımsıkı avuçlarımda buldum.

Derin bir nefes aldım aynanın karşısında. Ölümünden dönüşlerimin toprak kokusu burnumdan içeri daldı bir anda. Canımı taktığım dişlerimi serbest bıraktım. Canım yere düştü ama eskisi kadar acımadı. Canımı yerden aldım, öpüp başıma koydum. Başımın üstünde yeri olanların bıraktığı boşluğa hayret ettim. Onlardan vazgeçtim. Ayaklarıma ağır taşlar bağlayanların iplerini teker teker kestim. Onlardan vazgeçtim. Ellerimi tutarken omaklarını geçirenlerin yara izleriyle yüzleştirdim. Onlardan vazgeçtim. Akan suya tuttum elimi, tıkanan can damarlarımı temizledim. Debelenmekten başka çarem yok zannediyordum. Durmaya hakkım yok sanıyordum. Halletmeye, sabretmeye "elim mahkûm" diyordum. Başka türlü elimde değil diye üzüliyordum. "Elimde değil" dediğim her şeyi sımsıkı avuçlarımda buldum. Elimden geleni yaptığıma ikna oldum. Vazgeçtim.

Sakat sakat kaleye koşuyordum. Canımın yandığını kabul ettim. Durdum, elimi kaldırdım. Kenara dönüp "Değiştir beni hocal" diye seslendim. Sahnede, sevmediğim bir şarkının en zor yerinde sesim kısılmıştı. Sustum, yutkundum. Seyirciye dönüp "Yapamayacağım, kusura bakmayın," dedim. Bitirmeye hazır olmadığım bir romanın son sayfalarındaydım. Kaleme sarılıp okura "Gerisini nasıl isterseniz öyle tamamlayın," yazdım. Büyük caddelerin birinde hız limitini zorlarken dörtlülere yakıp arabayı sağa çektim. Hiç bu kadar güvende hissetmemiştim. Yanıma yaklaşip ceza kesen polisleri "Durmanın bedeli neyse ödemeye varım," dedim. Daha ne diyeyim, nasıl anlatayım size? Vazgeçtim ulan vazgeçtim! Bu inadın turşusunu mu kuracaktım hayat boyu ben? Bu gözü kör iddiayla "Kaç gün daha yaşarım?" bahislerine mi katılacaktım? Cevapsız sorulara saplanıp hayatın anlamını mı bulacaktım? Kör kuyularda merdivensiz kalıp hangi zirveye tırmanacaktım? Gökyüzünde kanatsız kalıp hangi kâbusun bulutuna tutunacaktım?

İçimde bir canavar büyümüşüm ben meğer. "Ne olursa olsun canavarı". Ateş gözlü, kürek elli, gökyüzü boylu, dokuz canlı bir canavarmış bu. Hep aç, hep uyanık, hep öfkeli! "Hepsini istiyorum" diye bağırıp durmuş bana. Ne olursa olsun yap demiş. Yorulsan da kırılans da ağlasan da düşsen de yap. Ölsen de yap! Asla pes etme, gebersen de ses etme. Babanın kemiklerini sıplatma, onun yaşayamadıklarını sen yarım bırakma. Hayattaki amacını unutma, günleri boşa harcama, bitirmeden gitme, emeklerini ziyan etme... Susmamış bu canavar hiç. Kalbim dayanmayacak hale gelmiş artık. Bırakmak nedir bilmemişim. Dinlenmeyi zayıflık, geri çekilmeyi yenilgi, ertelemeyi tembellik sanmışım. Gençliğimin incilerini dökmüşüm, çocukluğumun hayallerini sökmüşüm hayatımdan. Annesinin bir tanesini hor görmüşüm. Adımı unutacak kadar kendimin uzağına düşmüşüm. **Aklımı kaybedecek kadar çok bilmişim her şeyi. Evimi hatırlamayacak kadar çok yol gitmişim. Canavara dönüşecek kadar özümü kaybetmişim.**

Vazgeçince anladım. Ben bu sabah ayaklarımda uçurumu gördüm aslında. Ben bugün vazgeçerek ölümünden döndüm.

İyi ki vazgeçtim ben bugün. Bak, söyledikçe nasıl rahatlıyorum. Vaz-geç-tim. Olmayanla bitmeyen kavgamdan, olanı kaybetme korkumdan, sürekli öldürme kaygımdan vazgeçtim. Yeniden başlayabilmek için, yeni hayaller kurabilmek için, içimde farklı sesler duyabilmek için vazgeçtim. Çevreme başka insanlar eklensin diye, iyi gelmeyenler eksilsin diye, yeni sahneler izlensin diye vazgeçtim. Biraz kendimle dolayım, benim çocukla oturayım, hazır olunca yine yola koyulayım diye vazgeçtim. Sonu başından yazılmış ezber hayatım değişsin diye, "bir küçücük aslanlık" şarkısının mutsuz sonu gelmesin diye, sonum babama benzemesin diye vazgeçtim.

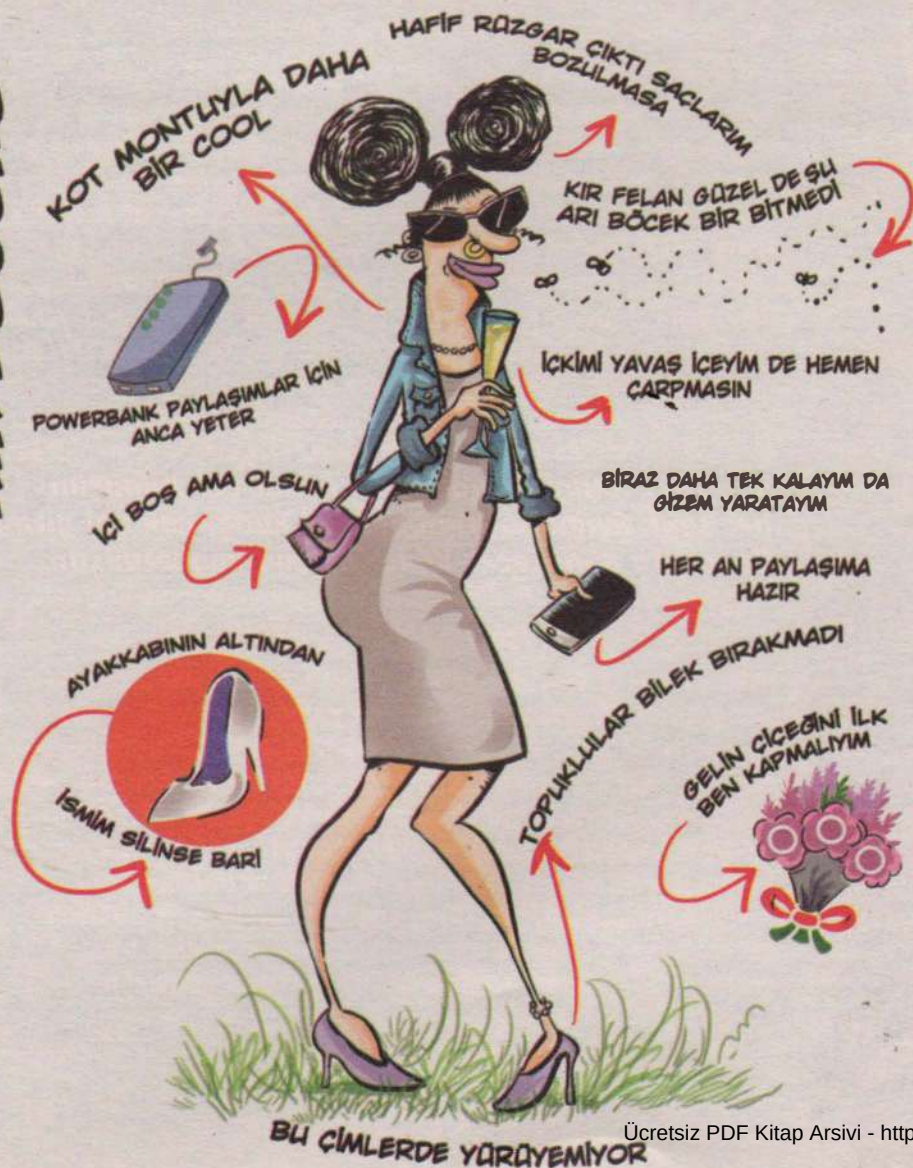

bazı tipler

DÜĞÜN SALONU

KIR DÜĞÜNÜ

hangi film, hangi sahne?

Bade i scil

The Curious Case of Benjamin Button / 2008

Yönetmen: David Fincher
Senarist: Eric Roth

Necip Memili

Danny Boodmann T.D Lemon '1900': Dostum?

Max Tooney: Ne var?

La leggenda del pianista sull'oceano / 1998

Yönetmen: Giuseppe Tornatore

Senarist: Alessandro Baricco, Giuseppe Tornatore

Yağmur Tanrısevsin

The Shawshank Redemption / 1994

Yönetmen: Frank Darabont

Senarist: Stephen King, Frank Darabont

Umay Umay

dallarda konuşur

denize düşünce çığlık çığlığa su yutması gibi... Nefesini içine derin derin çekip tüm mumları üflemiş olabilir miydi? Zifiri karanlığını yaratan o muydu?

Köşeyi dönüp hızlıca muzları çalmayı planladı. Sekiz yaşına göre oldukça kısa sayılırdı boyu. Ve biraz daha eğildi mi tezgahların görünmez köşelerinden istediği yiyecekleri çalabilirdi. Açlığı onu hiç yanıltmadı. Aç olması onu koşullarla mücadele ederken daha güçlü ve kararlı yapıyordu. Ama o bunu fark edecek yaşta değildi. Karnında istemsizce guruldayan o yaratık vardı sadece. İri, yaşlı satıcı tezgâhındaki mallarına göz gezdirdi. Orta yaşlarda dişleri ucuz porselenden yapılmış esmer bir adamdı. Birden alçaktan uçan tuhaf kuş gözlerinin önünde belirdi. İki kanat çırpışı yeterli oldu. Daha ne olduğunu anlamadan muzları tezgahından çalınmıştı.

Ranzalar gıcırda, üstünde yatanlar hala yaşadıklarını anlasınlar diye. Kalem de yazar tüm çocuklar hareket edebilsinler diye. Dünyanın uyumu şiirden, edebiyattan önce vardı. Bir çeşit gevezeliğin meyvesi belki bu romanlar. Şimdi uyuşan ayaklarını yürümeyi denemeli. Tabii ki

Uzanıp kuşu beslemesi gerekti. Pencerenin dışına koyduğu suyu yeniledi. Masada yarısı kararmış muza baktı. Dünyanın dengesini yeniden ayarlamış gibi sevindi.

Şehrin kalelerinden uçarak deniz kenarındaki irili ufaklı kayalıklara kondu. Önünde uzanan yeşil ve mavi tonlarındaki denize baktı. Her kanat çırpışında bir tüy tanesi vücudundan kopuyor, rüzgarla beraber süzülerek kayboluyordu. Yakında, çok yakında ailesinin yanına gidebilecekti. Ufukta onun bundan sonraki geleceği oturuyordu. Keyifli, güvenilir, sıcak ve konforlu.

Suyu takip etmek, yağmuru hissetmek ve kanatlanıp uçabilmek. Ranzasından kalemi bırakarak doğruldu. Hayatı ona öğreten şey yazarak uçabilmek miydi?

Yürüyemediğinde de özgür kalamadığında da elinde hayal gücünün sınırlarını genişleten bu sihirli değnek, yani mavi siyah tükenmez kalem mi vardı? Ona yeterince saygı duymuş muydu? Ya da hunharca onu kullanmış olabilir miydi? Yüzme bilmeyen bir insanın

terliklere ulaşmak oldukça zor. Sıkıntılı ihtiyacın olduğunda uzuvlarının çalışmaması... Sonra hafifçe sola doğru dönmek lazım. Her zaman sağlıklı olunmuyor zaten. Her zaman sözcükler yerlerini bulmuyor. Her zaman sessizlikler yersiz yurtsuz olmuyor. Küçük bir adımın bin yıllık tarihçesi olmalı. Tıpkı boşluğun aşkla doldurulduğu anılara sahip olması gibi. Hafifçe sola dönmek lazım.

Tüy kadar hafif. Kayıp zamanın biriktiği ranzadan saatin seslerini çıkartıp atmak, yavaş yavaş beyazlamış saçları çıkartıp atmak. Atmak... Kafanda ne çok iş var.

Yere sürten sol ayağı beton zeminde gölge gibiydi. Bir ayak küçülebilir mi? Arkasına bakmak için epeyce mesafe aşması gerekiyordu boynunun. Ne zor işte bedeninin içine istemsizce hapsolmak. Durdu. Bi iki dakika sonra yerde upuzun yatan kuş tüyünü fark etti.

Onu ziyarete gelmiş dünyadan çok uzak; başka dünyadan ailesini arayan melek olabilir mi? Meleklerin bu savaş yerinde işi ne? Topladıkları ruhları mı taşıyorlar rüzgara. O rüzgar ki dallarda konuşur. Seni bulur, hep seni bulur...

Her zaman sözcükler yerlerini bulmuyor. Her zaman sessizlikler yersiz yurtsuz olmuyor.

Sunay Akın

o penaltıyı kaleci kurtarmasaydı!

Futboldaki yeteneği sayesinde otelde kalmayı başaran serüvencinin kim olduğunu öğrenmek üzere, Nazım Hikmet'in dizeleriyle 1961 yılının Havana'sındaki bir otele gidelim...

İmparator Meiji'ye kadar Japonya kapalı bir kutudur. Meiji'nin ülkeyi **dünyaya** açmasıyla Avrupalı tüccarlar gemileriyle akın ederler Japonya limanlarına. En çok ilgi gören de porselen eşyalar olur. O kadar çok porselen satın alır ki tüccarlar, adada kağıt tükenir. Sandıklara konmadan önce porselenlerin kağıtlara sarılması gerektiğinden, Avrupalı tüccarlar çözüm olarak Japon ressamların kapılarını çalar.

Ambarlarındaki sandıklarda, geleneksel Japon resimlerinin kağıtlarıyla sarılı porselenleri taşıyan gemiler, Belçika'nın Antwerp limanına gelirler. Görevini tamamlayan, porselenleri sağ salım kırılmadan ulaştırmayı başaran kağıtların asıl görevi bundan sonra başlayacaktır. O resimleri gören Avrupalı ressamlar, klasik resim anlayışını kırarak cesarete sahip olurlar. **Ellerinde çiçek açmış kiraz ağacı, doruğu karlı bir dağ, denizde kırılan dalganın köpükleri gibi doğanın tüm renklerini yansıtan resimler vardır.** O resimler, Empresyonizm (İzlenimcilik) adı verilen akımın öncüleri olacaktır.

1885 yılında, Antwerp Sanat Akademisi'ne gelen otuz iki yaşında, karanlık resimler yapan bir ressam, hayatının dönüm noktası olan Japon sanatıyla bu liman kentinde tanışır. Öylesine etkilenir ki kaldığı odasının duvarlarını Japon ağaç baskılarıyla donatır. İlham aldığı Japon resamlara duyduğu sevgiden dolayı, arkadaşı Gauguin'e kızdığı için kestığı kulağı sarılı halde yaptığı otoportresinin arka duvarına bir Japon resmi asar. Vincent van Gogh'tan başkası değildir, kulağı kesik dostumuz.

Japonya'yı dünyayla buluşturan Meiji, İstanbul'a da armağanlar gönderir. Biz de bunun altında kalmamak, dostluğu pekiştirmek için tarihteki ilk okyanus seferimizi düzenleyip Japonya'ya doğru yelken açarız İstanbul'dan.

Ne var ki Ertuğrul fırkateyni geri dönüş yolunun beşinci gününde, 16 Eylül 1890'da Japon denizinde yakalandığı tayfundan kurtulamaz ve batır. Ertuğrul'daki denizcilerimizin,

sevdiklerine götürmek için Japonya'daki mağazalardan çiçek açmış kiraz ağacı, dalga köpükleri, doğada bir köprü gibi Japon resimlerinin basıldığı ipekli kumaşları satın aldığı Temmuz ayının 29'unda, Vincent van Gogh gözlerini dünyaya kapayacaktır.

Kaptan Ali Bey'in, batmakta olan Ertuğrul'u ışığı görünen Kaşinozaki Feneri'ne ulaştırmak için verdiği "Fayrap" emrini duyan denizciler, son bir buhar gücüne ulaşmak amacıyla yanacak ne varsa elden ele kazana taşırlar. Ertuğrul'un kazanına atılan kömür, kırılan dolap ve masa tahtaları arasında, üstlerinde geleneksel Japon resimlerinin baskılarının olduğu kumaşlar da vardır. Bir de parçalanmış sandalye parçaları...

Vincent van Gogh, Arles'te iki sandalye resmi yapar. Bu tabloların birinde, sandalyenin üstünde, ressamın ölürken bile dişlerinin arasında tuttuğu piposu, ötekinde ise bir mum ve iki kitap vardır. Van Gogh, Saint-Remy'deki odasını resmederken yatağının başucunda ve kapının kenarında duran sandalyelere de yer verir. Beyaz renkli olan bu sandalyeleri, çok sevdiği günebakan çiçekleri gibi sarıya boyayan van Gogh'un, "Gece Kahvesi" tablosunda kimsenin oturmadığı sandalyeler görürüz. Boş sandalyeler, ressamın toplumdan uzak, kendini giderek insanlardan soyutlayan kişiliğini yansıtır.

Bir sandalyeyi görmek için gidilen yer ise La Higuera köyüdür. Latin Amerika'daki bu köyün eski okul binasında sergilenen sözünü ettiğimiz sandalyeyi, her yıl on binlerce insan ziyaret eder. O sandalyede, çocukluğunda Jules Verne kitapları okuyan, Cervantes hayranı bir serüvenci katledilmiştir. Son mektubunda, atı Rosinante'nin üstündeki Don Kişot gibi seslenir anne

"Öğle yemeğinden sonra top oynadık; daha iyiyim, ne var ki berbat bir gol yedim."

ve babasına; "İşte yine topuklarımın altında Rosinante'nin kaburga kemiklerini hissediyor, kalkanım kolumda yollara dönüyorum. Birçokları bana serüvenci diyecektir, gerçekten de öyleyim ama değişik türden bir serüvenci: doğrularını hayata geçirmek için canlarını tehlikeye atanlardanım ben. Bu benim en son serüvenim olabilir. Öyle olmasını istediğim için değil ama bu mantıklı olasılıklar çerçevesinde görünüyor. Eğer böyle olacaksa bu mektup benim sizi son kucaklayışım demektir."

Yolculuklarında iyi futbolcu olmanın karşılığını da görür. Birlikte seyahat ettiği arkadaşlarıyla bir maç sonrası şunları yazar günlüğüne: "Nispeten sansasyonel futbolcu niteliklerimiz bize, topun sahibi olan otel yöneticisinin sempatisini kazandırdı; otobüsle bir sonraki Amerikalı grup gelene kadar iki gün kalma teklifi aldık."

Futboldaki yeteneği sayesinde otelde kalmayı başaran serüvencinin kim olduğunu öğrenmek üzere, Nazım Hikmet'in dizeleriyle 1961 yılının Havana'sındaki bir otele gidelim:

Asansörde köylü kızlar Oriente ilinden Bayamo köylüklerinden
Şehre dikiş öğrenmeye gelmişler
Havana Libere (Hür Havana) otelinde duvarlarında
milyonerlerden gölgeler kalmış apartmanlarda oturuyorlar
Otelin eski adı Hilton

Yakalandığında Bolivya'nın La Higuera köyündeki okula götürülen ve yaralı olarak oturtulduğu sandalyede öldürülen Ernesto Che Guevara'dır. Bunu söylemek için neden mi Havana'daki Hilton oteline gittik? Guevara, Küba Devrimi'nde, tüfeklerinin namlularına güller takılı olarak arkadaşlarıyla Havana'ya girdiğinde, birlikte kalmak için Hilton Otel'i'ne gider. O sırada, ünlü bir Amerikalı sinema oyuncusu da tatil için aynı otelde kalmaktadır. Nazım'ın "Havana Röportajı" şiirinde sözünü ettiği "gölgeler"den biri, Hollywood yıldızı Errol Flynn'a aittir.

Şiirimizdeki bir dizede yer alan gölgenin kimliğini öğrendikten sonra, Che Guevara'nın 24 yaşına girdiği 1952 yılının 14 Haziran gününe gidiyoruz. O gün, cüzzamlı hastalara yardım için kaldığı Peru'nun San Pablo kentinde şunları yazar günlüğüne: "Öğleden sonra futbol maçı yaptık, önceki seferden daha iyi sonuç aldığım tapulu yerimde, forvet olarak oynadım." Bakmayın öyle forvet oynadığına, Che Guevara aslında kalecidir. Onu kalede oynatan belki biraz da astım hastalığıdır. San Pablo'da oynanan bir maçta yediği hatalı bir golü unutamaz: "Öğle yemeğinden sonra top oynadık; daha iyiyim, ne var ki berbat bir gol yedim."

Ernesto Che Guevara ve arkadaşı Alberto, 1952 yılında çıktığı Latin Amerika turunda, Leticia kentine geldiklerinde para sıkıntısı yaşarlar. Sorunun nasıl çözüldüğünü yine Che'nin kendisi anlatsın: "Bir takım için antrenör olarak çalışmamız durumumuzu kurtardı. Önceleri rezil olmamak için sadece antrenörlükle yetinmek istemiştik fakat öyle kötülerdi ki oynamaya karar verdik ve parlak bir sonuç aldık. Rakipleri arasında en zor olan takım, çarçabuk düzenlenen bir şampiyonada final oynamış ve final maçında berabere kaldıktan sonra penaltılarla yitirmişti maçı. Biraz Pedemera'ya benzeyen Alberto milimetre sekmeyen paslarıyla Pedemera lakabını almıştı; ben ise bir penaltı kurtararak Leticia'nın tarihine geçmiştim." O penaltı gol olsaydı, belki de takımdan atılarak hayatı başka bir yöne doğru savrulacak, bu durumda da Küba Devrimi'ne doğru birlikte yol alacağı Fidel Castro'yla tanışamayacak ve Ernesto Che Guevara dünya tarihine geçemeyecekti.

O gün, Che'nin Leticia'da kurtardığı sadece bir penaltı değildir!

Alper Canıgüz

az verilen candan, çok verilen maldan

İnsandan hazzetmeyen hümanistler olarak, birlik ve beraberliğe en çok ihtiyaç duyduğumuz şu günlerde, vaktiyle beni çok etkilemiş bir çalışmayı ilgi ve beğeninize sunmanın vakti geldi diye düşünüyorum.

Milyonlar büyülenmişçesine, teslim olmaya, aşka gelmeye, hatta baskı altına alınmaya bile razıdır ve bu türden vaatler veren ve vaatlerde bulunan kişiler, ne kadar çok şey talep ederlerse, onun o denli kulu kölesi olurlar.

... birlik duygusunun verdiği ateşli sarhoşluk içinde kendiliklerinden köleliğe koşarlar ve kendilerini döven kırbaça övgüler düzerler...

Stefan Zweig

Vicdan Zorbalığa Karşı

Can Yayınları

(çev: Zehra Kurttekin)

Bu köşenin düzenli takipçisi olduğumu varsaydığım yedi kadar okurun dikkatinden kaçmamıştır, ara sıra burada bazı sosyal psikoloji deneylerine yer vermekteyim. O sosyal psikoloji ki insanlığa duyduğunuz bir nebze inanç varsa, onu da yok etmek için geliştirilmiş bir disiplindir. İnsandan hazzetmeyen hümanistler olarak, birlik ve beraberliğe en çok ihtiyaç duyduğumuz şu günlerde, zamanında beni çok etkilemiş bir çalışmayı ilgi ve beğeninize sunmanın vakti geldi diye düşünüyorum. Her zamanki gibi, dilim döndüğünce ve aklımda kaldığınca.

Efendim, olay yetmişli yılların başı ya da altmışlı yılların sonunda ve Amerika Birleşik Devletleri'nde gerçekleşmekte. Polis, maalesef hangisidir hatırlayamıyorum, bir üniversite kampüsünde, siyasi protesto eylemi yapan öğrencilere karşı son derece sert bir müdahalede bulunuyor, dayanın, şiddetin, vahşetin bini bir para. Bu krizi fırsata çeviren oportünist bilim adamları derhal bir sosyal deney tasarlıyorlar. İlk iş, öğrencilere, polis müdahalesine karşı tutumlarını belirlemeye dönük bir anket dağıtılıyor. Bunların arasından, en polis karşıtı olanlar seçiliyor ve bunlar... derhal rektörlük marifetiyle hükümete bildiriliyor. Hayır, belki şaşıracaksınız ama öyle olmuyor. Polis müdahalesine en eleştirel yaklaşan bu arkadaşlar, birbirlerinden habersiz iki gruba bölünüyor; bunlara, sırasıyla A ve B kümesi diyelim. Daha sonra her bir öğrenciden "polisin davranışını hoş görmeye dönük" bir makale yazması isteniyor. **Yani, inanmadıkları bir konuyu desteklemeleri bekleniyor; tamam, polis böyle bir iş yaptı da bir düşün bakalım, neden yaptı hesabı.** Bunun karşılığında da A kümesindekilere 1,

B kümesindekilere 20 dolar ücret ödeniyor. Altı ay sonra, aynı öğrencilere, "polis müdahalesine karşı tutumlarını" gösteren anket tekrar veriliyor; acaba "husumet noktasında" manalı bir değişim var mı, görmek için. Zeki, çevik ve ahlaklı okurun hemen tahmin edebileceği gibi, bir fark ortaya çıkmasa, söz konusu çalışma bu yazının konusu olmazdı. Elbette, iki gruptan birinin polise karşı tutumunda önemli bir yumuşama meydana geldiği bulgulanıyor. Diğer grupta ise hiçbir değişiklik cereyan etmiyor.

Böyle meselelere ilgi duyan, entelektüel egzersizlerden hoşlananlardansanız, yazının burasında okumaya küçük bir ara verip, neticenin ne olduğunu kendiniz bulmaya çalışabilirsiniz. Görüşleri, "iyi hoş da polis de böyle bir vahşet yaratmasının bazı makul nedenleri var, onları da anlamak lazım"

şeklinde dönen, bu yolda mum gibi sönen, 1 dolar ödenen A kümesi mi, yoksa 20 dolar ödenen B kümesi midir? Kuşkusuz, yanıtınızı gerekçelendirmeniz beklenmektedir.

İlk bakışta, pek de akla yatkın gelmemekle birlikte, polise karşı artık daha bir şefkatle, daha bir anlayışla yaklaşmaya başlayanlar A kümesindeki denekler oluyor; yani yazdıkları "yandaş makale" karşılığında sadece 1 dolar ödenenler. Peki neden böyle oluyor? **Daha çok para alanların, daha büyük bir hevesle dönekleşmesi beklenmez miydi? Belli ki kazın ayağı perdeli, sevgili okur.** Bu tuhaf durumun açıklamasını, şu an fazla detayına girmeyeceğim, disonans teorisine dayanarak yapıyor bilim adamları. Kısaca söylemek gerekirse, kişi belli bir davranışını rasyonalize etmek için içsel yahut dışsal bazı desteklere ihtiyaç duyuyor. Dışarıdan gelen destek ne kadar az ise, içsel destek o kadar artıyor. 20 dolar karşılığı polisi öven denekler, bu iş için yeterince dışsal desteğe sahip, yani yaptıkları işin gerekçesini kendilerine açıklayabiliyorlar. **Oysa, inanç ve kanaatlerini sadece 1 dolar için satmak öyle mi ya? Her sabah aynaya bakacaksın neticede.** İşte o nedenle, bu arkadaşlarda içsel destek mekanizması devreye giriyor ve edimlerini meşrulaştıracak, tabiri caizse, "rasyonalizanlar" üretmeye başlıyor: "Ne yapacaktı yani polis, anarşiklere çiçek mi verecekti?"

Son günlerde, ülkemizin içine girdiği ekonomik krizin dayatmasıyla, nüfusumuzun geniş bir bölümünü oluşturan yoksul kitlelerin bir "aydınlanma yaşayacağı" ve hükümete verdiği desteği geri çekeceği iddiası sıkça dile getiriliyor. Böyle düşünenlerin, hükümet ve yandaşlarının korkunç propaganda gücüyle birlikte, "dönek denek" örneğinde de gördüğümüz üzere, insan zihninin tuhaf temayüllerini aklında tutmasında da fayda olabilir. Bilhassa, en büyük marifeti kendisiyle yüzleşmekten kaçmak olan toplumlarda, bir musibet de bin nasihat kadar beyhude kalabiliyor.

En büyük marifeti kendisiyle yüzleşmekten kaçmak olan toplumlarda, bir musibet de bin nasihat kadar beyhude kalabiliyor.

Murat Meriç

tek şarkıda kalanlar

Pop müzik memlekete girdiğinden beri pek çok şarkıcı çıktı, bunların çoğu tarihin karanlıklarına gömüldü; ancak bir kısmı kalıcı olabildi. Kalıcı olanları “kariyerini sürdürenler” ve “tek şarkının peşinden gidenler” olarak ikiye ayırmak mümkün.

Bir soruyla başlayayım: Bir dönem ortalığı karıştıran, tartışmalar yaratan bir şarkı vardı hani, “Bu Akşam Ölürüm”, kimindi o? Cevabı basit; eminim hepinizin ağızından aynı isim çıktı: Murat Kekilli. İkinci soruyu peşine takayım o hâlde: Murat Kekilli’nin başka hangi şarkısını biliyorsunuz?

Tek tük cevap vereniniz çıkacaktır ama genelde bu soruya verilecek cevap yok. “Bu Akşam Ölürüm” belki de hepimizin ezbere bildiği şarkı, içimize işlemiş ama Kekilli’nin diğer şarkıları üzerimizde hiçbir iz bırakmamış.

Devam edeyim: Tarık Mengüç denince aklınıza ne geliyor? Bildiniz, evet: “Şakşuka”. Peki “Lakerda” desem? Eminim şakşukanın yanına meze olarak ilâştirirsiniz ama bunun bir Tarık Mengüç şarkısı olabileceği çoğunuzun aklına gelmez. “Şakşuka” çok tutunca bu hattan ilerlemek istedi ama sonuç hüsrân. Saymaya kalksak ikinci bir şarkı adı aklımıza gelmez. Aynı şey Ciguli için de geçerli. En sevdiğim müzisyenlerden biri olduğu için şarkılarını art arda sıralayabilirim ama böyle olmasaydım “Binnaaz” dışında bir şarkısını hatırlayabilir miydim? Örnekler çoğaltılabilir. Pop müzik memlekete girdiğinden beri pek çok şarkıcı çıktı, bunların çoğu tarihin karanlıklarına gömüldü; ancak bir kısmı kalıcı olabildi. Kalıcı olanları “kariyerini sürdürenler” ve “tek şarkının peşinden gidenler” olarak ikiye ayırmak mümkün. Yok olanların akılda kalan bir tek şarkısı bile yokken kimileri tek bir şarkının ekmeğini yıllarca yedi. Bir kısmı, Murat Kekilli örneğinde olduğu gibi zaman zaman ortaya çıkıyor ama yeni şarkılarıyla değil, yaptığı tuhaf açıklamalarla gündeme geliyor, bir kısmı da hâlâ her yerde aynı şarkıyı söylüyor. Bu yazıda memleketteki “tek şarkılık şarkıcı”ları hatırlamaya, hatırlatmaya çalışacağım.

İNTERNETTEN YAYILANLAR

İnternet, kuşkusuz önemli bir mecra. YouTube üzerinden keşfedilen pek çok isim var. “Hayalet Sevgilim” şarkısını seslendiren İrem bunlardan biri. Bir diğeri, hemen hemen İrem’le aynı dönemde “Evlerinin Önü Boyalı Direk” türküsüne yaptıkları düzenlemeyle gündeme gelen Öykü&Berk ikilisi. İkili, tek şarkının üzerinden ilerledi, sonrasında yanına yeni şarkılar, albümler koydu ama hâlâ o düzenlemeyle anılıyor. İrem (Yağcı) dersiniz, çoktan ortalıktan kayboldu. **Bu iki keşif o dönemde YouTube’a doğru bir akın**

başlattı, herkes videolarını yükledi lakin (iyi ve hâlâ güzel işler yapan kimi isimler dışında) oradan bir şey çıkmadı.

“Ben Sizin Babanızım”la büyük sükse yapan “Alamancı” Barbaros Hayrettin, yine Almanya dolaylarından gelen ve aslında şahane işler yapan ancak tek şarkısıyla (“Ah Canım Vah Canım”) hafızalara yerleşen Ahmet, ‘90’lı yılların iyi ama şanssız isimleri. Bilhassa Ahmet sonrasında çok güzel albümlere imza attı ancak şarkıdan kurtulamadı. O kadar ki hâlâ Ah Canım Ahmet olarak anılıyor. Şarkısıyla anılan tek isim o değil: Uhde Seçil’i de yanına ilâştiriveririm hemen.

ÜZERİNE ŞARKI YAPIŞANLAR

Hazır geçmişe dönmüşken üzerine şarkı yapışanlardan da söz edelim –ki en fenası galiba bu: Öncesini siliyor, sonrasındaki ilerlemeyi durduruyor. Pop tarihimizde üç ayrıksı örnek var: Alpay, Berkant ve Ayten Alpman. Alpay aradan sıyrıldı, üzerine yapışan şarkının üzerine yenilerini koydu ama Berkant ve Ayten Alpman ne yaptıysa şarkılarından kurtulamadı. Bunda iki şarkıcının uzun yıllar geri plana çekilmesi de etken elbette ama tek bir şarkının, öncesinde yaptıkları onca şahane işi silmesini anlamak çok mümkün değil. **Berkant ve Ayten Alpman durumu sahiden akıllmaz zira memlekette pop müziğin emekleme döneminde yaptıkları plaklarla gelişime katkıda bulunmuş iki popüler yıldızdan söz ediyorum.** Berkant çıkarttığı onca çok satan plağın üzerine “Samanyolu”nu söyledi, her şeyi tek şarkıyla temize çekti ve sonrasında ne yaptıysa tutmadı. Bugün onu anarken “Bay Samanyolu” diyoruz. Ayten Alpman, döneminin en popüler yorumcularından biriyken “Memleketim”le gündeme geldi, sonrasında bu şarkıdan kurtulamadı.

Alpay meselesi eğlenceli. Ben aradan çekileyim, bizzat kendi anlatsın:

“Yıllar önce söylediğim bir şarkı var ki kurtulmam olanaksız,” diyor “Eylül’de Gel” için. Fecri Ebcioğlu’nun

Türkçe söz yazdığı ve ısrarla Alpay’a söyletmek istediği bir Marc Aryan şarkısı. Alpay başta kaçmaya çalışmış ama ısrarlara dayanamayarak bir plağının B yüzüne bu şarkıyı koymuş... Hesap tutmamış, plağın ön yüzündeki şarkı unutulmuş, “Eylül’de Gel” patlamış!

YANLIŞ DEĞERLENDİRİLENER

Mirkelam “Her Gece”yle ekranda belirip koşmaya başladığında herkes ona “tek şarkılık” demişti. Bugün memleketin en özel isimlerinden: Yaptığı albümler hep ses getiriyor. Oysa ondan az önce Tayfun ortaya çıktığında “gelecek vadeden” bir isim olarak görülmüştü. Bugün adının yanına “Hadi Yine İyisin” dışında bir şarkı ekleyebiliyor muyuz? **Rengin bir Sezen Aksu şarkısı olan “Aldatıldık”la patladı, Reyhan Karaca “Sevdik Sevdalandık” söyledi, Sibel Bilgiç “Alışamadım” adlı şarkısıyla gündeme geldi. Gülay, “Cesaretin Var mı Aşka?” ile ortalığı salladı ama sonrasını getiremedi.** Sonrasında kendine bir balans ayarı çekti, özüne döndü ve art arda yaptığı türkü albümleriyle sevenlerinin gönlüne taht kurdu –ki attığı en doğru adım belki de bu. BBG evinden çıkan Tarık, bir dönem “Of Deli Gönül”le ortalığı salladı ama orada kaldı. Bir de Fatih Erdemci var: Durup durup “Ben Ölmeden Önce”yle gündeme geliyor!

Daha ilerleriz ama bence burada durayım zira az daha gidersek sayfadan taşacağım. Gitmeden pası özlediğimiz topluluklardan birine atayım: Replikas, “Yaş Elli”yi KAFA için söylesin: “Günler geceler susmuş artık uyum yok / Gördüklerim ben değil benden haber yok / Eller ehlikeyif oldular benim derdim çok / Kapıdan girsem yok a canım bacadan girsem yok...” İçeriğine bakmayın, şarkının adını hafızanıza kazıyın. Malum, elinizde tuttuğunuz, dergimizin 50. sayısı. Yakışır!

Yok olanların akılda kalan bir tek şarkısı bile yokken kimileri tek bir şarkının ekmeğini yıllarca yedi.

Şebnem İşigüzel

remzi bey

Kendinden bahsetmeyi sevmezdi. Biz de sormazdık. Sadece Galip amcamızın gölgesi gibi yaşadığı yıllar vardı. Pek eğlenmişlerdi, pek coşmuşlardı. Böyle bir İstanbul'da değil ama.

Remzi Bey, doğduğum günü bilir. Babamın küçüklüğünü, askere gidişini... Kendi hayatından çok bizimkileri. Çünkü onunki öyle bir hayat. Babamın büyük amcası Galip Bey'in yardımcısıymış. Kahya. Bir ömür onun yanında onun için çalışmış. Getir götür, ev düzeni, şoförlük, gerektiğinde muhasebecilik...

Galip Bey, hayatta yalnız kalmayı tercih etmiş. Sevmiş, sevilmiş ama ısrarla yalnız kalmış. Kahya Remzi Bey de onun yalnızlığına ayak uydurmuş. Hem işini hem beyefendiyi sevmiş. Bazen kırılmış hatta darılmış, küsmüş. Bir keresinde toplamış bavulunu almış başını gitmiş. Emekli olmakla bitmeyen iş hayatı Galip amcamızın ölümüyle sona erdi. Hakkaniyetli adamdı Galip Bey. "Bize öyle öğretili," derdi bunun için. Remzi Bey'in hayatının sonuna kadar rahatça yaşaması için gerekenleri yaparak gitti.

İşte o Remzi Bey artık çok yaşlı. Buna rağmen hayat dolu, canlı. Ayda iki, üç mutlaka birbirimizi görürüz. Tertemiz giyinir. "Kont" derler onun için. "Galip Beyciğimi değil, beni efendi sandıkları günler olmuştu. Bir tanesini anlatayım. Dinle." Efendi. İsrarla böyle derdi ve dokunurdu bana bu. Bir keresinde incelikte konuşmuştuk bu mevzuu.

"Kahyaydım yahu," demişti içten bir tavırla. "İşim buydu. Hizmet etmek. Bunun kurallarını öğrendim, hayatıma tatbik ettim, öyle de yaşadım. Adamın hizmetkariydim. Efendiydi işte! Ötesi var mı?" Sonra kısacık bir an durmuştu. "Bak bana adam dedirttirdin Galip Bey için. Zaten bir tek seninle böyle rahat rahat konuşabiliyorum. Yazar olduğun için midir nedir?"

Güzel havalarda Maçka Parkı'nın Teknik Üniversite üstündeki girişinden inilen çay bahçesine giderdik. Severdi burayı. Geniş

dallı, yaşlı çamlar vardı. Parkın kadim çınarları, meşeleri... Üzerine tünediğimiz hasır taburelerden ona göre "alıp başını giden İstanbul silüetini" seyrederdik. Kendinden bahsetmeyi sevmezdi. Biz de sormazdık. Sadece Galip amcamızın gölgesi gibi yaşadığı yıllar vardı. Pek eğlenmişlerdi, pek coşmuşlardı. Böyle bir İstanbul'da değil ama.

Arada "Bugünkü buluşmamız için bir etkinlik icat ettim," diye arardı. Böylece yaz kış açan sarı nergislerle kendimizi mezarlıkta bulurduk. Bizimkilerin mezarlarını bunlarla donatmıştı bir bahar. Sanki hiç ölmemişler, ufaklığımın dediği gibi mermer karyolalarında istirahat çekilmişler gibi. "Galip Beyciğim nasılsınız bakalım?" Ölüm bu. Dönüşü yok. O da biliyordu. Hasta yatan bir yakını ziyaret eder gibi mezarın başını pişpişlerdi: "Huzur içinde kalın efendim. Toprağınız bol olsun. Duacınızım." Mezarlıklar sessizdi. Mezarlıklar hayatın geçiciliğinin ispatıydı. **Yine de her şey Aşıyan'ın kapısından çıkıp fani dünyaya karışana kadardı: "Ölmüşlerimizin ruhuna bir şeyler yiyip yanında iki tek yuvarlayalım."** Remzi Bey'le dolaşmaya çıktığımızda bütün teklifler ondan gelirdi. Ufaklık pusetindeydi. Bir bebek arabasını iterek yürüyordum. Remzi Bey tatlı tatlı anlatıyordu. Resim kursuna yazılmıştı. Belediyenin Türk Sanat Müziği konserlerine gidiyordu. Yemeğini kendi yapıyordu. Hafif yiyordu. Eskiden her sabah yürürdü. "Geçen kış karşıdan gelen, üstelik yaya," derdi üstüne basarak, "Çarpıp omzumu kıran adam da benim gibi kaldırımda

yürüyordu yahu!" İşte öyle bir çarpışmayla omzu kırılmıştı. Hastaneden aramıştı: "Aramak niyetinde değildim. Lakin burada tutturdular bir yakınınız gelsin, bir yakınınız gelsin."

Atlayıp gitmiştim.

Beni görünce gözleri dolmuştu. Başka yakını yoktu. Çok geçmeden dört kuzenim ve halam da gelmişti. Bu defa kalabalık etmeyin diye göndermişlerdi bizi. Hem gülmüş hem ağlamıştı.

"Siz kendinizi yalnız mı sanıyordunuz yoksa Remzi Beyciğim."

En son söyleyeceğini en başta söyleyen halam teşhisi koymuştu.

"Hem yalnızım hem değil," demişti Remzi Bey. Öyleydi. Tıpkı "Beyefendi gibi."

Başka?

Bir keresinde "Yarın buluşacağız ya, Anadolu Kavağı'na gidelim. Ben programı yaptım."

Meğer Beşiktaş'tan vapur kalkıyormuş. Ekim başıydı.

"Ne soğuk ne sıcak, en güzel mevsim. Damardan sonbahar."

Böyle zamane tanımlamaları yaptığında bir gülümseme beklerdi benden. Gülümserdim.

"Tıpkı büyük hanım gibi. O senin gibi gülümserdi. İrsi."

Sohbet etmeyi iyi bilirdi. Tam kararında ölçülü bir konuşma.

Tek tek yalıları anlatmıştı. Dedikodularıyla beraber. "Hem kendi bildiklerim hem günübirlik güzel bir turdan aklımda kalanlar. Bir de bir kitap okumuştum yahu!"

Her cümlesini "yahu" ile bitirirdi. Aile arasında ona

"Yahu Remzi Bey" adını verenler vardı.

"Galip Bey'in Anadolu Kavağı'nda bir sevdiceği vardı. Epeyce aşk yaşadılar. Beyefendi bu defa evlenir herhalde diyordum ki ayrıldılar. En fenası ayrılık mektubunu benimle göndermesiydi. O zaman insanlar cep telefonuyla, mesajla, Facebook ilanıyla ayrılmıyorlardı. Bir kış günü, hiç unutmam bizzat ben götürmüştüm mektubu. Hava uçuruyor. Belki dönüşüm karadan olur diye düşünüyordum. Hatta niye arabayı almadım ki? Beyefendi arabayla git demişti çünkü. Ama ben Boğaz'ın hastasıydım. Bak gençler gibi konuştum yine."

Hikayenin devamını tatsız bulduğundan anlatmamıştı. Birer bira içip yanında midye yemiştik. "Bir Anadolu Kavağı klasığı." Böyle söyleyip gülümsemişti. Deniz, yumuşacık ekim güneşinin altında pırıltılar saçıyordu. Gümüş rengi ışıltılar. Bir süre sessizce denizi seyrettik. Boğaz'ı. Geçen gemileri. Martıları. Sırtımızı ısıttı güneş. "Hikayeyi anlatmadım ama sen devamını icat etmişsindir zaten."

Doğru. Efendisinin mektupla son verdiği aşk hikayesini tahmin edebiliyordum.

"Güzel günlerin olsun," dileğiyle bardağını kaldırdı. "Ben buraya kadar iyi yaşadım."

Hayat, yaşamak, yaş almak, ölüm... Hepsinin zarif bir özeti idi Remzi Bey.

**Mezarlıklar
sessizdi.
Mezarlıklar
hayatın
geçiciliğinin
ispatıydı.**

Özgür Amed

biber

Kış ve sabah saat altı! Yatakta vücudun en iyi ısındığı, derin uykuya geçtiği saatler. Mustafa dürtüyor beni. Kalk diyor... Uykum arkadan çağırıp gitme dese de yapacak bir şey yok.

Yemeği yedik, son akşam çayını içiyoruz ve birazdan üzerimize kapatılacak demir yığını kapılar öncesi havalandırmada topluca voltadayız. Şüphesiz iman edenler bilecektir ki bunlar günün en verimli voltalarıdır! Günün gelişmeleri, güncel gelişmeler ve birbirinden farklı yüzlerce konu, eriyor hunharca ve sırayla...

Sadece boyu değil, kalbinin patikaları ile duygu dünyası da uzun ve güzel olan Mustafa arkadaş beni voltadan koparıyor. Duvar dibine geçiyor ve ikili voltaya başlıyoruz. "Küçük bir konu var," diyerek söze giriyor. Kulağım Mustafa'da. Anlatmaya başladı: "Şimdi biraz tahta falan bulsak iyi olacak. Biraz eski gazete-karton falan da ayıralım bugünlerde. Bu hafta dış kantine de biraz fazla biber yazalım..."

Söylenenlerden bir şey çıkaramadığımı ve ewêl bakışı attığımı görünce yine aynı tonda devam etti: **"Senle bir şey yapacağız," dedi.**

"Söylediklerinden kendimizi yakma çıkıyor ama biberi ne yapacağız onu bilemedim," deyip, araya girerek sabote etmek istemiyorum, bekledim. Volta hızlandı. Mustafa nefes nefese dev planı açıklıyor: "Şey yapalım diyorum, sabah 6'da kapılar açılınca seninle kalkalım. Arkadaşlara biber közleyelim. Kahvaltıda veririz onlara, sürpriz olur. İyi olmaz mı?"

Valla güzel olur, çok iyi diyorsun da bu kışın ortasında biber aşkına havalandırmada donmasak iyi. Komüncümüz, ciğerimiz ve iki gözümüz; bizi kemer sıkma politikalarıyla ölüm sınırında yaşatan **Ramazan arkadaş da durumu aktardık, bu Ramazan ki haftalık alacağı domates için bile dünyadaki gelişmeleri dikkatle takip edip ona göre alım fişi yazan biri ve maalesef biber işi onda!**

Hazırlıklarımız tamamlandı ve harekete geçeceğiz. Kış ve sabah saat altı! Yatakta vücudun en iyi ısındığı, derin uykuya geçtiği saatler. Mustafa dürtüyor beni. Kalk diyor... Uykum arkadan çağırıp gitme dese de yapacak bir şey yok.

Kalınca giyinip aşağı iniyoruz. Duvar dibinde kuru ve uygun bir yer seçiyoruz. Şansımız çok iyi gidiyor! Rüzgâr var. Ateşi yakmakta bile zorlanıyoruz. Ama indik, gere yapax! Olmazın felsefesini yapmayacağız. Ama ne olur olmaz, hani kalırsa da hatasız kul olmaz, ümitsiz yaşanmaz, köz biber sevmemek elde mi diyerek işin içinden çıkacağız.

Tutuşturduk kartonları. Fakat ciddi bir sorun da var. Fazla duman çıkmamalı. Havalandırmadan çıkacak duman, çok geçmeden baskını getirir. Görevliler ne oluyor deyip basabilirler koğuştaki

Kek kartonunu elime almış çılgınca dumanı dağıtıyorum... Nasıl sallıyorum görmelisiniz. Ateş de arada gürleşiyor. Biberleri atıyoruz üzerine. Közlenmiş biber kokusu da gelmeye başladı.

Adeta açık görüş günü! Oluyor sanki bir şeyler...

Koğuştaki 13 kişiyiz. Biz de en az o kadar yapmalıyız. Bari bir tane düşsün

herkese. Bir saatlik boğuşmaca sonunda biberleri közledik. Fakat hem benim marifetim hem de rüzgârın sayesinde ikimiz de duman kokusundan geçilmiyoruz.

Birazdan Ortadoğu'da vahşet bir güne daha uyanacak arkadaşlar! Biz güne közlü girmişiz.

Bittikten sonra ayaküstü eylemimizin kritiğini yapıyoruz. Mustafa açık konuştu "Valla sanki bizden biber közleme işi pek çıkmaz ama karton sallamalarına bakılırsa sende kebabçı potansiyeli bayağı yüksek."

Nazikçe "Bir gün barış gelirse kebab yapmayı düşüneneğim heval!" diyerek olayı politikleştiriyorum. Yemiyor tabii! Kahvaltıyı hazırlayan arkadaşlara biberleri teslim edip kendimizi banyoya atıyoruz.

Arkadaşlar kahvaltı için toplandı. Közlenmiş biber arkadaşları sevindiriyor. Hele bir iki arkadaş çok mutlu oldu. Gözlerindeki ışıltıyla o gün biber konulu şiirler de yazdılar ama ne yazdıklarını paylaşacak değilim. Masada Mustafa tam karşımda oturuyor. Onun payına düşen biberi uzatıyorum. Kabul etmiyor. Yemeyeceğim diyor!

"Nasıl yani? Sabahtandır ne için yaptık bunları?"

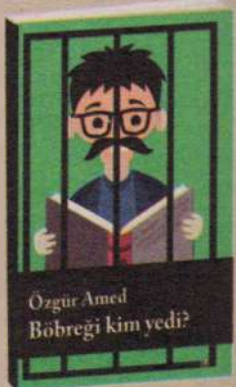
"Valla közlenmiş biberle aram hiç yok,

sevmiyorum," dedi Mustafa.

Aynen böyle dedi...

Yıkıldım!

Közlenmiş biber kokusu da gelmeye başladı. Adeta açık görüş günü!

Özgür Amed'in yeni kitabı
"Böbreği Kim Yedi?"
Lis Yayinevi'nden çıktı!

“hala sokak müziği yapıyorum”

Fotoğraf: Rezzan Altürk

Evrencan Gündüz, çoğumuzun hayatına sokakta yaptığı müzikler ve internete yüklediği kayıtlarıyla girdi. Bu sene çıkardığı, “albümcük” diye bahsettiği Mevsim Çiçekleri’yle de yerini sağlamlaştırdı. Kendisiyle hikayesi, müziği ve hayalleri üzerine sohbet ettik.

Nedir Evrencan Gündüz’ün hikayesi?

Evrencan Gündüz’ün hikayesi, evrenin kendisiyle birlikte sürekli dönüşüm halindedir. Bu nedenle hikaye anlatılacakken bile değişmeye devam edecektir. Bu sebepten ötürü an olarak hikaye; genç bir adamın, (bu ben oluyorum) insanların içinde var olan ve her zaman da var olacak sevgi, barış değerlerini yücelterek, gerek ortaya çıkardığı eserleri gerekse davranışlarıyla ve doğru titreşimlerle insanlara tekrar göstermektir. Bu hikayede müzik, yaşadığımız çağ ve coğrafyada en iyi araç olduğundan, müzik hikayede her yerde vardır. Ama asıl olan şey müziği hep birlikte yapmaktır. Onu ne kadar paylaşılabildiğindir. İşte bu yolda Evrencan ve Uzunlular’ın, dünyayı sevgi ve barışla istila ettiği bir hikaye bu :)

Son albümünüz şahane olmuş, elinize sağlık :) “Mevsim Çiçekleri” sanki eskilerden bir şarkı dinliyor hissi uyandırıyor. Şarkılarınızda bunu da hedefliyor musunuz? Nasıl geliyor üretim süreci?

Çok teşekkür ederim. Beğenilmesi ve severek dinlenilmesi, bizi son derece mutlu ediyor. Şarkı oluşurken planlanmış bir durum değil bu, o an akış o şekilde geldi. İstersem planlı olarak yapabilirim ancak ben tamamıyla doğallığı ve saflığı sevip savunduğumdan bu tür oynamalar yapmamayı tercih ediyorum. Akış esnasında en önemli şey, sadece içinde olduğun bedenden ibaret olmadığını ve o an oturduğun kaldırım taşının bile bu akışta senin kadar rol oynadığını bilmek. Şarkı yazmanın püf noktası hep devam etmek ve aynı şekilde zamana bırakmak. Zamana bırakmak da şarkıların mayalanması gibi. Sıcaklık, ortam, diğer etmenler o süreci sizin isteğiniz dışında hızlandırır ya da yavaşlatır. Bazen hızlı bir şekilde bitiverir ve kaşla göz arasında yeni bir çocuğunuz olur, bazen de onu unuttuğunuzu sandığınız bir anda bitmeye hazırdır. Aslında bu sizin de bir enstrüman olduğunuzu kabul etmenize bağlı olan bir şey bence. Siz zaten çıkması gereken hisleri dünya diline tercüme ediyorsunuz. Mevsim Çiçekleri bir ada hasretini anlatıyor. Bu şarkı benim için de yıllandıkça güzelleşecek gibi... Çok severek yazdım.

Sokakta, vapurda duyarak başladı çoğu kişi Evrencan Gündüz’ü tanımaya. Artık konserlerde, festivallerde görüyoruz sıklıkla. Bir gün

Moda sokaklarında şarkı söylediğinizi tekrar görebilir miyiz?

Sanırım Kadıköylü değilsiniz. Eğer öyle olsaydınız mahallenin uzaylısı diye beni gösterirlerdi. Ben yaz ayları -şehir dışında olduğumdan- hariç hala Moda sokaklarında şarkılarımı söylemeye ve ortak bir yaşam paylaştığım halkımızla yakın temasta kalmaya devam ediyorum. O sokaktan geçen herkesin dakikalar içinde birlik olup hep beraber dans edip şarkı söylediğini, kendilerinin de görmeleri gerektiğine inandığım için bunu yapıyorum. Ve sonra da halktan aldığımı halka veriyorum. Bu beni tazeliyor ve heyecanlandırıyor.

“SOKAK BANA HAYATI ÖĞRETTİ”

Sokakta şarkı söylemeye karar verip çıktığınız ilk güne geri dönüp bakınca ne hissediyorsunuz?

“Her gün 40 lira kazansam, haftalık... Aylık...” hesaplarımı bile yapmıştım o zamanlar. Dönüp baktığımda, sokak bana hayatı öğretti. Birlikteliği, birlik olmayı, insanları hayali bir çatı altında toplayıp kendilerini rahat hissedebilecekleri bir alan yaratmayı ve bunu dakikalar içinde yapmayı... Aslında hala sokak müziği yapıyorum. Sadece 40 santim daha yukarıdayım. Çok bir farkı yok açıkçası.

Asım Can Gündüz’ün Türkiye müzik tarihindeki yeri tartışılmaz... Siz, başka bir ailede doğsaydınız da müziği seçer miydiniz?

Açıkçası hiçbir zaman “Babam müzisyen olduğu için benim müzisyen olmam gerek,” demedim kendi kendime. Babam da müzisyen ol demedi üstelik. Ailem hem sporu hem sanatsal faaliyetleri ve müziği geliştirmemiz için bize şanslar yarattı. Gerisi kendiliğinden oluverdi. Sanırım başka bir ailede ben olarak doğma şansım olmazdı.

Yabancı şarkıları yorumlamanız büyük ilgi görüp sevilerek dinleniyor. Buna yönelik bir albüm ya da farklı konseptlerde hazırlamak istediğiniz albüm fikirleriniz var mı?

Şu zamana kadar cover albüm hayalim yoktu çünkü zaten coverlarla tanındım. Bir müzisyen ancak orijinal besteleriyle sanatçı unvanını alabilir bence. Üretmek başlı başına çok özel bir şey. Ama sanki kendi bestelerimmiş gibi sevdiğim birkaç parçayı aranje etmeye başladım. Çoğunlukla romantik şarkıların olduğu bir albüm planlıyorum cover albümünde. İlk iki şarkı hayalimi paylaşayım şimdiden; Bora Ayanoğlu - Güller ve Dudaklar, Cem Karaca - Unut Beni. İkisinin de videosu internette var bu arada.

Kısa sayılabilecek bir sürede çok kişiye ulaştınız, bir kitle edindiniz. Bir sonraki adım nedir sizin için?

Dünyada gittiğim her yerde konser verebilecek, adım gibi evrensel bir müzisyen olmak. Çocuk sahibi olmak ve bütün dünya deneyimlerimi ona aktarmak. Kötüleri dövmek, iyileri sevmek. Bir dakika... Kötüleri de sevmek. Evet... Onları severek yenmek. Hedeflerim bunlar.

“GRAMMY KAZANMAK İSTİYORUM”

“Şunu yaparsam hayallerimi gerçekleştirmiş olurum!” dediğiniz bir şey var mı?

Red Socks’ta konser vermek, Al Green tribute konserine çıkmak, Lenny Kravitz’le bir parça yapmak ve sahneye çıkmak. Grammy kazanmak...

Edebiyatla aranız nasıl? Kimleri okursunuz? Bir başucu kitabınız var mı, defalarca okudum dediğiniz...

Dikkatim hızlı dağıldığı için hızlı kitap okuyamıyorum. Bu yaz bu huyumu yenemesem de kitap okumayı artırdım. Jimi Hendrix’in kendi ağzından derlemesi “Sıfırdan Başlamak” kitabını ve birkaç kısa kitap daha okudum. Renklerin Yolunda’ydı birinin ismi, çok güzeldi. Defalarca okurum sorusunun cevabı: Beyaz Zambaklar Ülkesinde ve Momo.

Samimi cevaplarınız için teşekkür ederim...

Sorular için ben teşekkür ederim. Moda’yla ilgili soru için 5 puan kırdım. Sizi sevdiğim için 5 puan kanaat notu kullandım. 95+5=100 tam puan aldınız. :)

Coşkun Aral

ihitişamın altından yüzü brunei

Ömer Ali Seyfeddin Camii

**Brunei sultanlarının
ihitişama
düşkünlüğünün en
çarpıcı örneklerinden
biri Ömer Ali
Seyfeddin Camii.**

Hassanil Bolkiah Camii

Kızım Deniz ve “Dünya Değişmeden Keşfet” sloganıyla yola çıkmış bir grup arkadaşımınla beraber Brunei’de üç gün kaldık. Bu üç günlük kısa mola, Brunei’in zenginliğiyle ilgili tüm anlatılanları da kısmen boşa çıkardı.

90’lı yıllara kadar dünyanın en zengin adamı olarak tanımlanan Brunei Sultanı’nın ülkesinden 4x4 araçlarla yapılan Trans Borneo ekspedisyonu sırasında geçmiş ama gezme fırsatı bulamamıştım. O dönemler Brunei, dünyada en zor vize veren ülkeden biriydi. Görkemli altın sarayıyla ilgili rivayetler, harcamaları, yurt dışında satın aldığı emlaklarla Brunei Sultanı, fısıltı gazetesinin manşetlerinde yer alıyordu.

Ağustos ayında Güneydoğu Asya’da yapmış olduğum uzun yolculukta duraklarımdan biri de Brunei Sultanlığı’ydi. Kızım Deniz ve “Dünya Değişmeden Keşfet” sloganıyla yola çıkmış bir grup arkadaşımınla beraber Brunei’de üç gün kaldık. Bu üç günlük kısa mola, Brunei’in zenginliğiyle ilgili tüm anlatılanları da kısmen boşa çıkardı.

1984 yılında İngilizlerden bağımsızlığını aldığından beri ülkenin başbakanı olan Sultan Hassanil Bolkiah, aynı zamanda maliye ve savunma bakanı. Ülkedeki petrol ve doğal gaz kaynaklarının doğal sahibi sayılan sultanın zenginliğine yaraşır bir ismi var: **Haji Hassanil Bolkiah Mu’izzaddin Waddaulah ibni Al-Marhum Sultan Haji Omar Ali Saifuddin Sa’adul Khairi Waddien**. Tahta çıkışının 51. yılında olan sultan, her ne kadar dünyada zenginliğin parametreleri değişmiş olsa da hala dünyanın en zenginleri listesinde yer alıyor. Kraliçe Elizabeth’ten sonra dünyada en uzun süre tahtta kalan hükümdar olan sultanın, evlenmiş olduğu üç kadından beş oğlu ve yedi kızı var. Sultanın birçok pahalı zevki var. Arabalara ve altına düşkünlüğünün bir sonucu olsa gerek, binlerce arabası arasında 24 ayar altınla kaplı bir Rolls-Royce’u da var.

Brunei sultanlarının ihtişama düşkünlüğünün en çarpıcı örneklerinden biri Ömer Ali Seyfeddin Camii. Kendinden bir önceki sultan tarafından

başlatılan inşaatta, mermerler İtalya’dan, granit Çin’den, kristal avizeler İngiltere’den ve halılar da Suudi Arabistan’dan getirtilerek 10 milyon dolardan daha az bir bütçeyle inşa edilmiş. Bu mütevazı caminin en dikkat çeken yanı, som altından yapılmış olan ana kubbesi. Brunei’de dikkat çeken diğer cami de bugünkü sultanın hükümdarlığının 25. yılına ithafen ismine inşa edilmiş olan Hassanil Bolkiah Camii. Ülkenin bu en büyük camisinin inşaatı da altı yıl sürmüştü. Bu caminin de 29 kubbesi som altından yapılmış.

Bütün bu ihtişamın halka yansıyor yansımada gelince...

Ücretsiz sağlık ve eğitim hizmetlerinin olduğu sultanlıkta vatandaşlardan gelir vergisi alınmıyor. Restoranlar pahalı ama başkentteki yemek pazarında uygun fiyata, lezzetli ve doyurucu alternatif çok. Dünya ülkeleri arasında en yüksek gayri safi yurt içi hasılaya sahip ülkede kişi başına düşen milli gelir 60 bin doların üzerinde. **Son iki yıldır ülkenin şeriatla yönetildiği ve Müslüman olmayanlar için hayatın pek de kolay olmadığını söylemek yanlış olmaz.** Müslüman olmayanlar vatandaş olmak yerine kendi ülkelerinde kalıcı oturma izniyle yaşıyor. Cuma günleri namaz saatinde sokağa çıkma yasağı var. Göçmenler için durum daha da zor. Gelir adaletsizliği kendini başkent Bandar Seri Begawan sokaklarında hissettiriyor. Brunei’de hizmet sektöründe genellikle Filipinli göçmenler çalışıyor ancak onlar Bruneili Müslümanlarla aynı haklara sahip değil. Sultan, bir yandan ülkede dini eğitim veren kurumları ve camileri artırırken, diğer yandan da tıp ve teknoloji eğitimleriyle ilgili kendi halkına geniş imkanlar sunmaktan geri kalmıyor. Henüz bu yatırımın ne kadar geri dönüşü olduğunu bilemiyorum ama sultanın en büyük yatırımları arasında Los Angeles’taki iki süper otelinin olduğu söyleniyor.

Dilan Bozyel

“benim sizden farkım yok, sadece iki kanat fazlam var”

2018 Avrupa Paralimpik Yüzme Şampiyonası'nda altın madalya kazanan, henüz 15 yaşındaki ilk kadın yüzücümüz Sümeyye Boyacı, son yıllarda hepimizin ortak mutluluk ve gurur sebebi oldu. Bu kahraman genç kız kardeşimizle tanışmak istedim ve Eskişehir treniyle yola çıktım. Hepimiz Sümeyye'yi gönülden tebrik ediyoruz lakin ben söze değerli annesi Semra Hanım'ı tebrik ederek başlamak istedim. Sakin gülümsemesiyle cümlemi düzeltti Sümeyye: “İlk başta annem, ardından babam ve ailem;

ebru öğretmenim Didem Üstün, yüzmeyi öğreten sevgili Çiğdem Abaza ve antrenörüm Mehmet Bayrak'ı da yazarsak tam olur.” Çocukluğunu merak ettim, mesela hep hatırladığı bir rüya var mıydı? “Çok küçük yaşta konuşmaya başlamışım, sabahları rüyamı anneme anlatırmışım. Bir keresinde rüyamda Peygamberimizi görmüştüm.” Bu motivasyon nereden geliyordu, merakla sordum: “Ailemin bana gösterdiği sabrı ve çabasını karşılıksız bırakmak istemiyorum Dilan Abla. Bunca fedakarlığın hakkını vermem gerektiği için yüzmeye de okulumda da en iyisini yapmam gerektiğini kendime hatırlatıyorum.”

Sürekli bu motivasyonu nasıl koruyordu peki, karşımda kahraman bir melek varken bunu sormadan yanından ayrılmayacaktım.

“Üzgün olduğum zamanlarda en mutlu olduğum zamanları düşünüyorum ve mutluluklarımı gülererek hatırlıyorsam, ağladığım zamanları da gülererek hatırlamam gerektiğini kendime hatırlatıyorum hep.”

Spor ve okul dışında neler yaptığını da merak ettim, 15 yaşında heyecanlı bir kız çocuğuna dönüştü Sümeyye ve anlattı: “Rukiye isimli yakın bir arkadaşım var, çok güzel çekik gözleri var. Onunla alışveriş yapmayı çok seviyorum, çok gülüyoruz gezerken. Yemek yapmayı çok ama çok seviyorum.

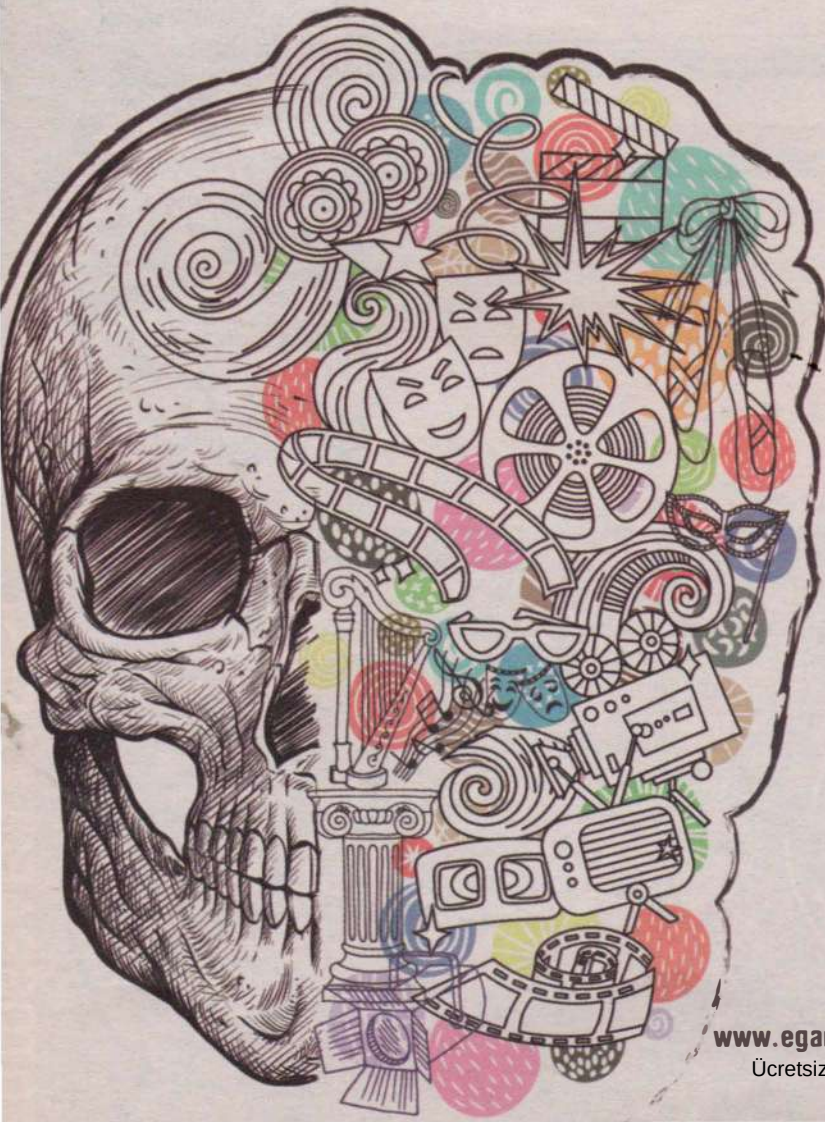
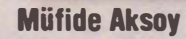
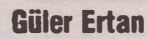
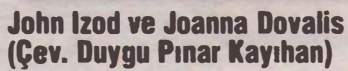
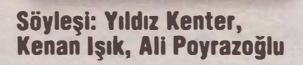
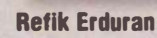
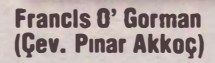
Makyaj yapmayı da çok seviyorum hatta annem makyaj yaparken kendimden geçiyormuşum diye hep gülüyor bana. Eskiden vaktim varken ebru yapıyordum hatta ebrularımın satışından biriktirdiğim parayla kendime dikiş makinesi aldım, kendime ve akrabalarım elbiseler dikiyordum. Ama şu aralar pek vaktim yok umarım ileride devam ederim ebru serüvenime, sergim olduğunda gelir misiniz peki?” Elbette geleceğimizi, her zaman yanında olacağımızı ekledim sizler adına da. :)

Büyüdüğünde Eskişehir'de bir psikolog olarak yaşamak istediğini, yurt dışında gezmeyi sevdiğini ama uçak yolculuğundan pek keyif almadığını anlattı. “Bir an önce işlanma bulunmalı,” diye de not düştü Sümeyye. Psikolog olmayı ise kendi yaşadığı zorlukları yaşamasın diye sporcular başta olmak üzere gençlere destek olmak için istediğini anlattı. Bizim üstümüze düşen ne peki, bunu azıcık çekinerek sordum, “Sadece acıyarak bakılmamasını istiyorum. Ben başarılı olduğum için bana acıyarak bakmıyorlar belki ama benim gibi engeli olan insanlara sırf başarıları yok diye acıyarak bakmalarını rica ediyorum.”

Sokaklara çıkın. Ancak bu şekilde herkesle iç içe yaşarsak bizi fark ederler.

Eskişehir Belediyesi, engelli vatandaşlar için yaşamı kolaylaştıracak birçok imkan sağlıyormuş. Belki de bu sebeple Sümeyye bu şehirden ayrılmak istemiyordu. “Engelli okuyucularınıza bir mesajım var: Sakin kendinizi kapatmayın. Sokaklara çıkın, hayatınızdan hiçbir şey eksiltmeyin. Ancak bu şekilde herkesle iç içe yaşarsak bizi fark ederler ve kimseden bir farkımız olmadığını anlarlar.” Dayanamadım tabii, “Olur mu canım, sen bu kadar başarıyla bizimle aynı değilsin ki!” Gülümsedi güzel Sümeyye ve beni sessiz bırakan bir cevap verdi: “Benim sizden bir farkım yok, sadece iki kanat fazlam var.”

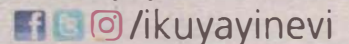
Kültürlü olmak
ya da olmamak,
işte bütün mesele bu!

T.C. İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ

İKÜ YAYINEVİ

e-posta: ikuyayinevi@iku.edu.tr

İnternet Satış

www.eganba.com / 0212 293 44 41-43

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

www.seckin.com.tr / 0312 435 30 30 / 0312 435 57 67

www.ilkekitap.com / 0212 274 98 74-75

Gökhan Dağıstanlı

bir ara bi' ara

Gökyüzü artığı bir yıldıza bin ve yine kaçır aklımı. Nasıl susuyorsa ellerim özlediğim yerlerini, öyle geçir gökyüzüme tırnaklarını. Çekinme sakın, nasıl olsa kapanmayacak bu yara. Çok da geçirmeden zamanı, bu ara bi' ara!

Koşa koşa gelir günün üstüne akşam. Sonbahar alameti bir yağmur başlar. Ya ıslanmış saçların gibi kokarsa bütün damlalar? İşte o an gözümde küçülür büyük sandığımız ne varsa. Koştüğünü bile fark etmeden denizlerin içinden geçer ruhum. Kadehimi ararken ellerim, kalbim seni yoklar. Bütün neme gerekçi fikirleri yerle yeksan eden bir çarpışmadır bu, iliklerime kadar sokulur. Gözlerini aklıma, çuvaldızı anılara batırırken aynalar, dudaklarımdan köşeli sözcükler dökülür. Varlığından kuşkuya düşer aklım. Bir yıldız yağmuruna seni yok yazdım, kırılmış bir ay duvarda yeşillerini gözlerinle üleştirirken. Biraz değişti her şey! Çok değil! Deliler gece ölüyor örneğin, ayyaşlar gündüzleri. Bir tek sen değişmedin, aklını altına kaçırmış gümüş heykeller bile değişti. Zihnimde sana sarılırken tutunduğum yerlerin belirginleşti. Bekle; az sonra güneş doğar. Kızıldaşır yüzün. Hata payı azar azar ısıtılır. Gecedden sabaha kokuşmuş bir hasret yıkanıp paklanır. Kullan at bir musalla taşında akşamüstü rakısını bekler. Evire çevire sevdiğim! Gökyüzünün aksine, saçlarının arasında rüzgar biriktirdim. Ayrılık değil bunun adı. Geçen ne varsa ömürden çaldığımız... Bir ara, bi' ara, demini almışken hazır yalnızlığımız...

İskelen ıssız, limanın boş olsa da boğazdan geçen gemilerden bu pervasızlığın. Ya da yorganından birkaç yıldız kaysa belki böyle sus pus olmazdın. Söyle; herhangi bir gece ay, bardağında birbirimize tutulduğumuz kadar tutuldu mu? Şarabın yakamoz seyrinde ekşidi mi? Rakın, birbirimize geçmiş bir şarkının tekrarında ısındı mı? Kaç kere söyleyeceğim? Kaç şair yıkanır ay ışığında? Kaç iyi niyetli uyak tutkunu yüreğini teyemmüm eder? Neyse, boş ver! **Tunç rengi bir akşamüstü beni sakladığın yerden aklına düşür. Tek gözünü kapatıp geçir kalbinin çilesinden dökülmüş bir ipliği dikiş iğnesine.** Yalnız bize tahsis bir göğün kucağında yüreğini bana teyelle. Sen beni biraz olsun anlamadın diye hep oluk oluk kanadık. En güzel zamanında bu aşkın, adamakıllı saçmaladık!

Ne bulutlar ressamı, ne güneş sobasıydı evimizin. İlahi bir elle çizilmiş güzelliği kalp yordamıyla ısıttık. Karşılıklı çaresiydik yalnızlıklarımızın. Yetinmeyi bilemedin sen, bense geçmişten getirdiğim tüm korkuları aramıza koydum. Yanılmak insana mahsus ama fasılasız gidişlerini düşündükçe ben hep buna yordum. Başkılığımızın tadını alamadı dilimiz. **Hep karanlık tarafa baktı bakışlarımız. El ele uykularımızı, sarmaş dolaş rüyalarımızı, kaçça kaçça birbirimize varış hikayelerimizi sanırım gözden kaçırdık.** Uzatmadan söyleyeyim: Haddinden fazla saçmaladık!

Hecelerime karışmayan şiirlerin tepesine çöküyor yokluğun. Demin yoktur şimdi. Yarın, tecrübelerimizin yatağında soluksuz kalmıştır. Zaman farkımız da kafiyelerimiz de yalan! Benden duymuş olma, çıkmaz sokaklara

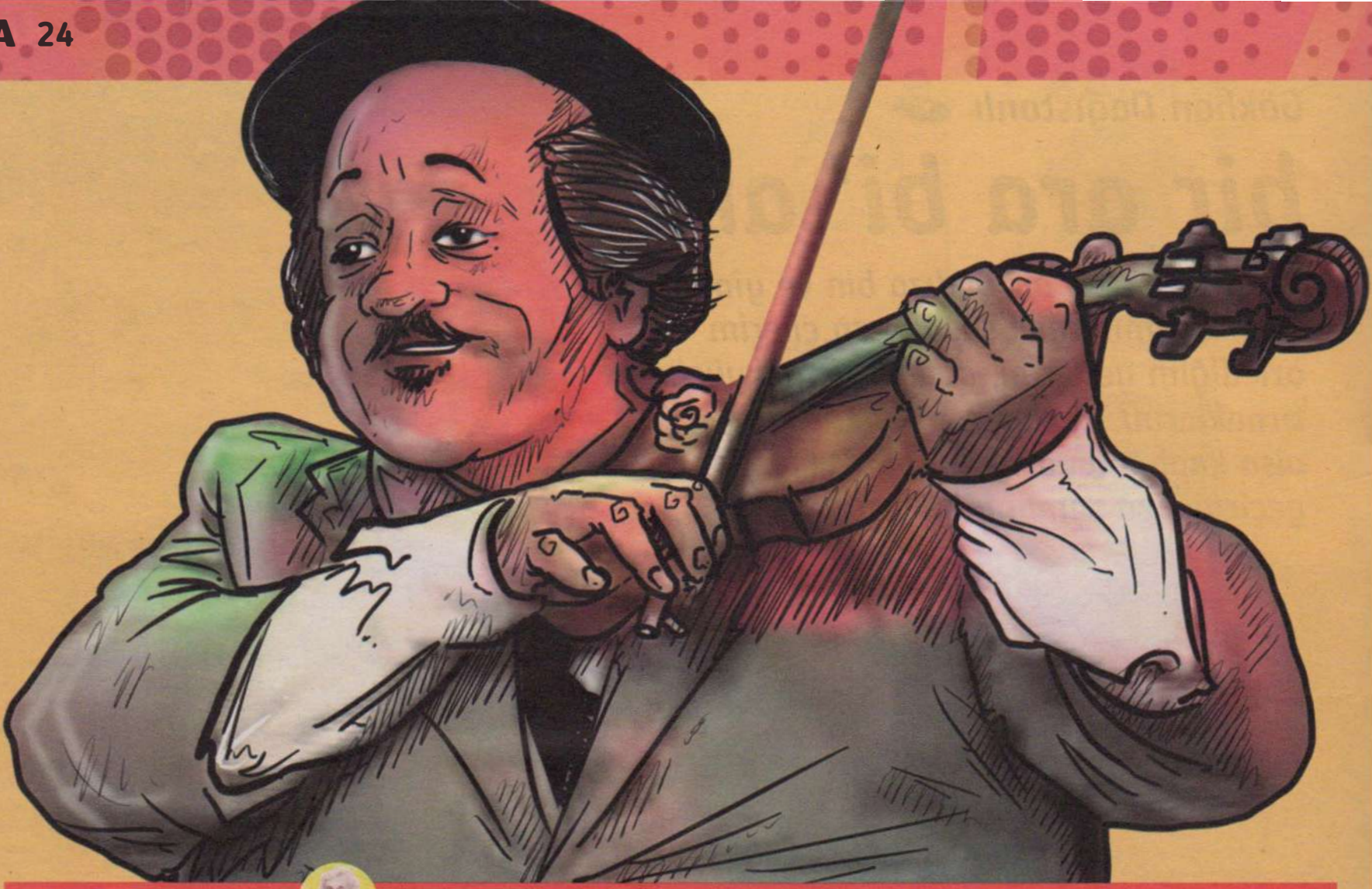
çık ar bu sıra yolun. Bende de durum farklı değil inan. Onca suçlu arasında, sırf seviyorum diye her gece kalbimi tutukluyor hıçkırıkları bir kanun. Yazılmış en güzel senfoninin bitişindeki hüznün bu bize kalan. Oysa ben o şiirlerden ne aşklar türettim. Evvel zaman içinde kapitalizmin tuzağına düştüm. Çok çalıştım çok yara kazandım. Ama ömrün büyüğünü sende tükettim. Gün batıyor şimdi aklımıza, kollarımız birbirine sarılık! Ciğerim tüberküloz, şiir difteri... Neyse ki sıfatlarından öptüğün cümleler sırtımı sıvazlıyor. Böyle böyle biz kocaman bir cesareti seninle durmadan omuzladık. Şimdi ise yalnızlığımız korkunç sancılı, oturup yaz boyu saçmaladık.

Yabancı bakışlara donukluğunda kararsızdı yüzün. Ellerin masum bir sadakatsizliği kucaklıyordu. Zaten benim bütün yazdıklarım başka baharlara adımlarını tohumundan dinamitliyordu. Saçmaydı bu kimine göre. Kimine göreyse eşyanın aşkına aykırı... Pahalı mahallelerin yangını olsa da aşkımız, bir sözcüğümüz bir ömür fiyatıdır. Hesabı sorulduğunda kalbimi kesersin; uykunun en tatlı yerindeysen yanı başında ara! Biz yozbaharda sevişmedik ki! Tüketmeci bir çarkın dişlisine gönüllü vermedik düşlerimizi. Ama şimdi hasretin kavuruyor dört yanı karalarının çevrili denizimizi. Gökyüzü artığı bir yıldıza bin ve yine kaçır aklımı. Nasıl susuyorsa ellerim özlediğim yerlerini, öyle geçir gökyüzüme tırnaklarını. Çekinme sakın, nasıl olsa kapanmayacak bu yara. Çok da geçirmeden zamanı, bu ara bi' ara!

**Ben ağlaya
ağlaya
yazıyorum.
Sen anlaya
anlaya ağla.**

Bir çiçeğin yaprağına yazdın ayrılığımızı. Gölgesi karışıyordu yollarımıza. Hangi suya üflediysen üfledin ihaneti. Gözümde değil inan. Sonbahar silecek dallardan bu hazin kalkışmamızı. Belki de oluru buydu. Çünkü yaz dökülmüştü bahardan güzergahımıza, haliyle nihavent rastlıyordu. Sen beni sevdiğin zaman gecenin cundasında, ay ışığı soluyordu döngüsünde; biz kaderin alnını karışladık. Bakma, aşkın pubertesinde fena halde saçmaladık.

Şimdi dünyanın el değmemiş ormanları, ranttan bağımsız nasıl yanıyorsa öyle yanıyor içimiz biliyorum. Evet; yerine konuşmam saçmalamak! Haklıysam susturma beni, bırak! Hazır çatısı uçmuşken ayrılığımızın kan çanağı gözlerime bakışlarını yavaşça damlat! Ben ağlaya ağlaya yazıyorum. Sen anlaya anlaya ağla. Akrepsiz kalan yelkovanın sabahı akşamüstüsü birbirine karışır. Bizi kandırmış yaşadığımız ne varsa. İçimizdeki denizi kıyılarda aramışız. Kanadımız insanların pejmürde sözlerine takılmış. Meğer beraberken şifa, ayrıken yaraymışız. Hayır! Aşk biten bir şey değil. Kader değil bu seyri yakıcı illüzyon, bu alnımıza sürülmüş kara. Senin de uykuna batarsa dikenleri hasret sıcak bir gecenin, bekleme sabahı. Karanlığın içinde bir ara, bi' ara!

Müjdat Gezen

6 DAKİKA SKEÇ İÇİN 6 SAAT MAKYAJ YAPARDI

Politik mizahın Türkiye’de en önemli ismiydi. Ferhan Şensoy da yapıyor, ben de yapıyorum, Genco da yapıyor ama Levent Kırca’nın misyonu hepimizden farklıydı. Çünkü bunu televizyonda yapıyordu...

Levent’le 20’li yaşlarımızda tanıştık. TRT yıllarıydı... TRT’ye ben de yayınlar yapıyordum, Levent, yanılmıyorsam çocuk programı yapıyordu. Tanışıklığımız TRT sayesinde başladı ama sonradan gelişen dostluğumuz bambaşka bir arkadaşlığa, kardeşliğe dönüştü. Levent büyük bir komedyendi. Onu yazarken insanları güldüren anılar yazmak gerekir aslında ama ben okuyucularımızın da izniyle onun son günlerine dair hatırladıkça canımı çok acıtan bir olayı yazacağım.

Kalamış’ta Levent Kırca, Uğur Dündar, Yılmaz Özdil ve ben bir gün yemek yiyorduk. Şarap içiyoruz sohbet ediyoruz. Levent bir anda pat diye “Yahu biliyor musunuz ben lösemiylim,” dedi. “Ne diyorsun oğlum sen ya,” dedim. “Kan kanseri çıktı bende ama yırttım,” dedi. “Yahu şaka mı bu Levent, bunu niye söylüyorsun benim moralimi mahvettin, ne güzel muhabbet ediyorduk. İnanmıyorum, beni kandırıyorsun,” dedim. “Yok şaka değil, oldu bitti. Tedavi bitti. Endişe etme,” dedi. Anladım ki şaka yapmıyordu ama onun atlattığını söylemesi bizi bir nebze rahatlattı. Aradan kısa bir süre geçti, Uğur Dündar’la Almanya’ya gidiyorduk. Levent’in hastaneye yattığını duyunca Yılmaz’ı da alıp yanına gittik. Doktoruyla konuştum. Dedim ki “Biz Almanya’ya gidiyoruz turneye, Levent’in durumu ne olur?” Doktor “Ne kadar sürecek turneniz?” diye sordu. “Üç gün sonra dönüyoruz,” dedim. “Üç gün yaşar mı bilemiyorum. Maalesef bir

şey söyleyemem,” dedi. Biz üç gün sonra döndük, Levent de biz döndükten bir-iki gün sonra vefat etti.

Levent çok ama çok sevdiğim bir adamdı. Birlikte hiç oynamadık. Ama o dünya çapında bir oyuncuydu. Düşünebiliyor musunuz bir karakter için 4 saat makyaj yapardı, 2 saatte de bu makyajı silerdi.

6 saatini verirdi 6 dakika ekranda oynayacağı skeç için. İşini bu kadar ciddiye alırdı.

Politik mizahın Türkiye’de en önemli ismiydi. Ferhan Şensoy da yapıyor, ben de yapıyorum, Genco da yapıyor ama Levent Kırca’nın misyonu hepimizden farklıydı. Çünkü bunu televizyonda yapıyordu ve çok geniş kitlelere ulaşıyordu. Bugün 2000’li yıllarda doğanlar bile 1990’lardaki Olacak O Kadar skeçlerini ezbere biliyor. Bu tip sanatçıları ne kadar yok etmeye kalkarsan kalk hiçbir şey yapamazsın. Yaptığı kalıcı işleri toplumun zihninden de kalbinden de silemezsin. **Tarık Akan için de**

Levent Kırca için de durum budur. Bu adamlara kimsenin gücü yetmez. Onlara bir şey olmuyor. Halk sahiplendi mi bitmiştir iş. Levent Kırca’yı halk sahiplenmişti. Maalesef çok erken kaybettik onu ama bugün binlerce genç insan tarafından okunan bu derginin kapağında yer alması bile şunu gösteriyor ki Levent Kırca’nın bıraktığı eserler de hatırası da hiçbir zaman akıllardan ve kalplerden çıkmayacak.

**Bugün
2000’li yıllarda
doğanlar bile
1990’lardaki
Olacak O Kadar
skeçlerini ezbere
biliyor.**

Uğur Dünder

- ALO LEVENT! - BUYURUN PAŞAM! - BEN UĞUR DÜNDAR...

O, arkasından konuşanların çok önündeydi... Gücün önünde eğilip bükülmeyen kişiliği ve dimdik duruşuyla gerçek sanatçılığın ve geride ölümsüz bir isim bırakmanın örneği idi...

Bir gün Levent yine çekimde. Setten bir arkadaşı yanına gelip telefonu uzatıyor, "Abi, seni Doğan Güreş Paşa arıyor," diyerek. İstemeye istemeye alıyor telefonu. "Bir dakika, paşamı bağlıyorum," diyen sekreterin bile ses tonu emreder gibi, telefonda marşlar çalıyor! Az sonra paşa bağlanıyor:

- Oğlum hiç yakışıyor mu sana?
- Paşam, mizah bu; hoşgörülle karşılamazsanız gelişemez!
- Ama evladım, koskoca Genelkurmay Başkanı'yla eğlenilir mi?
- Estağfurullah efendim, bu bir şaka! Ayrıca Başbakan'ı, Cumhurbaşkanı'nı bile hicvediyoruz. Hatta onlar ertesi gün telefon açıp tebrik ediyorlar! Siz de öyle baksanız, sitem yerine tebrik etseniz!
- Bak oğlum, askerlik günlerinde böyle konuşmuyordun ama! Ayrıca ben tebrik etsem bile, senin yaptığını hoş karşılamayan yüzlerce asker var emrimde! Onlara mani olmakta güçlük çekiyorum. Her an çıkıp gelebilirler yanına!
- Paşam beni tehdit mi ediyorsunuz?
- Hayır, gerçekleri söylüyorum. Emrimde bu yaptıklarına kızan yüzlerce, hatta binlerce asker var!
- Askerleriniz benim için İstanbul'a geliyorlar, öyle mi?
- Evet öyle. Tutamıyorum onları!
- Peki gelip de ne yapacaklar?
- Geldikleri zaman görürsün!
- Tamam, gönderin. Korkmuyorum sizden.

Levent ki kalbi sevgi doludur, hiç tanımadığı insanlara bile iyilik yapmak onun hayat yoludur.

Hatta burada bekliyorum onları... Ya da en iyisi kapının önünde bekleyeceğim. Ne sizden ne de askerlerinizden korkuyorum. Beni Divan-ı Harbe bile gönderseniz, sanatçı olarak başımı eğmeyeceğim. Hodri meydan!

- (Kahkahalarla gülüyor...)

"Niye gülüyorsunuz paşam?" dedikçe daha da gülüyor. Bir ara düşünüyor, yoksa Paşa beni işletiyor mu diye!

- Levent!

- Buyurun paşam!

- Uğur ben, Uğur, Uğur...

- Hangi Uğur?

- Uğur Dünder!

- Hay Allah cezanı vermesin! Az kalsın altıma yapacaktım lan!

***

Okuduğunuz olayı Levent Kirca'yla Kanal D'de çalışırken yaşadık. Türkiye'nin yetiştirdiği dünya çapındaki güldürü ustası, sevgili arkadaşım Levent Kirca, o dönemde Oya Başar ve arkadaşlarıyla birlikte "Olacak O Kadar" programını hazırlıyordu.

Sevgili okurlarım, büyük mizah yeteneğinin yanı sıra, ressam ve heykeltıraş da olan Levent, merhum Turgut Özal ve Süleyman Demirel başta olmak üzere, dönemin önde gelen tüm siyasilerini rahatça hicvediyordu. Hem de onlara çok benzeyen makyajlarla... **Programına konu olan o günlerin güçlü politikacıları ise kızıp üzerine gitmek yerine, ertesi gün telefon açarak başarısını kutlama inceliğini gösteriyorlardı.** Sonra ne mi oldu?

"Olacak O Kadar"ı yasakladılar, hapis cezası verdiler, filmini oynattırmadılar, elini hangi işe atsa karşısına aşılmaz engeller çıkardılar. Onca zulüm yetmiyormuş gibi alçakça iftiralarla sevenlerinin gözünde itibarsızlaştırmaya çalıştılar. Yakından bildiğim için söylüyorum, kahrından bir an önce ölmesi için bu dünya çapındaki değerimize her türlü kumpası, tuzağı ve vicdansızlığı reva gördüler.

Çünkü o, arkasından konuşanların çok önündeydi... Gücün önünde eğilip bükülmeyen kişiliği ve dimdik duruşuyla gerçek sanatçılığın ve geride ölümsüz bir isim bırakmanın örneği idi. Levent ki kalbi sevgi doludur, hiç tanımadığı insanlara bile iyilik yapmak onun hayat yoludur. Türk tiyatrosunun ölümsüz Levent'ini, aramızdan ayrılışının 3. yılında sevgi, özlem ve rahmetle anıyorum.

Nur içinde yat sevgili kardeşim...

500X

FIAT 500X: RUHU MACERAPEREST, TARZI BENZERSİZ.

1.6 Dizel Motor / 120 Hp Güç / 320 Nm Tork

7" HD Ekran ve Apple CarPlay Desteği

Off-Road Stili Tamponlar

Devrilme Önleme Sistemi

Çarpışma Uyarı ve Otomatik Fren Sistemi

Fiat 500X'in CO₂ emisyonu 107-157 g/km, ortalama yakıt tüketimi 4,1-6,7 L/100 km arasında değişmektedir.

Can Yılmaz

ada sahillerinde bekliyorum

“Bundan sonra ne olacak onu ben de bilmiyorum, hele bir eve varalım da sonrası Allah kerim...” Şafak vakti dört at, bir tay ve bir Ademoğlu İstanbul’un orta yerinde yürümeye başladı.

Karanlığın içinde usul usul kayboldu Adem Abi’nin belli belirsiz gölgesi. Önce ağzındaki sigaranın fitiline dayanmış ateşi yere düştü, sonra kendisi kıvrıldı yağmur suyunun pas yaptığı duvarın dibine. Büzüldü, adeta bir yumruk gibi oldu vücudu. Kaskatı vücudu titriyordu ama soğuk değildi hava, aksine boğucu bir sıcak vuruyordu kemikleri belirmiş yüzüne. “Az kaldı kızım,” dedi içine içine, dudaklarını belli belirsiz oynatarak, mecali yoktu belli ki daha fazlasına. “Haydi bismillah,” ekledi hemen peşine. Duvarın dibinde soluklanmıştı, belli ki asıl işine başlamadan bir mola yeriye paslı duvarın dibi...

Tesadüfen ele geçmiş uyduruk telle bağlanmış kapının yanında belirdi Adem Abi’nin çelimsiz vücudu. “Şuncacık tel koca hayvanları esir almış,” dedi kendi kendine ve kemikli, yorgun parmaklarıyla hızla ayırdı kapıyı yer yer dağılmış çerçevesinden. Ağır ağır açıldı tahta kapı, karanlık ahıra sızan halsiz ışığa gözünü alıştırdı önce, sonra fark etti, kış kadar izbe odaya sıkıştırılmış atları. “Vay namussuz, ulan bari gece işkence etme şunlara...”

Hızlı ama dikkatli hareketlerle atları ayırdı bol topraklı ucuz samanın önünden, el yordamıyla saydı atları, “Bir, iki, üç, dört... Bir de tay, beş...” On metre ötedeki kulübede sönen ışığa güvendi ve seslendi kendisine bakan atlara, **“Bakın gülüm, gözünüzü seveyim ses etmeyin. Ben yanarım, siz daha çok yanarsınız.”** Atların bakışları değişmedi ama Adem Abi onu anladıklarına ikna oldu. Usul usul çıkarmaya başladı atları zaten sığamadıkları leş ahırdan. “Kızım” dediği en sona kalmıştı, diğerlerine çaktırmadan öptü kızını ve dua etti içinden, nallar ses çıkartmasın diye. Eğimli dar sokakta önde Adem Abi, arkada “kızı”, minik tay ve üç arkadaşı ilerledi gecenin karanlığında. Önce çamurlu derenin kenarına, sonra cılız derenin kenarından arka mahallenin ıssızlığına süzülüler tek bir ses çıkarmadan, usul usul.

Önce dağınık evler, sonra boş araziler geride kaldı. Yağmur da yağmayı bekliyordu sanki, çiselemeye başladı küçük kafilenin üzerine ama hiçbirini umursamadı damlaların dokunuşunu. “Az kaldı,” dedi Adem Abi, biraz da gülererek. “Bitti bu iş. Yakalanırsak hırsız oluruz. Yakalanmazsak özgür olursunuz.”

Kasketi yana kaymış, parmakları kesik adam karşıladı kıyıda şimdilik özgürlük soluyan kafiye. “Nerede kaldın,” dedi pek de sevimli olmayan ses tonuyla. Adem Abi, aksine gülümsedi suratsız adamın gözlerine, “Kolay

değil baba, insan değil ki laf anlasın bunlar.” **Tahta iskeleye emanet tutturulmuş tekneye bindirmek kolay oldu hayvanları, belli ki farkındaydılar olup bitenin.** “Para,” dedi suratsızlığına şimdilik ihtiyaç duyulan kasketli adam, “Paramı ver.” Adem Abi “Karşıda,” dedi, “Karşıda fazla fazla alacaksın.” Adamın “lahavle”si gecenin içinde süzüldü, Adem Abi atladı en son, karşıya geçeceği şüpheli tahtaları

gıcırdayan tekneye. “Hadi baba hadi, gün ışımadan bitirelim şu işi.”

Adem Abi küçük taya sarıldı, suratsız adam dümene geçti, İstanbul limanına kayıtlı Emelim 1, karanlığın içine doğru süzüldü gitti.

“Say paranı, bulsan da sayacaksın...” Adem Abi’nin

elinden kaparcasına aldığı parayı saydı Emelim 1’in

kaptanı suratsız adam. “Bereket versin,” dedi kendinden

beklenmeyecek bir nezaketle. “Bereketini gör,” dedi

Adem Abi gülererek... “Baba kusura bakma da bu hırsızlık

olmuyor mu?” dedi suratsız adam. Adem Abi’nin beklemediği

soruyu sormuştu ama tereddüt etmedi Adem Abi, “Nereden

baktığına bağlı. Faytoncunun tarafından bakarsan hırsızlığın

tillahı, benim tarafımdan bakarsan bir eziyete son verdim, atın

tarafından bakarsak bizi öpebilse öperdi, senin tarafından bakarsak

seninki de hırsızlık galiba... Allah sana yardım etsin kardeşim...” Adem

Abi’nin açıklaması hoşuna gitmeyen adamı yine Adem Abi ikna etti gülererek.

“Baba sen merak etme, öbür dünyada ben sana bu iş için kefil olurum,

yok bir kabahatin...”

Emelim 1, arkasında küçülen atlara sırtını verip yine karanlığın içinde

yitip giderken kaptan kafasındaki sorulara cevap bulamamıştı belki ama atlar

ve Adem Abi kıyıda. “Bundan sonra asıl iş,” dedi Adem Abi, gözünün

içine bakan atlara bakarak. “Bundan sonra ne olacak onu ben de

bilmiyorum, hele bir eve varalım da sonrası Allah kerim...” Şafak vakti

dört at, bir tay ve bir Ademoğlu İstanbul’un orta yerinde yürümeye

başladı. İşe gitme telaşı içindeki kalabalığın şaşkın bakışları arasında,

faytonda dikkat çekmeyen atlar sokakta göründü hepsinin gözüne. Başını

çevirip bakan, sokakta yürüyen at fotoğrafı çekenler, İstanbul’un üzerinde

yükselen ilk ışıkları belgeleyen videolar arasında, sahilde özgürce yürüyen

atlar dikkatlerini çekti belki ilk kez... Ne Adem Abi ne dört at ne de minik

tay poz verdi arkalarından bakakalan kalabalığa. Umursamadılar, daha

önce onların yaptığı gibi. Özgürce çektiler boğaz havasını ciğerlerine ve

adımlarını belki ilk kez istedikleri yöne doğru attılar...

Gerçek Kesit

geri dönüyor

Onur Koray Gülşen

Flash TV'nin efsane dizisi Gerçek Kesit'in fenomen ismi Cahit Kaşıkçılar, namıdiğer Sarı Bıyık... Hatta "Beyaz Çorap", "Kaleci Saçlı Adam" ile konuştum.

Nasıl oyuncu oldunuz?

Oyunculuk okuyan biri değilim ama okul dönemlerinden bu yana merakım vardı. Okul tiyatrolarında sık sık oyunlarda oynadım.

Sonra Komedi Dans Üçlüsü'yle çalıştım. Kendime ait bir ekip kurdum... Fuarlara,

organizasyonlara, gazirolara gidip eğlenceli işler çıkarıyorduk. O sırada Bursa'dayken Flash TV'den haber geldi. Yabancı filmlere dublaj ihtiyaçları varmış.

Beni çağırdılar. Dublaj yaparken Eskişehirli öğrencilerin oluşturduğu "Gerçek Kesit'e" davet edildim. O dönem 15 dakikalık, hiç konuşmadan sadece dış sesle çekilen bir yapımdı. Sonra bana "Oynar mısın?" diye teklif gelince başladım. Biz girdikten sonra birkaç arkadaşımınla beraber senaryoya el attık, dramaya çevirdik işi. Önce yarım saate çıkardık süresini, seyirciden olumlu tepki alınca 45 dakika oldu. Gerçek Kesit'in isim babası ise Flash TV'nin sahibi Ömer Gökтуğ'dur.

Gerçek Kesit çok sevildi. Bunun sebebi neydi?

Doğallık. Bizi Türkiye'nin bir kısmı gülerken, bir kısmı korkarak, bir kısmı ağlayarak izledi. 3-5 tane sahne deneyimi olan arkadaşın haricinde herkes dışarıdan bu işe gönül vermiş insanlardı. Sahnelerin birçoğunda doğaçlama gidiliyordu. Güzel bir ekip oluştu, o ekip ruhu oluşunca da yürüdü gitti. 10 yıl boyunca huzur içinde çalıştık, hala da görüşürüz.

Flash TV sizden sonra da yapmaya çalıştı bu tarz bir iş. Evet ancak bizim yaptığımız iş kadar samimi olmadı. "Oynamaya" çalışıyorlar.

Yakın zamanda "Manyak" diye

bir film çektiniz...

Evet, çok kaliteli bir iş oldu. Hem Gerçek Kesit tadı verdik hem de daha profesyonel bir iş yapmaya çalıştık. Tamamen Gerçek Kesit oyuncularıyla çektik. Birçok dizide oynayan arkadaşlarımız da gelip destek oldular. Ancak yalnızca 40 sinemada gösterime girince gişede beklediğimizi bulamadık. Salonlar daha saçma sapan filmlere yer açtılar. Şimdi umudumuz televizyondaki gösteriminde.

Gerçek Kesit'in bazı bölümlerinde ve filminiz Manyak'ta senaryoya da el atmışsınız.

Senaryosunu yazdığınız yeni projeler var mı? Manyak'ın ikinci filmi için de bir senaryo yazdım, hazır durumda.

Şimdilerde bir tane Gerçek Kesit'le

ilgili bir sahne şovu çıkarmaya çalışıyoruz. Adı da "Çok Kişili Gösteri". Bunun içerisinde tek kişilik stand-up da var, Gerçek Kesit benzeri canlandırmalar da. Seyircileri sahneye alıp, Gerçek Kesit'in fenomen olmuş bölümlerini tekrardan YouTube için çekeceğiz.

Gerçek Kesit geri mi dönüyor?

Evet, bu kez farklı bir mecrada geri dönüyor. Çok neşeli bir program hazırlıyoruz. Gerçek Kesit bölümlerinden sahneler koyacağız sinevizyona. Ardından ben çıkıp bu işe nasıl başladığımı, 10 yıl boyunca çekerken başımıza gelen trajikomik olayları, parasızlıkları anlatacağım. Hiçbir sanatçının, başına gelse dahi anlatmadığı durumlardan bahsedeceğim. Ardından da hazırladığımız skeçlere geçeceğiz.

Gerçek Kesit'te unutamadığınız karakter hangisi?

Onur diye zor durumda kalan bir öğretmeni oynamıştım, o bölümde çok etkilendim.

Oyunculuk yaparak geçiminizi sağlayabiliyor musunuz?

Çok para kazanamıyorum açıkçası. Eğer çalışmazsam aç kalırım. Sektörde kazanılan o büyük paralar hayal bizim için.

"Şu anda sinema seyircimizin yüzde 90'ı üçüncü sınıf seyirci."

Ceren Cevahir

öyleymiş gibi...

8 Şubat 2018
Draft - Moda

"İkinci Dünya Savaşı sürmekte. Berlin'de bir bar. İnce kaşları, pudralı yüzü, buğulu bakışlarıyla Marlene Dietrich'e benzeyen Anna Pavloviç içeri girer. Fötr şapkalı ve pardösülü iki adamın oturduğu masaya yaklaşıp. Ayağa kalkan adamları, soğuk bir baş eğişle selamlar, önüne sürülen Pernod'dan büyükçe bir yudum alır, adamlardan biri, uzun ağızlığına yerleştirdiği sigarasını yakarken, diğer adamın eline sıkıştırdığı pusulayı alır. Tam o sırada bir gürültü kopar, kafeye Gestapo baskın yapmıştır. Silahlar sıkılır, yere devrilenler olur ve o anda Anna Pavloviç miskin ve şişko bir kediye dönüşür." Her gün yazmak için kimselerin olmadığı bara gelen Bahar, laptopunu kapatmış, cin toniğin kalanını içmiş, çalışanların verdiği mamayı iştahla yiyerek uyuklamaya geçen Uğur'un başını okşamış, sırt çantasını alıp evin yolunu tutmuş gibi...

16 Mayıs 2018
İcraat Ofisi - Balat

Umut, Bienal çıkışı burada oturmuş. Geçen sene Nihan'la evlenmeden bir hafta önce Suzan'la burada buluşup son bir defa kahve içmişler. İkisi birbirinden inat, duygularının tersine davranıp "arkadaş kalalım"da hemfikir, el sıkışarak ayrılmışlar. İnatlaşmanın ileri hamlesini evlenerek gerçekleştiren Umut, bir yıl sonunda ortak arkadaşlarından, Suzan'ın hayatında hâlâ kimsenin olmadığını duymuş. Bilinçsizce bu kafeye gelmiş, onun olmadığı yerlerde Suzan'ı arıyormuş gibi...

Candaş Tolga Işık

ya beni sararsa memleket hasreti?*

Salih, şehrin en köklü ailelerinden birinin ortanca oğluydu. Suriye'yi Suriyelilere dar eden o büyük oyun sahneye konunca mühendis olma hayaliyle yanıp tutuşan Salih, bir anda kendisini Halep sokaklarında "öteki" Suriyelilerle çatışırken bulmuştu.

Sizin çocukluğunuzda nasıldi bilmem ama benim çocukluğumun en büyük açmazlarından biri evimizin salonuydu. Annem yıllarca bizim evin salonunu babamdan, abimden ve benden adeta Çanakkale Boğazı'nı düşmandan korur gibi korumuştur. Annemin salon takıntısı bir ara öyle bir noktaya gelmişti ki misafirleri bile salona almayıp, oturma odasında ağırlar hale gelmiştik. **Düşünsenize zaten küçücük bir evde yaşıyorsunuz ve o küçücük evin en büyük odasına giriş yasak! Ve bunun nedenini hiç kimse bilmiyor.** Bu durum abimin liseye başladığı yıl "özerkliği" ilan edip evde ayrı bir odaya çıkmak için başlattığı isyan dalgasıyla son bulmuştu. Abim oturma odasını kendi odası ilan edince diğer oda bana, salon da mecburen misafirlerin kullanımına açılmak zorunda kalmıştı. Annemin salon dışında başka bir takıntısı daha vardı: Evdeki hiçbir eşyayı atmamak! Ne kadar eskirse eskisin, ister çalışsın ister çalışmasın annem için önemi yoktu. Evimiz sınırları içerisine girmiş bir eşya artık bizim namus meselemiz oluyordu. Sıradan bir biblo bile bize atalarımızdan emanet kutsal hazine muamelesi görüyor, canımız çıkıyor lakin eve giren eşya bir daha evden çıkamıyordu. Fakat zamanın her canlıya hükmeden o tartışılmaz değiştirme gücünden annemin de payını alma günü gelmişti: "Bir eskici çağırın da birkaç eşya var kullanmadığımız, boşuna yer kaplıyorlar, verelim şunları." Annemin adeta kendi duvarlarını yıkan bu çıkışı aile arasında sessiz de olsa sevinç çığlıklarıyla karşıladıktan sonra kendimi dışarı atıp sokakta rastladığım ilk eskiciyi kaptığım gibi eve getirdim. İşte benim Eskici Salih'le tanışma hikayem böyle başladı.

Salih Halep'te doğmuştu. Şehrin en köklü ailelerinden birinin ortanca oğluydu. Suriye'yi Suriyelilere dar eden o büyük oyun sahneye konunca bir zamanlar mühendis olma hayaliyle yanıp tutuşan Salih, bir anda kendisini Halep sokaklarında "öteki" Suriyelilerle çatışırken bulmuştu. **"Nasıl oldu hiç kimse anlamadı," diye başladı anlatmaya** Salih, "Bir sabah kalktık, birbirimizden nefret ediyoruz! 20 yıllık kapı komşumuz vardı. Çocuklarıyla kardeş gibi büyümüştük. Anaları-babaları bir yere gidince çocuklarını bize bırakırlardı. Bizimkiler de onlara. 20 yıl kapılarımız açık yan yana yaşadığımız o insanlara 20 günde düşman olduk. Önce apartmandan, sonra mahalleden gitmeleri için uğraştık. Yazık, insancıklar dayanamadılar, zorla taşınmak zorunda kaldılar. Eskiden kimse kimsenin kökenini, mezhebini bilmezdi bile. Ama bir anda bir şey oldu. İnsanlar tanışırken karşısındakine adından önce kökenini, mezhebini

sorar oldu."

Salih devam etti anlatmaya, "Herkes kendine ait kurtarılmış mahalleler kurmaya başladı. Kimse kimsenin mahallesine girmiyor, mahalleye 'yabancı' biri geldiğinde mahalle sakinleri peşin bir nefretle ta ki mahalleden ayrılana kadar gözlerini üzerinden ayırmıyordu. 'Burası bize ait, bizden değilsen burada işin yok' diyorduk."

Salih'in kardeşi bir Şii mahallesinde tartaklanınca, Salih kendisi gibi "milliyetçi" gençleri toplayıp mahallede **küçük** çapta bir "çete" kurduğunu anlattı. 24 saat nöbet tutmaya başladıklarını. Sürekli toplantılar yaptıklarını. Öteki mahallelere baskın düzenlediklerini...

Türkiye'ye gelme hikayesini anlatırken ise gözleri doluyor, sesi titriyordu: "Bize kalsın diye güya bizden olmayanları kovaladığımız, önce apartmanımız, mahallemiz derken sonra şehrimiz, en sonunda da ülkemiz elden gitti. **Vatanımız ne bize kaldı ne de bizim bizden olmadığını sanıp düşman bellediğimiz diğer Suriyelilere. Hiçbirimizin hiçbir yerden tanımadığı eli silahlı, gözünü kan bürümüş adamlar geldi işgal etti sokaklarımızı.** Her yer

kan gölüne döndü. Ya kalıp ölecek, öldürecektik ya da terk edecektik oraları. Biz ikinci yolu seçtik, buraya Türkiye'ye geldik." Salih'le annemin evine doğru yürürken, "Abi sen ne için çağırdın beni, eşyalar büyük mü?" diye sordu. "Eski bir çamaşır makinesi, bir de masa falan var onları vereceğim," dedim. "Abi dur benim bir arkadaşım daha var onu da çağırayım ben tek başıma taşıyamam o eşyaları," dedi. Aradı arkadaşını çağırdı. Salih'le eve girdikten

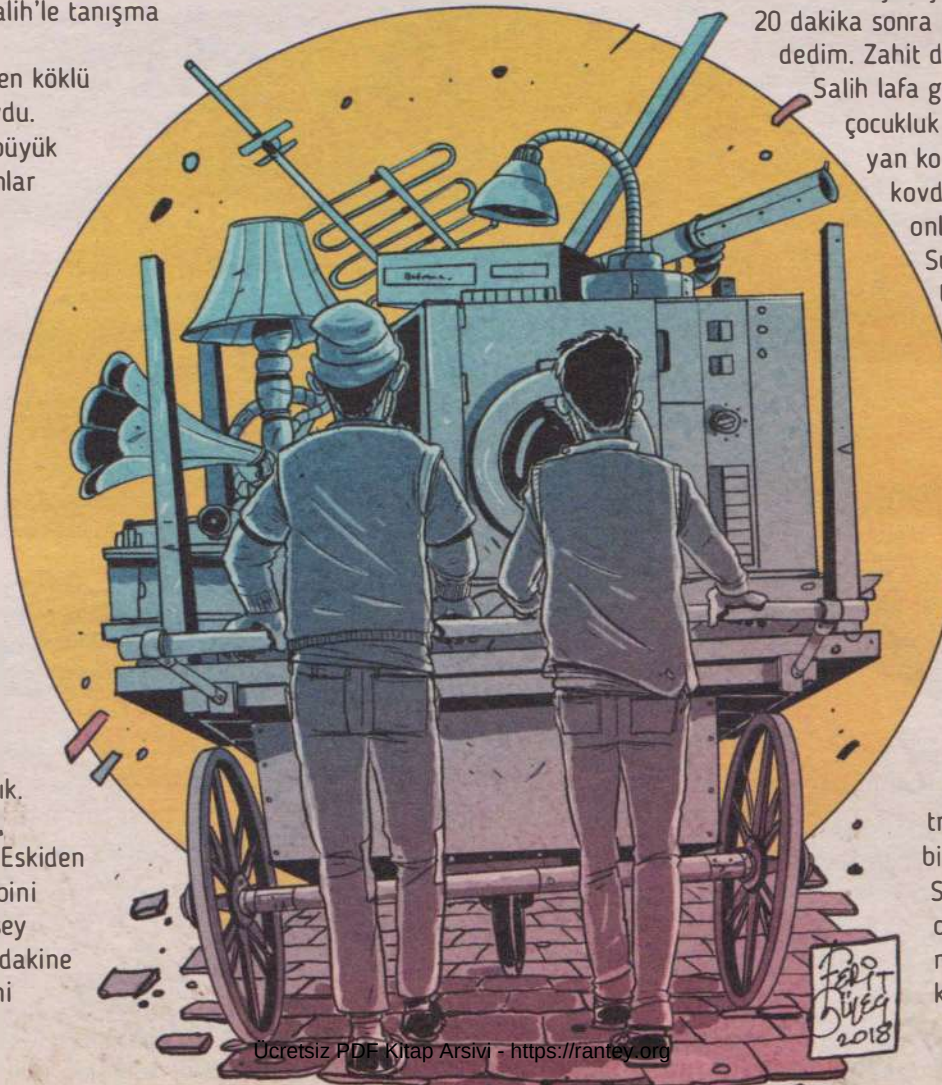
20 dakika sonra arkadaşı Zahit geldi. "Hoş geldin," dedim. Zahit daha "Hoş bulduk," diyemeden

Salih lafa girdi: "Abi bu benim mahalleden çocukluk arkadaşım biliyor musun? Hani yan komşumuz vardı, zorla mahalleden kovduk demiştin ya sana... Zahit işte onların en ufak oğluydu..."

Sustu, gözü uzaklara daldı ve titreyen bir sesle konuşmaya devam etti: "Biz kendi memleketimizde aynı mahallede yürümeye bile tahammül edemezdik, şimdi burada başka bir memleketin mahallelerinde birlikte çöpleri karıştırıyor, hurda topluyoruz." Sonra durdu ve dedi ki; "Memleket başka bir şey abi. Birbirinizin kıymetini bilin..."

Her geçen gün daha da birbirini bir kaşık suda boğmaya hazır insanlar ülkesine dönen Türkiye'de; sokakta, trafikte, apartmanda, markette birbirinizden nefret etmeden önce Salih'in nasihatini kulağınıza küpe olsun: Memleket başka bir şey, memleketinizin ve birbirinizin kıymetini bilin...

"Nasıl oldu hiç kimse anlamadı," diye başladı anlatmaya Salih, "Bir sabah kalktık, birbirimizden nefret ediyoruz!"

Ford

KUGA VIGNALE

VIGNALE

ARTIK DİĞERLERİNDEN SİZİ AYIRAN
İNCE BİR ÇİZGİ VAR.

El işçiliği deri iç tasarımı, özel ön ızgara, zenginleştirilmiş krom detayları
ve daha fazlasıyla ailenizi prestijiyle de taşıyabilecek bir SUV.

Ford Kuga **Vignale** şimdi Türkiye'de.

Koç

Go Further

landa kullanılan araç görseliyle pazara sunulan araçlar arasında donanım özellikleri farklıdır. Ford Kuga Vignale'nin CO₂ salımı 124-173g/km arasında, yakıt tüketimleri 7/100 km: şehir içi 5,1-9,4, şehir dışı 4,6-6,3 ortalama 4,8-7,5 arasındadır. (Opsiyonel donanım, aksesuarlar, jantlar ve lastiklerden dolayı yakıt tüketimi değerleri farklılık gösterebilir.)

Kerimcan Kamal

sevgili baudelaire

Hayata farklı bakmak da mümkün elbet. Güzel şeylere, mutlu anlara konsantre olmak. Ancak hiçbir kaçış sonsuza değin sürmez. Kabul, bu hayatın efendisidir. Ve ancak hiçliğini kabul edince huzura erebilir insan.

Yaşamaya katlanmaktan yorulduk.
Yorgunuz yorgun.
İtilmekten kakılmaktan.
Değer görmekten.
Beğenilmekten.
Beğenilmek ve değer görmek için didinmekten.
Güvenmekten.

Artık güvenmemekten.
Can yangılarından.
Tüm bunları yedirememekten.
Böyle yaşamayı bilir misin?
Görünmez olmayı?
Hiç kimsenin umurunda olmamayı?
Bu hayata neden geldiğini ve nereye gittiğini bilememeyi.
Herkesin tutunduğu yalanlara tutunamayacak kadar saçma sapan dürüst olmayı.
Ve kimsenin acımadığı kendine, daha da acımasız olmayı.
Kendini hiçbir şeyle avutamamayı.
Sürünün içine karışamamayı.
Sıradanlığın boş vermişlik konforunu yaşamayı reddedip düşünmeyi, sorgulamayı, kendini yormayı tercih etmeyi?

Neredesiniz?

Neden yardım etmiyorsunuz?

Neden hepiniz aynı perişanlıktan muzdaripken bu en büyük derdinize bir ilaç aramıyorsunuz?

Kendinizi bu dünyayla uyuşturuyorsunuz?
Bu dünya yoktur aslında.
İnsan, varlığının sebebini bulamadığı için kendini bu dünyayla uyuşturur sadece.
Sonra da dünya ona sert geldiği için dünyaya katlanmak için uyuşturucular arar.
Oysa cevap basittir.
Hiçliktir asıl olan.
Yokluktur.
Ancak insanoğlu varlığı algılayabilir sadece.
Hiçliği çözemez.
Bütün kavgası da budur zaten.
Hiç olamamak.
Çünkü bir kez var olmuştur her niyeyse.
Ve ne bunu geri alabilir ne de varlığına bir mana bulabilir.

Aradaki tüm yaşananlar tarih, keşifler, sanat, savaşlar; varlığına mana bulamayan insanoğlunun dünya bataklığında çırpınmasından ibarettir. Bazen dibe batır, ruhunun vahşi yanlarıyla karşılaşır, can alır, öldürür. Bazen yazar, çizer, çalar, söyler, üretir ve kendini aşağı çeken bataklığa direnmeye çalışır. Eylemlerinin kimi kötücül kimi güzel görünse de hepsi nafilidir. Bataklık hep oradadır. Babası kör Filip yerine Tanrı'nın oğlu olmayı tercih eden İskender dünyanın sonuyla gerçek babası sonsuzluğu ararken her aldığı kente o muhteşem

kibriyle İskenderiye ismini verse de Hindistan'da göğsüne yediği okla ölümlülüğüne şaşıır ve Babil'e döner. Bedeni iyileşir ama egosu tedavi edilemez ve Mısır'a sefere çıkarken daha 30'unda ölür ya da öldürülür ve on yılda yarattığı o koca imparatorluğu ve ismini taşıyan şehirleri de kendisiyle birlikte yok olur gider. 20 yaşında Koca Asya'yı fetheden Büyük İskender gerçekten de tarihin gördüğü en büyük komutanlardan biridir.

Ancak varlığını ne yazık ki fazlasıyla ciddiye aldığı hikayesi de bu yüzden ibretliktir.

Hiç olmamayı beceremediği için var olmayı da becerememenin zirvesidir Büyük İskender.

Hayata farklı bakmak da mümkün elbet. Güzel şeylere, mutlu anlara konsantre olmak. Ancak hiçbir kaçış sonsuza değin sürmez. Kabul, bu hayatın efendisidir. Ve ancak hiçliğini kabul edince huzura erebilir insan. Yoksun. Yok olacaksın. Haydi şimdi sakın ol demek gelir içinden. Sana kötü bir şey söylemedik. Sadece anlamanı istedik. Bu gözle bakarsan ağaçların gerçek yeşilini ve denizlerin mavisini fark edebilirsin. Çok da uğraşmana gerek yok çünkü.

Çünkü zaten öyleler.

Sadece sen çok yoğunlunda kendinle, dışarısını göremeyecek kadar.

Ziyaretinin keyfini sür.
Çünkü uzun sürmeyecek.
Ve ancak hiçliğinin farkına varırsan o geçen süre değer bularak anların uzayacak.
Yalan söylemeyi bırak.
Önemsiziz.
Savaştan vazgeçmek için değil.
Savaşında adil olman için.
Vazgeçmen için değil.
Anlayarak yaşamak için.
Yaşayabilmen için.
Aslında var olmayan bir hayatı.

İnsanoğlu varlığı algılayabilir sadece.

Hiçliği çözemez. Bütün kavgası da budur zaten. Hiç olamamak.

"Zamandır her dakika beni yutup yiyen
Sonsuz kar donmuş bir gövdeyi sararcana;
Yukardan baktığım yeryuvarlağı bana
Bir sığınak göstereyim istemem yeniden.

Çiğ, götürür müsün düştüğünde beni sen?"

Charles Baudelaire
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Cem Davran

sen yanımda ol da dert üst üste gelsin

Battaniyelerin içinde küçük horlamalar eşliğinde sabahı bulduk. Ben hiç uyumadım. Hoyrat bir elin çadırı dürtmesiyle uyandık. Buraya çadır kuramazsınız, caminin arazisi, yasak. Jandarma gelmeden toplayın.

Yazlık fikri bugün bile tartışılıyor, özellikle İstanbul'da yaşamaya çalışanlar arasında. Şehrin yakınında olmalı, tam tersi çok uzakta olmalı, hiç olmamalı. Aile muhabbetlerinde ne yapıp eder, bir yolunu bulur ve sofranın ortasına koyuverir kendini yazlık ev hadisesi. İmkânı olmayanlar için ulaşması mutluluk verici bir hayâl, emekli ikramiyesiyle altın vuruş kıvamında bir hamle, hâli vakti yerinde olanlar için gel de karar ver ikilemi yahut aynı düdüklü tencereden bir tane daha almak telaşı. Ev, araba, yazlık üçlemesinin yaramaz çocuğu, her sene her şeye yeniden başlatan arabesk gayrimenkul. Yazlık nankördür demişti babam. Tam da öyle; sınırlı sorumlu nankör sahil konutları vesselam.

Hiçbir zaman yazlığımız olmadı ama onun hakkında o kadar çok şey öğrendik ve öyle çok çimdikledik ki onu, anne kıvamında bilir memur çocukları ikinci el sayfiye özlemini. Özenirsin, istersin, akraba yanına usulca yanaşır tadını alırsın ama bir türlü kendine yakıştıramazsın. Yaz tatillerini mahallenin ara sokaklarında geçiren gençlerin, hafta sonları dinlediği arabesk müziktir deniz kenarı site yaşamları. Kaç yıl geçerse geçsin melodisi hep akılda kalır, unutulmaz.

Üç genç adam işte böyle zamanların birinde, öyle yazlık evlerin dibinde çadır kurmaya karar verdik. Kumburgaz civarı, dönemin en gözde yazlık sitelerinin bulunduğu sahil şeridi. Camiye yakın, evlere azıcık uzak kimsesiz bir toprağa konuşlandık. Hava karardığında henüz bitirmiştik derme çatma yazlığımızı. Etrafta bizden başka kimse yoktu. Yanımızda getirdiğimiz ekmek arası ziyafetlerle keyfimizi yerine getirmeye çalıştık. Aramızda daha önce çadır kuran ve yavrukurt alışkanlığı olan bir kişi vardı, o da sadece bir kere bilen birilerinin yanında misafir olarak kalmıştı. Elimizde onun tek seferlik gözlemlerinden başka bir bilgimiz yoktu. Sırf bu yüzden sabah başladığımız emanet çadırı kurma işini akşam karanlığında ancak bitirebilmiştik. Yolun bir yerinde ben birkaç kez vazgeçmeyi denemiştim ama racona tersti ve aşık olduğum kızı uzaktan da olsa görmek için buna değerdi.

Diğer ikisi de zaten birilerine aşık olmaya gelmişti. **Öyle ya; sayfiye yerinde aşık olunur, ateş yakılır, etrafında şarkı söylenirdi. Bize ait bir yaşam olmadığı aklımıza bile gelmedi.** Hafta sonları bütün mahalle ada vapuruna doluşmak yahut Florya halk plajında parmak arasından kumları ayıklamak bir yere kadardı. Akşam kızarmış patates gibi eve dönmek, omuz başlarına yoğurt sürmek şöyle dursun, artık bilindik bir sayfiye yerinde kalıcı olmak istiyorduk. Yığma siteler yerine şimdilik kalın kumaştan bir çadırla geleceğimize, yaşam

çıtımıza yatırım yapmaya karar vermiştik. İşin ucuna bir de yaz aşkı ekleyip sevdiğimiz parçaları sahil boyunca mırıldanacağız, daha ne olsun. "Tanrım gönlümdeki muradı versin, sen yanımda ol da dert üst üste gelsin."*

Gece usulca çöktü yazlığımızın içine. Rutubet, böcekler ve uzaktaki evlerden gelen kahkahalar moral bozucuydu ama pes etmek yoktu. Yaşça bizden biraz büyük olan ateş yakalım dedi. Denizin dibindeyiz, ısınırız, böcekleri kovar, bir de ay ışığına katkısı olur. Bakın ileride evlerin önünde birkaç tane ateş

var gördünüz mü? Demek ki sadece romantizm değilmiş sahilde ateş yakmanın sebebi. Çalı çırpı ateşinin etrafında geceyi tüketmeye çalıştık. Bir ara şarkı söyledik isteksizce. Nedendir bilinmez benim şarkımdı ama diğer ikisi de sahiplendi. Üç ayrı yorumla, bizden haberi olmayan aşklarımıza aynı şarkıyla seslendik. "Tanrım gönlümdeki muradı versin, sen yanımda ol da dert üst üste gelsin." Tam üç kez aynı şarkı, o kadar.

Battaniyelerin içinde küçük horlamalar eşliğinde sabahı bulduk. Ben hiç uyumadım. Hoyrat bir elin çadırı dürtmesiyle uyandık. Buraya çadır kuramazsınız, caminin arazisi, yasak. Jandarma gelmeden toplayın. Gece ikisi uyurken kendi kendime konuştum hep. Keşke evimde olsaydım, yazlık nankördü zaten. Kışın bırakırsın, yazın gelir tekrar toparlarsın. Orası akmıştır, burası kokmuştur. Yaz aşkları da sonbaharla biter, herkes hayatına kaldığı yerden devam eder. Bin trolleybüse, git Aşiyan civarına, atla denize, dön evine. Kıza aşkınsın, o gelmiş ailesiyle yazlığa. Sahilde ağır çekim koşup boynuna atlayacak değil ya. **Ayrıca tek mayoyla gelinmez sayfiyeye. Olmaz yani. Islak ıslak oturamaz yazlığı olanlar, zararlı. Bir de tek şarkıyla geçmez bütün bir yaz. Nereden baksan yanlış.**

O dönem İstanbul'un işçi-memur çocukları çok rüya görürdü bilir misiniz? Büyükleğin anlattığı efsane emlak hikâyeleri sebep olurdu buna. Dağ başıydı o zaman, al dediler şu araziye, evi, apartmanı. Alacak param da var ha! Aman ya dedim, alıp ne yapacağım. Şimdi nasıl kıymetli bak. Alsaydım yedi ceddime yemekle bitiremezdi. O sitelerin olduğu sahil var ya, işte orası. Çadırı topladık. Annemlere arkadaşların yazlığı var orada kalacağız demiştik. Sıkıldım döndüm derim. Sabah güneşi altında sahil boyunca epeyce yürüdük. On sekiz evler sitesinin yanında bir çay bahçesi vardı, girdik. Mevsimlik işçi tiplerimiz hemen dikkat çekti. Üç çay alalım kardeş. İstanbul otobüsleri nereden kalkıyor?

Sahil gençlerle dolmaya başladı. Yanık tenli bir tanesi, Suat Abi müziğin sesini biraz açsana dedi. Bir de sahile dört karışık tost, dört Çamlıca. Kızların hepsi birbirine benziyordu, hepsi aşık olduğum kızın ikiziydi sanki. Yazlık yerde böyle mi oluyordu acaba? Haydi gidelim dedi arkadaş. Akşam mahallede takılırız, bizim çocuklara buraları anlatırız, bir numara yok lan, çok sıkıcı bu yazlık işi deriz. Harbiden de öyle. Ne anlıyorlar bilmem. Bir kere onca parayı birkaç ay için buralara gömmek saçma. Ha, Bodrum'da olur anlarım. Çay bahçesinden ayrılırken üçümüz de birbirimize baktık. Şarkımız çalmaya başlamıştı. Kızlardan biri koşup geldi. Suat Abi şu müziği değiştirsene, sabah sabah içimiz karardı. Lionel Richie falan yok mu? Hello, is it me you're looking for. Beste aynı kaldı ama biz sözleri değiştirerek mırıldanmaya başladık ve yola koyulduk; "Tanrım gönlümdeki muradı versin, sen yanımda ol da dert üst üste gelsin." Az önce Spotify'da yetmişler seksenler nostalji playlist çalmaya başladı. Şezlonga uzandım dinlemeye başladım. Oğluma dedim ki; bak şu karşıdaki sahil var ya; sitelerin olduğu, yıllar önce orayı bana satmak istediler, param da var ha...

Yaz aşkları da sonbaharla biter, herkes hayatına kaldığı yerden devam eder.

Zafer Algöz

çaycılarının kralı meto

Metin Demir, yani Meto. Hayatım boyunca başka bir sette görmediğim, duymadığım, ömrünü bu işe adanmış, Malatya Üniversitesi'nde iktisat okuyarak mezun olmuş ve İstanbul'a gelmiş tek çaycıdır.

Duyamazsın zaten." Metin Demir, yani Meto. Hayatım boyunca başka bir sette görmediğim, duymadığım, ömrünü bu işe adanmış, Malatya Üniversitesi'nde iktisat okuyarak mezun olmuş ve İstanbul'a gelmiş tek çaycıdır. Çaycılarının kralıdır. Onun ekipmanında sadece kazanın değil, her şeyin yedeği vardır. Asla bayat çay servisi olmaz, öyle üstüne aşılama sıcak suyla uydurma çay olmaz. Hep taze, hep sıcak... Temiz cam bardaklarda, millet daha sete gelip gözünü ovuştururken yapılır. Herkese taze çayı hemen ateşler. Sabahın köründe başlayan bu çay kahve senfonisi hiç bitmez. Bazı durumlarda almak istemezsiniz, Meto'nun gözleri dolar hemen. Üzülmesin, incinmesin diye mecburen içersiniz. Çünkü hizmetin sınırlarını da fena zorlar. **Kim, hangi koşulda, nerede olursa olsun sette çalışan herkes o çaydan içmelidir. Yolu yok bu işin...**

Johnny Leş ve haydutlar çetesi, büyük bir yamacın tepesinde dizildiler. Kayıtlı beraber yamaçtan sıralı incekler ve baskın sahnesi çekilecek. Neyse, bir iki defa indiler çıktılar. Tekrar inceklerken birden sette müthiş bir alkış koptu. Meto, o sıcakta, neredeyse %75 eğimli yamaca elinde çay dolu askıyla, Johnny

Leş ve adamlarına, üstelik at üstünde ve uçurum kenarında çay servisi yaptı. Denizde teknelerden atlayan yüzme sahnesi için bekleyen oyunculara sörf tahtası üzerinde çay kahve servisi yapan bir adamdan

bahsediyorum dostlar. "Meto bu işin sırrı nedir?" "Abi, hangi işi yapıyorsan o işte en iyi olmaya çalışacaksın. Malzemelerin temiz olacak, çay kahve hep taze olacak, hızlı olacaksın, hep güler yüzlü olacaksın. Yemediğini yedirmeyeceksin. İçmediğini içirmeyeceksin. Sette çay kahve durursa hayat durur. O yüzden ortamı boş bırakmayacaksın. Bir yandan dağıtırken bir yandan toplayacak ve 24 saat içinde kim orta, kim sade, kim tek şekerli, kim demli hepsini ezberleyeceksin." "Peki, kazana su çektik beyler olmuyor mu sende hiç Meto?" "Bunu duymamış olayım abi!"

Bir tarihte röportaj veriyordum. "Sizce Türk sinemasının en büyük sorunu nedir?" dediler. "Kazan," dedim. Evet, kazan... Çünkü benim canım sette çalışırken ne zaman ince cam bardakta demli çay içmek istese hep şunu duyarım; "Kazana su çektik abi." Bu, şu demek oluyor: "Kusura bakma, yarım

saat bekleyeceksin arkadaş. Çok acilse poşet çay takdim edelim." Yahu yıllardır bu sektördeyim, bu kazan madem yetersiz, bunun yedeği olmaz mı, bir

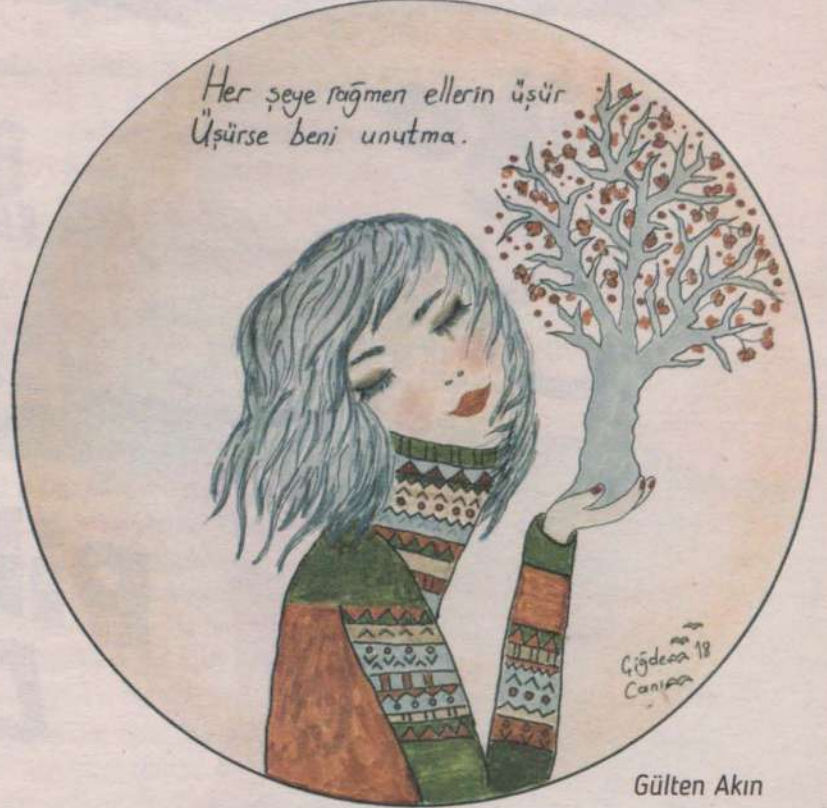
adam da bu işe KAFA yormaz mı diye söylenirsin. Beklediğime değdi galiba derken, tam çayın yarısından, set hazır derler. İnsanları bekletmeyeyim, ayıp olur dersin. Gider çalışırsın. Arada bakarsın ki senin yarım bardak buz gibi yazlık çay olmuş. "Ben bir çay alabilir miyim?" diyecek olursunuz; "Kazana şimdi su çektik abi." Arkadaş, millet demli çaya hasretmiş gibi maşallah içiyor! Talep var, yedek kazan yok. Ben bunları Yahşi Batı filminin setinde dillendirirken setin çaycısı Meto dedi ki "Abi sen o işi bana bırak. Benim olduğum sette kazana su çektik lafını asla duymayacaksın.

**"Yemediğini
yedirmeyeceksin.
İçmediğini
içirmeyeceksin. Sette
çay kahve durursa
hayat durur."**

Çiğdem Canım Yayan

Franz Kafka

Gülten Akın

Edip Cansever

YENİ

HEM LEZZETLİ HEM DE 100 KALORİNİN ALTINDA!

DENEDİNİZ
Mi?

ÜLKER

Kaan Koç

hayatta kaldığının ifadesidir

Birileri üzüldü, birilerine ayıp olurdu, emin olduğun ama henüz bir adım yol gidemediğin hesaplaşmaların vardı içinde senin. Durdun ve bekledin...

Herkesin ortadan kaybolduğu, tez canlı aşıkların biraz sokaklarda takılıp yok olduğu, camların ve dükkan kapılarının içe kapanık saatlere yol aldığı bir yağmur bekleyerek dışarı bakıyordun. Gitsin istiyordun, tabiatın yer üstüne tükürdüğü ama sinesine basmadığı her şey ortadan çekilsin. Ne nefret ne kıskançlık ne de korkuydu bu. Gitsinler istedin çünkü varlardı, çok vardılar. Tavırları vardı; işten eve dönen akşam kadınlarının büyüyen gölgeleri vardı sokakta, sana sıkıntı veren. Baş yukarıda yürümeye çalışan adamların boynu kırılmış gençlikleri vardı, geçmişlerini sırtlarında dikenli bir kirpi ölüsü olarak taşıyan adamların. Baba ölüsü, anne ölüsü, kardeş ölüsü, ev ölüsü. Hava bozsun istiyordun çünkü güzel havaların geçip giderken incittiği hayvan sürülerini gördün. Odaların, eşyaların, duvarların ölümünü teker teker. Parmak izini bıraktığın ne varsa; avucundan kayıp giden bir parça kuma dönüştü sonunda. Her şey anlamsızlaşınca kadar, her şeye anlam yükledin çünkü sen. Taş dedin sonra, ey tanrıları

birer hava durumuna çevirebilen yeryüzü; taş bütün çarpıklığıyla buralarda ve kendi içine kapanıp yok ol sonra. Bırak yağmurun yağsın milyon gün, herkes kendini bulabilsin böylece kendi paslanmış uzletgahında. Senin gibi karşılaşarak bütün canavarlarıyla, senin gibi bularak bir insan parçasını içinde, hem göğsüne bastırıp teselli ederken onu hem de bir vahşi hayvanı terbiye eder gibi kamçılıyarak, senin gibi hem efendisi hem kölesi olsunlar kendilerinin. Yıksınlar kendilerini ve yapamasınlar yeniden. Çünkü hep yağmurda ve karanlıkta. Çünkü hep kendi ayaklarının altında. Çünkü onlara haşyet ve bıkkınlık veren sözleriyle çözülecekti senin bulmacan. Güneşin doğması namümkünse bu saatte artık, işini bilen bedevi, iki taşı birbirine vura vura çıkartır kendi kıvılcımını. **Mucizeyi sahiden seven, bacaklarının felcini çözmek için, vazgeçer onun göklerden gelmesini beklemekten.** Cam kalabalığı, sokak kalabalığı, laf kalabalığı, anlam, duygu, mantık, zeka, kuram ve değer kalabalığı. Her şeyin kaçış gittiği bir yağmur bekledin sen. Hiçliğin saçlarını yıkayan bir yağmur.

Komşulara ayıp olur mu diye yaşanmamış hayatlar vardır. Sığındığın duvarların dışında, "koca bir dünya" dedikleri simülasyon, senin yaşanmamış hayatlarını yaşamaktadır. Ama artık bıkmışsındır ihtimal hesapları yapmaktan. Yahuda'dır dostların sana, az da olsa yakınların, suratına yaklaşıp çekilmiş herkeslerin, birer Medusa. Yorulduğunda sana çarşaf serdikleri yer Prokrustes'in yatağıydı daima. Ölçmediler kimseyi komşuların, biçtiler. **Birbirlerine herkes tek sayfalık bir defter; üzerinde kendi hükümlerinin damgası, denizcilere göre ölüm habercisi sayılan bir kara leke.** İkna ol artık, seni istemedi kimse. Sen, çarmıha gerilirken İsa'nın kaşınan sırtı, sen, ulu Sezar'a her gün ölümlü olduğunu fısıldayan uşağın ağzı, sen, Lazarus'un "aranıza dönmeye niyetim yok" diyen iradesi olmak istedin. Bıkarak varoluş sancılarının klişe kıvranmalarından, gülüp geçerek yazdığın ve yazmaya mühürlendiğin her sözcüğe, kendini bile atarak kendi üzerinden, yalnızca bir canlı parçası olarak özgürleşmek istedin. Fakat pencereler vardı. Akşam sekiz bakkalları. Akşam sekiz trafik ışıkları. Komşular yanlı anlar diye hayatta bıraktın kendini, komşular ne der diye bir şey demedin. İntihar düşüncesinin, insanın intihar edebilme yetisinin, bir hayatta kalma sebebi olduğunu söyleyen Cioran'a benzedin. Gömlek cebine koyup ara sıra herkese sezdirdiğin o gidiş bileti seni bu istasyonda tutan. Birileri üzüldü, birilerine ayıp olurdu, emin olduğun ama henüz bir adım yol gidemediğin hesaplaşmaların vardı içinde senin. Durdun ve bekledin; oltanın ucundaki balığın, deniz suyuyla doldurulmuş kovaya fırlatılmasını beklediği gibi.

Neyi kutsal belleyecektin şimdi? Koca kahramanlar, akşam kilitleri vurulan binalarda birer taş parçasına dönüştü şimdi. Gündelik konuşmalarda birer biçimsiz virgül oldu tanrı isimleri. Bin bir türlü baktığın aynaların bir ışık oyunu olduğunu bildin, suda kendi yansımanı eski söylencelerde birer lanet olarak inceledin. Petrol ve başağın insan damarlarında birer tümör, sevgili ve düşman sözlerinin borsaya bağlı birer matematiksel denklem olduğunu öğrendin. Neyi el değmemiş belleyeceksin şimdi? Bir çocuğa bakarken sakalları uzuyor, yüzü rimelleniyor gözlerinin önünde aniden. Gülünçsün, yerinde dur, yanıma; ne zaman düşman sana ne kader dedikleri o tecimen. Absürt ol, boş bir kovayı yağmurun altına bırakır gibi, hiçliği bulduğun yerde doldur kendini.

Boş bir kovayı yağmurun altına bırakır gibi, hiçliği bulduğun yerde doldur kendini.

Sen, eşyalardan yapılma bir insan olarak, vazgeç bir kibrit çöpüne binlerce günün anlamını yüklemekten.

Yıl artık, kabuğundan çıkartmadığın o kaplumbağayı konuşkan bir tavus kuşuna benzetmekten. Kutsal belleyemediğin her şey, her put, her putu biçimleyen çirkin eller kutsaldır çünkü artık sana. Tüm bu çaba var olsun diyedir beklediğin yağmurun gelmeyişi, tüm bu debdebe işte bu kadar, paldır küldür taşlanan ağaçların sırtışı bundandır işte. Hayat, de ki haydi, senin kavrayamadığın yerde. Bakıp bakıp delemeyişi beton duvar, delik deşik tuğlalarla dikili duruyorsa hala karşında, de ki bakıp bakıp duracağım yerdir bu duvar.

Sen çünkü, dostlarına ihanet olmasın diye körledin kendini, komşulara ayıp olmasın diye giydirdin rengini. Ey bir soruyu hep tekrar eden, ey bir soruyu bir kez olsun dile getiremeyen. Bildiğin yaşamak kime göredir şimdi?

kapı

Nasılsa bir gün sayarım diye hiç saymadığım birkaç basamak merdiven ve akabinde bir asansörle üç kat aşağı indim. Dışarı çıktığımda bastığım sokağı yürüye yürüye bitirdim.

Bir kapıdan çıktım. Kapının dışında birkaç basamak merdiven, devamında da bir asansör vardı. Bindim ve üç kat indim. Dışarı çıktığımda bastığım sokağı yürüye yürüye bitirdim. Buraya kadar iyiydim.

Köşeyi döndükten sonra hemen önümde dizlerimin arkasını görmeye başladım. Önce idrak edemeyip öyle devam ettim fakat bacaklarım göz göre göre önümde yürüyorlardı. Lan noluyor deyip arkama baktım. Götüm arkamdaydı. Yani bildiğiniz gibi değil, epey bir arkamda. Derken gövdem belimden kopup sağıma doğru kaydı. Hiç olmazsa kafam olması gereken yerde derken o da hooop sola. Bir sokağın ortasında dört köşeye dağıldım. İçimden diyemeyeceğim, çünkü artık neremden geldiğine emin olamadığım bir ses yürümeye devam etmem gerektiğini söylüyordu. Ancak bedenimin bütün parçalarını bir araya getirip onlardan anlamlı bir iş yapmalarını beklemek o an için mümkün görünmüyordu. Aklıma, yani bu yazdıklarımın sonradan bir aklım olduğuna hala inanıyorsanız, köpek bakıcıları geldi. Hani sabahları birtakım evlerden birtakım köpekleri alıp çişe mişe götürülen tipler. Bazı sabahlar işe giderken durur onları izlerdim. Her biri başka bir yöne gitmek isteyen o köpekleri bir arada tutup götürmek istediği yere götürebilen o adamları çok takdir ettim. Basit görünüyor ama esasen epey zor bir iş, yaşayarak öğrendim.

Götümü bir kaldırımın üzerine oturtup diğer organlarımın yanıma geleceği anı bekledim. Beklerken düşündüm elbette, çünkü insanın beklerken yapabileceği daha iyi bir işi yoktur.

Çünkü siz gelin beklemenin ne demek olduğunu bir de benden dinleyin ama şimdi değil. Şimdi sizlere kapılardan bahsedeceğim. Kapılardan girmek zor çıkmak kolaydır. Saçmalamayın, böyle şeyler söylemeyeceğim. Bir gün bir kapının içinde, bir adamın başında bekliyordum. Adam hiç kimildamıyordu çünkü teknik olarak kimildaması mümkün değildi. Hiç

kimildamayan birinin yanında beklemek de kolay görünür ancak değil, belki bunu da bir gün tafsilatıyla anlatırım ancak tekrar ediyorum, konumuz beklemek değil. Hiç kimildamayan adam birden kismaya başladı. Dedğim kismak, kismak diye bildiğiniz şey değil. Ağzından, burnundan, karnındaki hortumdan, boğazına nefes alması için açılmış olan kanaldan, her yerinden kusuyordu.

Gözlerinden de kustuğunu sanabileceğiniz kadar çok kusuyordu.

İç patlamış gibiydi ve mevcut tüm deliklerinden kendini dışarı atmaya çalışıyordu. Ben ne yapacağımı bilmiyordum.

Sadece avuçlarımı açtım ve ağılaya zırlaya onun kustuklarını yakalamaya çalıştım. Avuçlarım dolunca da kendimi o kapıdan dışarı atıp doktoru çağırdım. Tam bu kısımda, gören gözler için bir can havli var. Doktor geldi. Yardımcılarıyla beraber, kendini içinden dışarı atmaya çalışan adamı çeşitli acil müdahale yöntemleriyle yerine taktı.

Çarşafı değiştirdim. Adamın her yerini ıslak pamuklarla sildim, kağıt havlularla kuruladım, pudraladım, öptüm kokladım.

Sonra başucuna oturup ellerini tuttum ve biraz da öyle ağladım.

O kimildamıyordu, biliyorsunuz. Kimildayabilse kendisi akıl ederdi, yerine akıl ettim. Gözümün yaşını onun elleriyle sildim. Böylece biraz sakinleştim. Kafamı kaldırdığımda en son doktora koşarken kullandığım o kapıda ellerimin kismuktan izleriyle karşılaştım. O izleri hiç unutmadım. Sizlere kapılarla ilgili başka şeylerden bahsedecektim ama şimdi tüm bunları siktir edin. Ben bir kapıdan çıktım. Nasılsa bir gün sayarım diye hiç saymadığım birkaç basamak merdiven ve akabinde bir asansörle üç kat aşağı indim. Dışarı çıktığımda bastığım sokağı yürüye yürüye bitirdim. Köşeyi dönüp hemen önümde dizlerimin arkasını gördüğüm andan beri de organlarımın kontrolünü kaybetmiş vaziyetteyim. Belki istifa edip köpek bakıcısı olurum. Bu kadar.

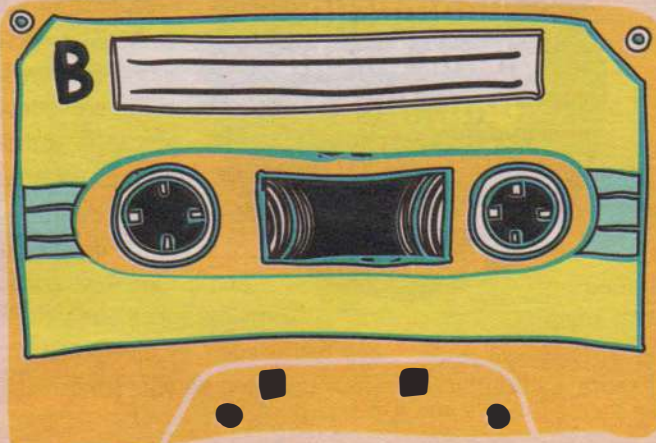
Gözümün yaşını onun elleriyle sildim. Böylece biraz sakinleştim.

kaset doldurma

Ceylan Ertem

Björk - Pagan Poetry
Tori Amos - Muhammad My Friend
Janis Joplin - Kozmic Blues
Yma Sumac - Chicken Talk
Erykah Badu - Didn't Cha Know

Abida Parveen - Ho Jamalo
Ayşe Tütüncü - Dört Tango Adımı
Ella Fitzgerald - How High The Moon
Fairouz - Za'lee Tawal Ana Weyak
Joanna Newsom - Cosmia

Hazırlayan: Özge Doğan

Levent Erden

en flasyon, bizim flasyon!

Akşam cebinizde 100 lirayla yatarsınız, o sabah 99 olmuştur bile. Bu zamanla bir toplumun DNA'sına işler. Dolar kurunu herkes bilir. Neme lazım kör Kazım. Bir anda artabilir.

Herkes, teknolojiye akıl almaz hızla gelişme yüzünden yönetimlerin, kurumların, "Büyük Abi"lerin insan gözetleme yeteneklerinin tavan yapması dolayısıyla Orwell'in 1984 eserine fazlaca referans verir oldu. Ama gerçek kırılma noktası aslında ondan on yıl önce: bin dokuz yüz yetmiş dört! İkinci Dünya Savaşı sonrası ellilerin sonunda başlayan inanılmaz yaratıcı dönem, savaşın oluşumuna katkı sağladığı imkânlarla her yerde benzer etkiyi yaratır.

Nazilerin, Almanya'dan Londra ve İngiltere'nin çeşitli bölgelerini vurmalarını sağlayan V1, V2 füzelerini geliştiren Alman mühendislerin yüz küsuru Houston'a götürülmüş ve soğuk savaş rekabetini uzaya taşımışlardı. Adından da safsan Amerikalı olduğu hemen anlaşılan NASA'nın efsanevi başkanı Herbert Von Braun döneminde, John Glenn uzaya Ruslardan sonra gitse de beş sene sonra Ay'a ilk kez ayak basılmıştı. Uzun saçlı adamlar tarihin en çok bilinen müziklerinden birini yapmış "saç" müzikallere konu olacak bir protesto haline gelmiş; çiçek çocuklar, Almanların çok farklı bir amaç için geliştirdiği "kaplumbağa" arabalarla adını o zamana kadar pek kimsenin anmadığı, insanların sadece savaşta imkansız görevlere sürüldüğü, Katmandu'ya doğru yola çıkmışlardı. Sinemada Godard, Kubrick, Ken Russell, Forman fırtınaları eserken The Beatles 69'da değilse bile, Pink Floyd, Led Zeppelin, Yes, Jethro Tull... müziği doruklardan doruklara sürüklüyordu.

Mary Quant "mini etek" diye bir şey çıkarmıştı, M. Luther King'in "Bir hayalim var" diye diye vurulduğu yılda. Doğum kontrol hapı da aynı dönemde bulunmuştu. Devrim! Korkusuzca aşk. Rahatça. Kaygısızca. Ama Twiggy

diye bir kadın üzerinde birkaç gram et sarılı bir kalem kuzu pirzolası kadar olmanın güzellik kriteri olmasına sebep olmuştu. Uçaklardaki hostes kıyafetleri, bugün hiçbir havayolunun cesaret edemeyeceği kadar ileri bir tasarımdaydı. Küba ve Soğuk Savaş boğmuş, Vietnam tuz biber ekmiş, Watergate şaşırtmıştı. Amerika'nın savaş sonrası hükümrana karşı, Avrupa köklerinden yeşererek ayakta kalmaya çalışırken Amerika sinema ve televizyonuyla dünyayı sarıyor ve sarsıyordu.

Birden olan oldu. Kriz patladı. Birdenbire. Aniden. Adı OPEC olan petrol ihraç eden ülkeler, petrol fiyatlarını bir anda yükseltmeye başlayınca dünyanın çivisi çıkıverdi. Toplam senaryo yeniden yazılmaya başladı. 8 silindirli salon salamanje Amerikan arabalarının yerini çekik gözlü arabalar alıverdi. Petrole bağımlı her sektör ve ülke kendine çeki düzen verip yeniden yapılanmak zorundaydı. Sonuç, insanlığın büyümesi duruverdi. Savaş sonrası yani '45 sonrası ile '74 arasındaki büyüme, '75-'99 arasındaki büyümenin iki katıydı. Nüfus katlanırken büyüme yarı yarıya düştü. Dünya düştü!

Ya buralar? Yönetim çalkantıları ve iki darbe sonrası pek çok açıdan hazırlıksız içine düşülen Barış Harekatı Savaşı, ambargolarla budanmış ekonomiyi yerle yeksan eyleyivermişti. Dolar 5, 9, 15... derken uçup gitmişti. İşte o günlerde enflasyon lafını öğrendik ve bir daha tam otuz sene hiç unutmadık. Kendi krizimiz, küresel krizle birleşince çıkan logaritmik artış ülkeyi darbeye taşıyiverdi. Darbe sonrası "Düşe-çeyk... Düş!" emriyle bir yıl düşen enflasyon, kısa sürede üç haneli koltuğuna oturuvarecekti. Uğraşılsa da en yüksek iki hanenin altına düşmüyordu meret. Yıllık %120 demek aylık %10, haftalık iki buçuk! Hafta sonu neredeyse yüzde bir.

Yani adet olduğu üzere cuma ödeme günü. Eğer o gün,

"Taksit" bir başka önemli ilaçtır. Toplu iğneden otomobile her ürün taksitli satılır.

gün sonunda bir çek verirsiniz ve pazartesi banka açıldığında bile bozdurulsa artık %1 kazandınız. Bunu her hafta yaparsanız %52! Akıl dışı!

Bir şeyin fiyatının ne olduğu anlamını yitiriverir. Ne zamanı, ödendiği yeri, vadesi önemli. İşveren maaşları, masrafları, kiracı kirayı, müşteri mal hizmet bedelini ne kadar geç öderse o kadar kazanır. Yani tek stratejisi vardır herkesin, her kesimin: Erken tahsil et, geç öde! Süpermarket mal bedelini 150-180-210 günde öder. Ortalama altı ay. Hangi maliyet, hangi kâr marjı bununla başa çıkılabilir? Kendi özel araçlarını yaratarak: dünyada uygulaması görülmemiş "vadeli çek" arkasına üç beş A4 kağıt bantlanarak dolaşım hızı arttırılmış çekler. Birey cebinde 5-6 kredi kartıyla dolaşır. Hepsinin son ödeme günü farklı olur. Böylece bir şey alırken en uzaktaki tarihe sahip kartı kullanarak haftalık bir puanı düşmeye çalışır. "Taksit" bir başka önemli ilaçtır. Toplu iğneden otomobile her ürün taksitli satılır. Bir ütü için bir metre uzunluğundaki taksit-takvim alternatifleri, gazetelerin özellikle de pazar ilavelerinin doğal uzantısıdır. Ama taksitler bile çoğunlukla bir ürüne erişmeyi kolaylaştırmaz. Ağustos ayında gidilen tatilin on iki aylık taksiti, bu yılki tatil dönemini kapsayabilir. Ekmek bile "taksit kart"la taksitlidir! Bu kadar büyük ve hızlı dalgalanmaların bir ilacı olmak zorundadır. Sadece astrofizikte kullanılmasına alışılmış rakamlar günlük hayata girivermiştir. **Milyarla maaş alınır. Trilyona ev vardır. Katrilyon bile devlet bütçesi için yetersizdir. İki üç yılda bir yeni birim adı öğrenmek gerekir.** Bunun ilacı dövizdir. Enflasyonu endeksleyecek "kerteriz" birim dövizdir. Önceleri dolar, mark sonra euro (yuro, öyro, öro vb. şekilde de okunabilir)! Herkes kuru bilir. Ayşe Teyze de Pazarcı Ali de özellikle de Emlakçı İbrahim. Ev satış ve kira bedelleri, kesinlikle dövizdir. Otomobil, birtakım elektronik gibi ithal ürünler de dövize endekslidir. Geliriniz ne olursa olsun, para biriktirmek imkansızdır. **Hangi şartta, şekilde, enstrümanla değerlendirirseniz değerlendirin enflasyonun bir kısmına karşı korunursunuz.** Tamamına asla! Akşamdan sabaha her şey değişir. Hep tetikte yarını düşünmelisiniz. Akşam cebinizde 100 lirayla yatarsınız, o sabah 99 olmuştur bile. Bu zamanla bir toplumun DNA'sına işler. Dolar kurunu herkes bilir. Neme lazım kör Kazım. Bir anda artabilir. Sokaktaki adam, oynak olsun olmasın dolar kurunu artı eksi %1 farkla bilir. Şaşmaz. Hayallerini vadeli ayarlamak kalıtsal olmuştur. Kısa vade bu hafta, orta vade gelecek hafta, uzun vade ay sonu. Sonrası? Sonrası bilimkurgu.

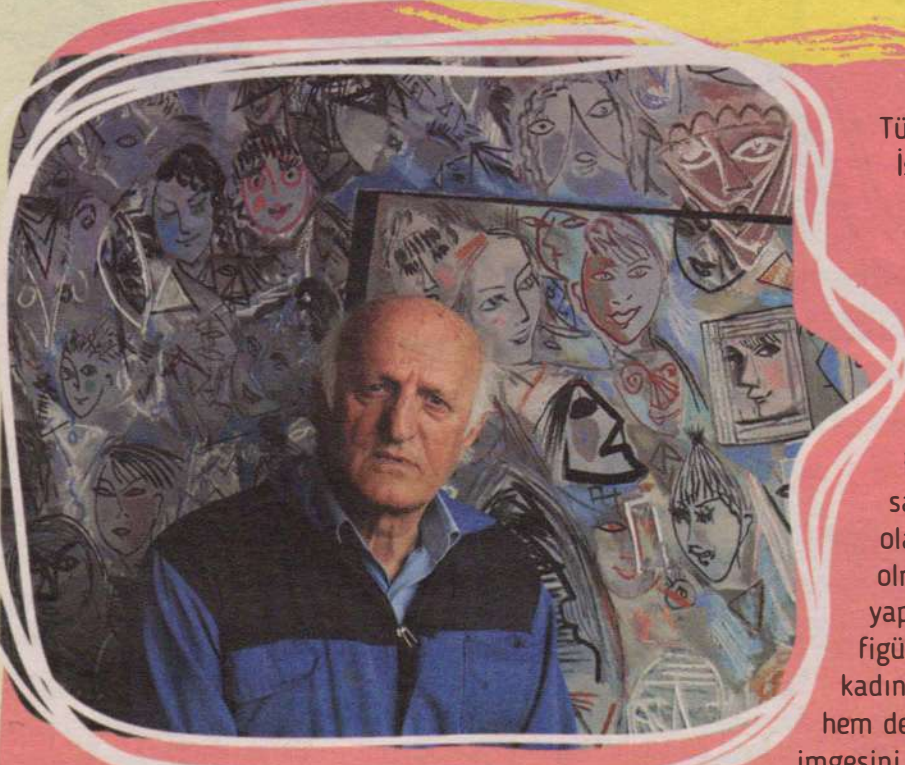
1974-2004 tam otuz sene her hücremize nakşedildi. Enflasyon, ekonomik olmasının çok ötesinde sosyal ve psikolojik sorunların kaynağıdır. Sürekli önüne bakarak yürürken her yere çarpıp çürük içinde kalınır. Hayal imkansızlaşır. O raddeye geldik mi? Hem de tam hayal kurmayı hatırlıyorken...

Kalıtsal gerçek yeniden ortaya çıktı: En flasyon, bizim flasyon.

İş Sanat kafası Ekim

Ayaz "severek çiziyor, çizerek seviyor"

Ressam Mustafa Ayaz'ın sanat hayatının 50 yıllık izini süren sergi,
24 Eylül - 3 Kasım tarihleri arasında İş Sanat Kibele Galerisi'nde...

Türk resim sanatının önde gelen isimlerini sanatseverlerle buluşturan İş Sanat Kibele Galerisi, sezonun ilk sergisinde sanat hayatının 50'nci yılını kutlayan ressam Mustafa Ayaz'ın çok renkli, figüratif eserlerini ağırlıyor. Sanatı aşk, yaşama sevinci ve geleceğe yönelik istekleri plastik değerlere dönüştürmek olarak anlatan sanatçı, sergide figüre ve konuya olan rengarenk tutkusunu gözler önüne seriyor. Sanatseverler Ayaz'ın benzersiz figürlerini izlerken, resim yolcuğunu ve plastik anlatım dilinin nasıl değiştiğini de gözlemleme imkânı bulacak.

Resme ilk başladığı dönemlerde soyut-dışavurumcu eserlere imza atan sanatçı, 1970'lerde kaligrafik bir anlayışa yöneldi. Karadenizli olan sanatçı bölge hayatını ve kadınlarını yakından gözlemlemiş olmasının etkisiyle, günlük yaşamda kadın figürünün öne çıktığı resimler yapmaya başladı. Ayaz, eserlerinde genellikle başköşeye oturduğu kadın figürü ve kimi zaman çevresinde yer alan kendi portresiyle hem kadın-erkek ilişkilerine göndermelerde bulunuyor hem de sürekli anlattığı gösterişli bir kadın imgesini vurguluyor.

Resim sanatını kendini arama yolculuğundaki bir araç olduğunu belirten sanatçı retrospektifi için, "Konuşmayı, yazmayı öğrenme ve plastik anlatım dilinin, yaşamımız ve düşüncemiz doğrultusunda giderek nasıl değiştiğini, nasıl bir karakter çizgisi oluşturduğunu görmek ve göstermek istedim" diyor. Ayaz, resme olan tutkusunu ise şöyle anlatıyor, "Severek çiziyorum, çizerek seviyorum."

Kariyeri boyunca çok sayıda kişisel sergi açan, karma sergiye katılan, eserleri yurt içinde ve dışında birçok özel koleksiyonda yer alan sanatçının incelikli işlenmiş figürlerinin izlenebileceği sergi, 24 Eylül - 3 Kasım tarihleri arasında İş Sanat Kibele Galerisi'nde ziyarete açık olacak.

1938 yılında Trabzon'da doğan sanatçı Mustafa Ayaz, eğitim hayatına Çaykara Merkez İlkokulu'nda başladı. Resme olan yeteneği keşfedilen Ayaz, 1956 yılında,

İstanbul Çapa İlköğretmen Okulu resim seminerine sınavla çağrıldı. 1963'te, Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-İş Bölümü'ndeki öğrenimini tamamladı ve ardından aynı bölümde asistan olarak görevine devam etti. "Arkaik, Klasik ve Barok Üslupları" konulu asistanlık tezini veren Ayaz, Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-İş Bölümü'ne resim öğretmeni olarak atandı. 1985'te, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü'ne öğretim görevlisi olarak atandı, bir yıl sonra kendi isteğiyle emekli oldu. Profesör unvanını alan ressam, 1987 yılında Bilkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'ne öğretim üyesi olarak atandı. Kendi imkanlarıyla Ankara'da Mustafa Ayaz Müzesi ve Plastik Sanatlar Merkezi Vakfı'nı kuran sanatçının 400'den fazla yapıtı yabancı ülke koleksiyonlarında, 4 bine yakını da yerli koleksiyonlarda bulunuyor.

Nihat Sırdar

otel

Süitimdeki televizyonum, dandik bir teneke aparat üzerine yerleştirilip üstünden siyah renkli bir iple konulduğu platforma bağlanmış tüplü bir 37 ekran. Süitiz ama o kadar da değiliz yani.

Kabaca bir hesapla bir yılın yarısını evimin dışında geçiriyorum. Yayınlar, gösteriler falan derken hayatımın yarısı otellerde geçiyor haliyle. Otelciliğin memleketimizde son 25 yılda geçirdiği evrimin birebir şahidiyim. Kimisi bugün artık var olmayan, kimisi yenilenen, kimisi hala direnen, kimisinin açıldığı gece kaldığım yurdum otelleriyle ilgili bir kitap bile yazabilirim şöyle bir düşününce.

Epey sene önce kaldığımız, gece belli bir saatten sonra tüm ışıklarını "cereyan boşa gitmesin diye" kapatan Isparta'daki otel mesela. Uzun bir zaman yayın ve gösteri için gidemediğimiz Isparta seyahatimizde organizatörümüzün önerisiyle şehrin merkezindeki otelde karar kıldık. **Geç saat varınca doğal olarak en ışıklı binayı arıyor insan otel diye. Ama en karanlık bina çıktı bizim otelimiz.** Resepsyonist kardeşten "Amma geç geldiniz abi," fırçasını yedikten sonra odalarımıza çekildik.

Bilinen insan olmam ve otelin girişindeki kocaman afişte ismim ve fotoğrafımın bulunmasından dolayı otelin bir kıyağı olarak süit odanın bana verildiği, otel müdürünün selamlarıyla birlikte odama meyve tabağı bıraktığı, meyvelerin mutfak tarafından özenle seçildiği lüzumsuz bilgileri tane tane resepsiyonist kardeş tarafından bana anlatıldı. Uykusunu böldüğümüz için bize epey kızgın olan ve oflaya pufloya belki bir bahşiş alırım umuduyla valizimi elimden kapamı komi kardeş beni süitime götürmek için asansörü çağırdı. Yaşının benden büyük olduğuna emin olduğum asansör dayı gayet nazlanarak zemin kata ulaştı ve dururken sağlam bir gürültü çıkardı. Beni hafif tırmış gören komi kardeş "Korkma abi. Bir aydır kimse kalmadı asansörde," dedi. Önceki ayların zayıfını belirtmeyince bende bir rahatlama oldu. Otelimizin en üstün bir altı katında bulunan süitime ulaştık. Benim kapımın iki yan kapısında yardımcım Rıdvan kalıyordu. Odama, pardon süitime girince Rıdvan'ın odasının kapısının neden iki yanda olduğu anlaşıldı. Aradaki diğer kapı da aslında benim süitimin kapısıydı. Yani bana kıyak geçilen süit aslında iki odanın arasındaki duvarın kaldırılması ve odaların birleştirilmesiyle sonradan oluşturulan bir süitti.

Gözleri buğulu komi kardeşi, onu pek şaşırtmayacak ve uykusunu açmayacak makul bir bahşişle yolladıktan sonra odamı keşfe başladım.

Otel odalarında ilk yaptığım şey pencerenin nereyi gördüğüne bakmak olur. Kimi denizi olan şehirlerde güzel manzaralarla karşılaşma olasılığı varken bu gibi şehir otellerinde pencere manzarası iyi ihtimalle ana caddeye ve gürültülü meydana, kötü ihtimalle hemen karşıdaki iş hanında bulunan avukatlık, muhasebe ve bilumum ofis manzaralarından ibaret olur. **Isparta'da da durum farklı değildi. Tamamen karanlık karşı binanın sabah erken saatlerde çay siparişleri ve ofis dedikodularıyla beni uyandıracağına emindim.**

Manzara kontrolünden sonra televizyonlardaki kanal sıralamasına ve içeriğe giriştim. Bu kontrol size otelin sahiplerinin dünya görüşünü, politik duruşunu, müşteriye hizmet konusunu ne kadar ciddiye aldıklarını gösterir. Dönemin hükümet yanlısı yayın yapan kanalları ilk sıralara konulduysa iktidarcı, haber kanalları sonraki sıralara atılmış, içlerinde

muhalif yayın yapan kanallara yer verildiyse muhalif, mümkün olan tüm televizyon kanallarını en net izleyebileceğin şekilde ayarlamışlarsa müşteri memnuniyetine önem veriyorlar demektir. Tabii bir de yerel kanallar var. **Şayet yerel televizyon kanallarından biri ilk sıradaysa kesin otelin sahibi kanalın da sahibidir. Eğer yerel kanal ilk 10 kanal içindeyse kaldığınız otelin reklamının o kanalda çıkma ihtimali yüksektir.** Süitimdeki televizyonum, dandik bir teneke aparat üzerine yerleştirilip üstünden siyah renkli bir iple konulduğu platforma bağlanmış tüplü bir 37 ekran. Süitiz ama o kadar da değiliz yani. Kanal netliği fena. Yani televizyon izlenmeyecek.

Süitin oturma odası haline getirilen ve kapının olduğu odadan duvara açılmış genişçe bir girişten diğer odaya, yani yatak odasına geçiyorum. Asıl şok burada. Yatağın başucunda süit olduğu için havalı olur diye düşünülerek duvarın içine açılmış pencere büyüklüğünde bir bölüm var. Tamamen işlevsiz ve çirkin bu duvar çukurunu nasıl güzel gösterebiliriz düşüncesi, arkadaşları orayı ışıklandırmaya itmiş. Yani yatağımın hemen üstünde içine kırmızı ışık koyulmuş bir çukur var. Korku filmi gibi. Üstelik ışık kapatılamıyor. Yarım saat kadar kırmızı ışığı nasıl öldürebilirim düşüncesiyle yaptığım aramalar sonuçsuz. Anahtarın ucuna takılı ve size resepsiyona bırakma zorunluluğu hissettiren kocaman oda anahtarlığını odanın girişindeki yuvasından çekince elektrik kesiliyor ve kırmızı ışık sönüyor. Ama o zaman da oda bildiğin mezar gibi oluyor. Karacaahmet temalı bir süitte kalıyorum bir ekim gecesinde Isparta'da.

Çeşitli kâbuslar görerek geçen gecenin sabahında yayın yapmak için aşağıda bize ayrılan toplantı salonuna iniyorum. Murat Seymen yayın masasını kurmuş, yılların ve yolların verdiği tecrübeyle garsonlara bizi çaysız bırakmamalarını tembihlemiş beni bekliyor. **Toplantı odası olarak kullanılan salonun pencereleri tavana bitişik olarak epey yukarıda ve bizim dışarıyı görmemize olanak vermiyor. Gün ışığı var o kadar.**

Ancak yayının başlamasından bir süre sonra Isparta kentinin uyanmasının ardından benim kabir süitin penceresinin baktığı iş hanının çalışanları gelmeye başlıyor. Onların gelmesi sabah selamlaşmaları, tuhaf şakalar, bir gün önceki maça dair geyikler, arabayı park ederken "gel gel gel, hooooop" gibi ses efektleri de içeriyor haliyle. Dolayısıyla gürültü yayın için tehdit edici bir hal alınca uzun bir süpürge sapı yoluyla pencerelere uzanıp kapatmak zorunda kalıyoruz. Bu kez de havasızlık ve sıcak bunaltıyor. Klimayı açsın diye çağırdığımız ve dün gece verdiğimiz bahşişten pek memnun olmayan komi kardeş gözleriyle "babayı açarım" ağzıyla ise "hemen ilgileniyorum" diyerek ortadan kayboluyor. Yayın sonrası kahvaltı, öğleden sonra gösteri, İstanbul'dan verilen "Güllü ne varsa alın gelin" siparişlerinin tamamlanmasının ardından Isparta'dan ayrılış şeklinde bir seyahatimizin daha sonuna geliyoruz. Bak bu otel anıları işi beni sardı. Kesin kitap olur bu...

Metin Uca

müjdeler var yurdumun toprağına taşına,

"kafa"m erdi 50 yaşına

50, yaş olarak insan hayatında güngörmüşlük, olgunluk, üretkenlik, damıtılmış zevklerin ve hayatı temize çekmenin durağı. 50, kolay bölünebilen, kolay söylenebilen, hep yuvarlamada kullanılan bir sayı.

50, bir aylık yayın için sürdürülebilirliğin, alışkanlığa dönüşmenin, devamlılığın, başarının sembolü. Hem sayı fetişizmine kurban gitmiş, 2023 hayalleri 2071'lerle yarıştırmış bir ülkenin 50'li yaşlarının sonuna yaklaşmış bir evladı olarak, 50 deyince aklıma ilk bunlar geliyor. 50'nin tonları grileşmiyor da irileşiyor.

Şimdi kimin vizyonu 50-100 yıl hesapları daha gerçekçi diye siyasetçiler yarıştırılırken, 2023 vizyonunun aslında bir sanatçıdan çıktığı; hem de çok sevilen önemli bir sanatçının hayalleri olduğunu göz ardı ediyoruz. 1974 yılında, yani

Cumhuriyet'in 50. yıl kutlamalarından bir yıl sonra Barış Manço, Cumhuriyet'in 100. yılı hayallerini kuran ilk sanatçı oluyor. 1974 yılında Kurtalan Ekspres'le 2023 isimli bir longplay çıkarıp, içerisinde altı buçuk dakikalık senfonik bir parça hazırlayan Manço, 2023 hayalini ilk elle tutulur hale getirendi.

Hatta bir röportajında 50. yılı yaşamış ve 50 yıl sonrası 2023 hayallerini "2023'te, sahneye oğlum Doğukan'ın kolunda çıkıp Senfoni Orkestrası'yla bu parçayı çalmak istiyorum," diye anlatıyordu.

Elbette KAFA'nın 50. sayısına özel bu yazıda ben de Cumhuriyet'in 50. yılı 1973'ten yola çıksam, sizde hangi hayalleri ateşleyip hangi duyguları hatırlatacağım bakalım...

Kah iptal edilen kah en önemli

isimlerin hastalanıp katılmadığı bayramlar gibi değildi 50. yıl kutlamaları. Büyük coşkuyla günlerce süren, tüm halkın katıldığı törenlerdi.

Çünkü 50, sonsuza kadar yaşayacak bir devlet için 10. yıl

gibi önemli bir semboldü.

Ne yapıldığının, nelerin kazanıldığının ve nelerin sürdürüleceğinin işareti...

Çok güzeldi 50.

Aşık Veysel'in sonsuza uğurlandığı yıl...

Necil Kazım Akses'in bestelediği özel marş ortalığı sarmış, bugün sözlerini hoş bir nostaljiyle hatırladığımız "Müjdeler var yurdumun toprağına taşına, erdi Cumhuriyetim 50 şeref yaşına," sözleriyle başlayan marş herkesin ruhunu ateşlemiş, dili sarmış, herkesi çevrelemişti.

15. turda uzlaşmayla seçilen

Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ün

konukları, bugünkü lüks araba fetişizmine benzemeyen bir sadelikte, 50. yıl törenlerine Anadol ve Murat 124 otomobilleriyle taşınmıştı. Tabii hayalleri köreltecek şeyler de eksik

kalmamıştı 50'de...

Cumhuriyet gazetesi, bayramda yine hapisteki düşünce suçluları için üzüntülerini belirtmişti. Beton seviciliğinin ilk sinyalleri, talanın ilk adımı orman affı girişimiyle atılıyor, eşeğin aklına karpuz kabuğu lezzeti kaçırılıyordu. Amerika, Vietnam Savaşı'nı kaybetmeyi kabullenmiş, MSP'nin başına Erbakan gelmişti.

Yine de güzeldi 1973'te en hatırlanan 50'nin içinde olmak.

Sonra 50, hep sınıflamalarda kullanıldı.

En iyi 50 film, 50 roman, 50 otel,

50 restoran...

Elinizde tuttuğunuz dergi de 50. sayısında,

50 yaş olgunluğuyla, ilk 50'nin yaratıcı,

heyecanlandırıcı duygusuyla yoluna devam

ediyor. Cumhuriyet'in 50. yılındaki

hayalleri kuranlar bugün

neredeler, ne yapıyorlar,

siz 50 yıl sonrası için

ne düşünüyorsunuz?

Bazen evdeki

hesap çarşıya

uymuyor ama

50'lik dilimler

ister ülke için

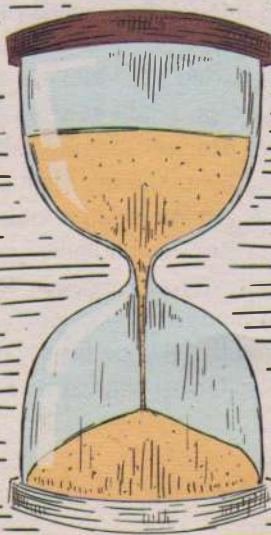
ister dergi

için ister yaş

dönümü için hep

yeni anlamlar

sorguluyor.

CANER ŞAHİN

Oğuz Atay / Tehlikeli Oyunlar

En sevdiğim yeri:

"Nihayet insanlık da öldü. Haber aldığımıza göre, uzun zamandır amansız bir hastalıkla pençelesen insanlık, dün hayata gözlerini yummuştur. Bazı arkadaşlarımız önce bu habere inanmak istememişler ve uzun süre, 'Yahu insanlık öldü mü?' diye mırıldanmaktan kendilerini alamamışlardır. Bu nedenle gazetelerinde, 'İnsanlık öldü mü?' ya da 'İnsanlık ölür mü?' biçiminde büyük başlıklar yayımlamakla yetinmişlerdir. Fakat acı haber kısa zamanda yayılmış ve gazetelere telefonlar, telgraflar yağmıştır; herkes, insanlığın son durumunu öğrenmek istemiştir."

ESRA AKKAYA

Emile Ajar / Onca Yoksulluk Varken

En sevdiğim yeri:

Benim dışımda herkesin bir annesi varmış gibime geliyordu. Annemi getirtmek için midemde kramplar edinmeye, çırpınmaya başladım. Karşiki kaldırımda topu olan bir velet vardı, her karnı ağrıdığı anda annesinin geldiğini söylemişti. Karnım ağrıdı ama hiçbir sonuç alamadım, çırpınmalarım da bir işe yaramadı. Daha çok dikkat çekmek için evin her yerine sıçmaya bile koyuldum. Hiçbir şey olmadı. Annem gelmedi.

TEOMAN KUMBARACIBAŞI

Michael Ende / Bitmeyecek Öykü

En sevdiğim yeri:

"Üçüncü kapı ancak ikinciden geçilince orada olur. Sana kaç kere söylemem gerek bunu?" "Ya bu üçüncü kapıda ne var?" "Buradaki olay gerçekten zorlu doğrusu! Çünkü Anahtarsız Kapı kapalı, Yalnızca kapalı. O kadar! Üstünde kol, topuz, anahtar deliği, hiçbir şey yok! Benim kuramıma göre, hiç birleşme yeri olmayan tek kapı kanadı, Fantazya selenyumundan. Belki bilirsin, Fantazya selenyumunu kıracak, egecek ya da eritecek hiçbir şey yoktur. Kesinlikle zarar görmez" "Öyleyse bu kapıdan geçilmez mi?" "Ağır ol çocuğum, ağır ol! Kişiler içeriye girip Uylûla'yla konuştular ya, değil mi? Demek ki kapı açılabilir." "Ama nasıl?" "Dinle: Fantazya selenyumunu isteklerimize tepki gösteriyor demek ki. Onu öylesine eğilmez yapan doğrudan bizim isteğimiz. Biri içeriye girmeyi ne kadar çok isterse kapı da o kadar sıkı kapanıyor. Ama biri bütün isteklerini unutmayı ve hiçbir şey istememeyi başarır, kapı onun önünde kendiliğinden açılıyor." Atreju gözlerini eğip yavaşça sordu: "Eğer bu doğruysa - benim geçmem nasıl mümkün olur? Onu nasıl istemezlik ederim?" Engywuck içini çekerek başını salladı. "Söyledim ya, Anahtarsız Kapı en zordur."

venedik taciri

Venedik Taciri'nin Yahudilik karşıtı bir oyun olup olmadığı, oyunun yazılıp oynandığı 1600 başlarından bu günlere çok tartışılmış. Bence "Venedik Taciri"nde böyle bir karşıtlığın zerresi bile söz konusu değil.

Shakespeare'in Hamlet, Machbet, Kral Lear, Othello vb. kadar olmasa da sözü en çok edilen oyunlarından Venedik Taciri'ni notlar alarak okumayı tamamladıktan sonra bu oyundan bende kalan ne diye düşündüğümde, bunun tiyatro adına pek de bir şey olmadığı sonucuna vardım...

Oyunun, kişiliği belirgin (ve inandırıcı) tek kahramanı, "tacir" in kendisi, yani "Yahudi tefeci" Shylock.

Bence bu oyunu Shakespeare oyunu düzeyine yükselten de sadece bu karakterdir.

Shylock tipini tek bir çizgiye, tek bir karakter özelliğine indirgeyemeyiz.

Metnin pek çok yerine serpilmiş Yahudi karşıtı hakaretlere karşı sesini pek yükseltmese de içten içe onları hazmedemediği çok bellidir.

Tersine, o kendi soyunun ve inancının değerlerine sınıksız bağlıdır.

2. perdenin 5. sahnesinde, kendisini hor görenlerden "savurgan Hristiyan", "soytarı" diye söz eder...

Davetli olduğu yemeğe giderken kızı Jessica'ya öğütlerinde hem bu "soytarı"lara nefreti, hem kendisine saygısı dile gelir:

"..... Beni dinle Jessica:/Kapıları kilitle. Davul sesini ve o boynunu eğerek/ Cırtlak sesler çıkaran flütçüyü duysan bile/ Pencere çerçevesine tırmanmaya kalkma,/ Kafanı pencereden dışarı çıkartıp da/O renk renk boyanmış maskelerle geçen/Hristiyan soytarılarına bakma;/Evimin kulaklarını tika, yani pencere kanatlarını kapa:/O kof ahmaklığın sesi girsin istemem/Haysiyetli evimin içersine"

Oysa Jessica oyun kahramanlarından "Hristiyan" Lorenzo'ya mercimeği çoktan fırına vermiş, evdeki mücevherleri de alarak sevgilisine kaçmak için gün saymaktadır.

Bahtsız Shylock kızından yiyeceği darbe yetmiyormuş gibi, kazandığı davayı da aynı Hristiyanların şeytanca oyunları ile kaybedecek; kızının, malının mülkünü yanı sıra canını da kaybetmesine ramak kalacaktır...

***

Venedik Taciri'nin Yahudilik karşıtı bir oyun olup olmadığı, oyunun yazılıp oynandığı 1600 başlarından bu günlere çok tartışılmış.

Bence "Venedik Taciri"nde böyle bir karşıtlığın zerresi bile söz konusu değil.

Buna karşılık, benim okuduğum metnin çevirmeni Özdemir Nutku'nun da kitaba önsözünde belirttiği gibi, "Shakespeare bu oyununda sadece Yahudilerin klişeleşmiş konumlarına değinmemiş, aynı zamanda Hristiyan ikiyüzlülüğünü de eleştirmiştir...

İngiltere ya da Avrupa'nın herhangi bir ülkesindeki tarihsel Yahudi aleyhtarlığı Venedik Taciri'nde çok belirgindir..."

Shylock, "Venedik Taciri"nin (yine Ö.Nutku'nun tanımıyla)

bu "traji-komik" kahramanı; tefeci olmakla, mal mülk düşkünlüğüyle, sözünü tutamayan borçlusuna karşı acımasızlıkta ısrarıyla, kuşkusuz eşleştirilebilir.

Fakat onun soyuna ve inançlarına hakaret eden, sonuçta da kazandığı davayı kaybettirerek ve sinsice kısıp alarak hayatı da dahil bütün varlığına kasteden karşıtları, ondan daha az acımasız sayılamaz.

Musevi soyuna ve inancına karşı yirminci yüzyılda gerçekleşen, akıl dışı, insanlık dışı zulm ve katliamların kökeninde de dinsel karşıtlıkların bulunduğu "Venedik Taciri"nde apaçık karşımıza çıkıyor.

Bu nedenle Venedik Taciri, Shakespeare'in Brecht'ci bir yaklaşımla yorumlanmaya belki en elverişli oyunudur denebilir...

***

Shylock dışındaki oyun kahramanları çok fazla özellikli değil.

Venedikli tüccar ya da burjuvalar birbirinin tıpkısı gibi.

Uşaklar da öyle.

Belki bir tek, kılık değiştirerek büründüğü hukuk doktoru Balthazar rolünde olayların yönünü değiştiren Belmont Leydisi Portia ilgiye değer bir kişilik sayılabilir...

***

"Venedik Taciri", Shakespeare'in mitolojiye belki en çok gönderme yaptığı oyun. Ben 17 tane saydım... V. bölümün ilk sahnesinde Lorenzo ve Jessica'nın konuşmaları tümüyle mitolojik göndermelerden oluşuyor...

Sonuç olarak "Venedik Taciri"ni, Shakespeare'in komedi türünde oyunları arasında sayabileceğimizi düşünüyorum.

Fakat odayında etkileri günümüze kadar süregelen ciddi bir sosyal-etik sorunsalın yer aldığı; zekâ, dil zenginliği, akıcı bir kurgu ustalığıyla oluşturulmuş bir Shakespeare komedisi...

Venedik Taciri, Shakespeare'in Brecht'ci bir yaklaşımla yorumlanmaya belki en elverişli oyunudur denebilir...

The most excellent
Historie of the Merchant
of Venice.

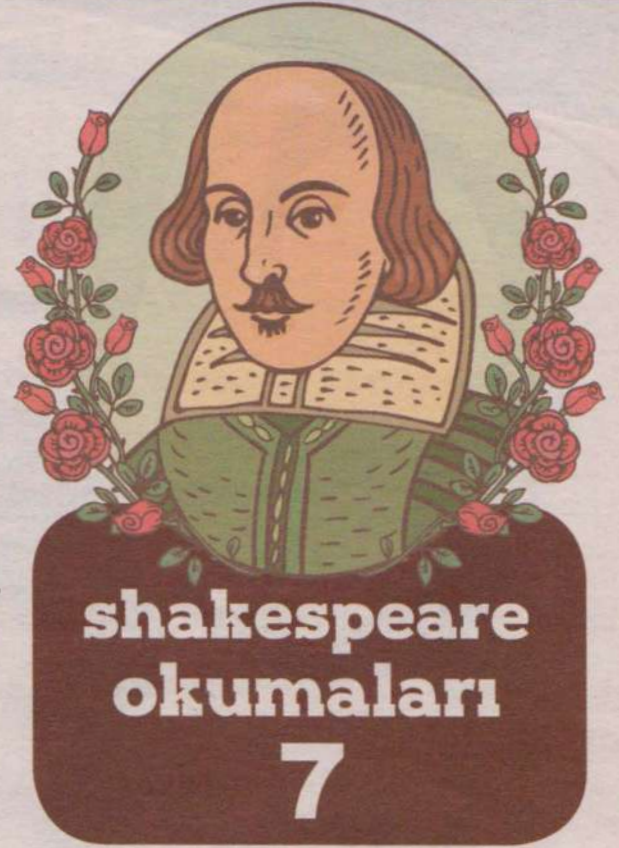
With the extreame crueltie of Shylocke the Iewe
towards the sayd Merchant, in cutting a iust pound
of his fleish and the obtaining of Portia
by the choise of three cheld.

As it hath bene diuers times acted by the Lord
Chamberlaine his seruants.

Written by William Shakespeare.

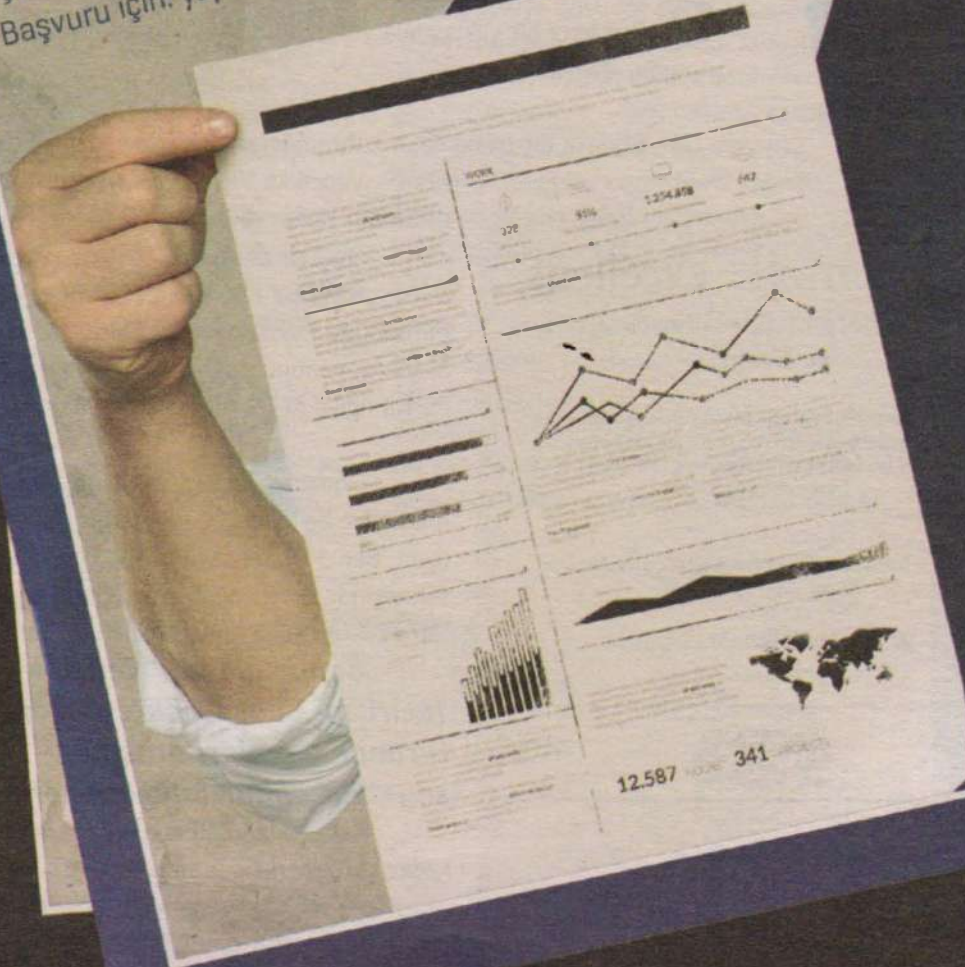
AT LONDON,
Printed by I. R. for Thomas Heyes,
and are to be sold in Paules Church-yard, at the
signe of the Greene Dragon.
1600.

CEO *world*

BAŞARININ SIRRI SADECE FOTOKOPİ ÇEKMEKTE DEĞİL, DIGITALENT OLMAKTA.

Stajda çektiğin fotokopiyle
dergilere kapak olman zor.
Sen en iyisi Yapı Kredi Digitalent
Genç Yetenek Programı'na katıl,
gelişimine yönelik eğitimler,
etkinlikler ve staj imkanıyla
iş hayatına bir adım önde başla!
Başvuru için: yapikredidigitalent.com

#BizYapıKrediliyiz

Son başvuru tarihi: 21 Ekim

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

 YapıKredi
DIGITALENT

Nilay Örnek

“1 tl’ye aldığım model araba şimdi 5 bin tl”

Aren Emre Kurtgözü tasarım, medya, kültürel çalışmalar ve iç mimarlık alanlarında eğitim veren bir üniversite hocası, akademisyen. Yaklaşık 20 yıldır da model otomobil koleksiyoneri. Kurtgözü'yu evinde, sayısı 3 bini aşkın çok iyi korunmuş model otomobiliyle gözlemlemek enteresan. Mesela bir otomobili, lastiğinden değil de “dan” diye ortasından tutuveriyorum, o anda kalp krizi geçirecek sanıyorum. Tatlı tatlı, öğreterek uyarıyor beni. İnsan teninin ürettiği yağ bile zarar veriyormuş otomobile! Peçeteyle tutuyoruz artık araçları; öyle diziyo ve çekiyor Sinan fotoğrafları. Hani böyle deyince, gıcık obsesif bir adam canlanmasın gözünüzde. O, etkileyici bir zekâ ve birikimle, neşetle, otomotiv tarihinden anekdotlarla anlatıyor koleksiyonunu.

Hiç üretilmemiş bir otomobilin modeli var mı?

Tabii çok var. İki şekilde var. Gerçek otomobil üreticileri her yıl, üretime geçmeyecek konsept otomobiller yapıp sergilerler. Meraklısı çok olan bu konsept araçların model araçları da vardır. Bir de çocuklara yönelik üretim yapan oyuncak firmalarının hayali modelleri var. Örneğin bugün oyuncakçılarda Hot Wheels marka ufak arabalar görürsünüz, çoğu fantastik modellerdir. Bende oyuncaklardan da bir miktar var ama otomobil tarihine de meraklı olduğum, bu konuda araştırma yapıp yazdığım için gerçek araçların oyuncak ya da modellerini seviyorum.

Sevgi ve merak dışında akademik ilgiyle de model otomobil biriktiren Aren Emre Kurtgözü, her koleksiyonerin hayali olan bir şeyi de yaşamış; değerini bilmeyen birinden sonrasında çok değerlenen bir parça almış.

Model araç üretimi alanında en iyi hangi ülke?

Savaş sonrası üretimde başı çeken İngiltere. Matchbox İngiliz. Majorette, Siku, Corgi, Hot Wheels da var ama artık 1/64 ölçekli bu tür araçların tümüne Matchbox deniyor. Almanya ise bence oyuncak sektörüne en çok katkıda bulunmuş ülke; ilk onlar, 1900'lerin başında başladılar oyuncuğa... İngiltere'nin, Fransa'nın bu işe girişi biraz daha geç; 1930-40'lar iyi sanayileşmiş ülke olması gerekiyor zaten. Bu yüzden İngiltere, Almanya ve Fransa önde; İtalya daha butik. Sonrasında ABD ve Japonya önemli. Sovyetler Birliği'nde biraz daha kaba, kimi çakma ama hep sağlam şeyler üretiliyor.

Peki koleksiyonerlikte de bu ülkeler mi önde?

Amerikalılar bu kategorideki oyuncakları 1960'larda yani geç üretmeye başladılar. Ama en iyi, en aktif ve en organize olmuş koleksiyonerler Amerikalılar. Matchbox'ta da en çok çeşit, en iyi kondisyon ve fiyat ABD'den çıkar. Sonuçta aslında bu bir oyuncak; Avrupalı oynamış, tüketmiş malı bitirmiş, ABD'li ise iyi korumayı bilmiş.

Türkiye bu işin neresinde?

60 ihtilali sonrasında Türkiye'de ithal ikameci ekonomi politikasına geçiliyor ve dolayısıyla ithal yasakları 80'lere kadar sürüyor. 1960-80 dönemi de dünyada bu tür arabaların altın çağı ve bu arabalar Türkiye'ye giremiyor. Ancak kaçak olarak yurt dışından, Almanya'dan getiren oluyor.

Komik soru olacak ama bizde “hiç mi yok”?

Orijinal kalıp üretimi tek tük var. Türk oyuncak üreticileri bu boşluktan yararlanarak Türk malı metal araba üretmeye girişiyorlar. İtalya'dan bazı firmaların eski kalıplarını satın alıyorlar ve bastıkları ürünlere Türk malı ibaresi koyuyorlar. Bunlar o kadar nadir ve değerli ki şu anda... Eski kalıplarla iptidai koşullarda üretildiği için dağılıyor modeller, bugüne gelebilen çok az. Zaten az da üretilmiş. O kadar nadir ki böyle 5 bin TL, 7 bin TL değerinde parçalar var elimde.

En yüksek ne kadar ücret vermişsinizdir?

2 sene önce 3 bin 500 TL'ye Türk malı arabalardan aldım ama şu anda hemen 7 bin TL'ye alıcı bulunuyor. 1 TL'ye aldığım bir araba da var, 10-15 sene önce bu koleksiyonerlik olayı çok da gelişmemişti; 70'lere ait Türk malı bir araba gittigidiyor'da açık artırmadan 1 TL'den açıldı, kimse teklif vermedi. Aldım. Şu anda değeri 5 bin TL.

Koleksiyon sigortalı mı? Sergi ya da kitap yapma planınız var mı? Ve... Sizden sonra bu koleksiyon ne olur?

Böyle bir koleksiyon için eksper bulma güçlüğü sigortalamamı önlüyor. Ama geçen yaz 1 ay her gün uğraşarak koleksiyonumun envanterini yaptım. Bu sayede her birinin kondisyonunu, nerede olduğunu biliyorum. Sergilemeyi çok istemiyorum, siz burada fotoğraf çekerken bile kasılıyorum. Ne taşıma ne bakma ne de sergileme koşulları benim yapacağım kadar iyi oluyor. Güzel fotoğraf ve doğru bilgiyle internette sunmak bana doğru geliyor. Facebook'taki “güzel bir araba” adlı sayfam da bunun için var. Kitaplar da maalesef genel okuyucuya hitap ediyor. Benden sonra, dileğim koleksiyonun bir bütün halinde, parça parça değil, çok ilgilenen birine geçmesi.

Sizin arabanız var mı?

Böyle bir koleksiyonu olan insanın, kendi topladığı 65 Ford Mustang'i vardır beklentisi oluyor. Ama öyle bir durum yok. Normal bir arabam var işte... Tüm birikimim de bu arabalar ve kitaplara gitmiştir.

BAŞAK KABLAN

BAŞAK KABLAN

BAŞAK KABLAN

Önce Hayallerim Öldü
Sonra Babam

Önce Hayallerim Öldü Sonra Babam

ANLATI

INKILÂP 91. yıl

INKILÂP 91. yıl

İSTANBUL / Merkez Yenibosna • İSTANBUL / Sanal Mağaza • İSTANBUL / Fatih Historia • İSTANBUL / Avcılar Pelican Mall • İSTANBUL / Levent Metrocity
İSTANBUL / Acarkent Coliseum • İSTANBUL / Bahçelievler Metroport • İSTANBUL / Beykent Perla Vista • İSTANBUL / Ataşehir Migros • İSTANBUL / Cağaloğlu Sirkeci
İSTANBUL / İNKILAP KIDS Acarkent • ANKARA / Atlantis City Avm • İZMİR / Balçova • İZMİR / Çiğli • BURSA / Nilüfer

Erhan Karadağ

güvenpark

Bir park iki bank. Bankın birinde üç kadın hararetle konuşuyor. Sesleri de yükseliyor biraz ama kimse ne konuştuklarını anlamıyor çünkü kendi dillerinde sohbet ediyorlar. Öteki bankta genç bir adam, ara ara okuyor ara ara defterine notlar alıyor. Demeti 5 liraya çiçek buketleri satan genç bir kız oturuyor yanı başına. Çiçek dolu sepetini tam ortaya koyuyor ama adam kafasını kaldırıp bakmıyor bile. Çiçekçinin gözü harita metot defterine kayıyor; uzun uzun bakıyor, anlamıyor. Yazıp çizen de tam anlamıyor aslında, çözmeye çalışıyor sadece; Osmanlıca öğrenmeye uğraşıyor.

***

Meydanlar ansiklopediyse, parklar şehirlerin öyküleri, şiir kitabıdır. Yalnız başına oturan biri en serbestinden şiirini sessizce yazarken, başka bankta sohbet eden kadınlar aynı anda birkaç öykünün hem kahramanı hem yazarı oluyor. Yazılmamış, okunmamış, hatta belki de anlatılmamış hikayelerin kaçıp saklandığı yer değil mi zaten parklar? Henüz şiirini yazmamış şairlerin, yazmaya oturmamış yazarların sığınağı olduğunu bilmiyor muyuz o en kuytadaki bankın?

***

Parkta Osmanlıca çalışan Vedat, uzatmalı öğrenci. Uzatması başarısızlıktan değil, eksiklerini tamamlamasından, başa dönüp bir daha okumasından. Bitirdiği bölüm, bizim kütüphanecilik diye bildiğimiz Bilgi ve Belge Yönetimi. Aldığı eğitimin hakkını verebilmek için şu ara Osmanlıca öğreniyor. Çok zaman kendi kendine çalışıyor. Devletin kayıtlarında olup da hala tasnif edilememiş belgelere, kitaplara biraz daha yaklaşmak, bilerek dokunmak için. **Tabii asıl derdi, gelecek kaygısı yaşamamak, hayata tutunmak, iş bulmak. Mardin'de bıraktığı beş**

kardeşi için umut olmak.

Yedek garson olarak çalıştığı kafede, metroda, parkta ne zaman vakit bulursa çantasından kitabını çıkarıp tırmalıyor o lisanı. 22 yaşında ve Osmanlıcaya da kütüphaneciliğe de bel bağlamıyor, ikinci bir üniversiteye daha kaydını yaptırmış; şimdi biraz anatomi, biraz ilk yardım, az da psikoloji okuyor yeni başladığı bölümde.

***

Arka banktaki kadınlar Gürcüce konuşuyor. Gürcistan'dan Türkiye'ye çalışmak için gelen kadınların izin günü pazar. Batum'dan, Gori'den ya da Kutaysi'den ayda 1500 lira kazanabilmek için Ankara'ya gelmişler. Her hafta aynı saatlerde aynı parkta buluşuyorlar. Bazen beşi, bazen onu; öteki bankta veya beriki ağacın altında bir başka grup daha... **Gurbette bir hemşehriyle, bir dostla, işten güçten, memleketten konuşmanın tadını tahmin etmek zor değil galiba.**

Hepsi üniversite mezunu, Sovyetler Birliği döneminin iyi okullarında meslek sahibi olmuş, çocuk çocuk sahibi emekçi kadınlar. Kimisi temizlik yapıyor evlerde, kimisi yemek yapıyor ama çoğu yaşlı bakıyor. Evlatlarını evden göndermiş ama emekli olduğu evi, hatıralarını terk edememiş annelere babalara bakıyorlar.

***

Arkasındaki bankta konuşulanlardan habersiz Vedat'ın ikinci okuduğu bölüm o kadınların ikinci, belki üçüncü işi. Vedat'ın derdiyse bir iş, sadece bir iş. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Yaşlı Bakım Bölümü'nde. İkinci okulunda da "bakıma muhtaç kişileri hayata tutundurma ve gelecek kaygısından arındırma" tekniklerini öğreniyor. Sahiden öyle galiba; şehir parkları yazılmamış öyküler bahçesi.

Kim Bilir?

1) Chuck Palahniuk'un *Dövüş Kulübü* kitabının başkahramanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Manus Kelley
- B) Denny
- C) Tyler Durden
- D) Victor Mancini

6) Aşağıdaki yazarlardan hangisi Fransız edebiyatı kapsamına girmez?

- A) Emile Zola
- B) Balzac
- C) Victor Hugo
- D) Cesare Pavese

2) Aşağıdakilerden hangisi Gabriel Garcia Marquez'in eserlerinden değildir?

- A) Seksek
- B) Yüzyıllık Yalnızlık
- C) Yaprak Fırtınası
- D) Kırmızı Pazartesi

7) Murathan Mungan'ın yayınlanan ilk kitabının adı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mahmud ile Yezida
- B) Taziye
- C) Yüksek Topuklar
- D) Kadından Kentler

3) "Sylvia Plath'in Şairliğinin İntiharı Bağlamında Analizi" tezi aşağıdaki yazarlarımızdan hangisine aittir?

- A) Nilgün Marmara
- B) Sevgi Soysal
- C) Lale Müldür
- D) Tezer Özlü

8) Leyla Erbil'le mektuplaşmaları kitaplaştırılmış şairimiz aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Turgut Uyar
- B) Ahmed Arif
- C) Özdemir Asaf
- D) Atilla İlhan

4) Dostoyevski'nin eseri Karamazov Kardeşler'in ilk basım tarihi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 1865
- B) 1880
- C) 1925
- D) 1980

9) Aşağıdaki eserlerden hangisi Edgar Allan Poe'ya ait değildir?

- A) Kuyu ve Sarkaç
- B) Annabel Lee
- C) Kuzgun
- D) Mutlu Prens

5) Benjamin Button'ın Tuhaf Hikayesi öyküsü aşağıdaki yazarlardan hangisine aittir?

- A) Ernest Hemingway
- B) J. D. Salinger
- C) John Steinbeck
- D) F. Scott Fitzgerald

10) Stephen King'in, 1996'da yayınlanan ve 1999'da sinemaya uyarlanan kitabı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yeşil Yol
- B) Medyum
- C) Kujo
- D) Göz

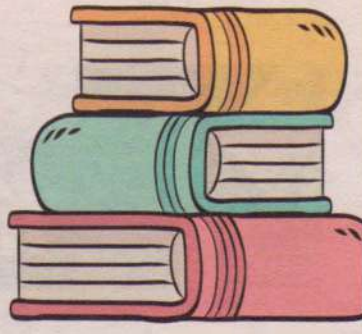
Testi çözüp doğru cevaplarını bizyazin@kafadergi.com'a gönderen ilk 10 okuyucumuza yazarlarımızdan imzalı kitap hediye!

Hazırlayan: Özge Doğan

Geçen ayın cevapları:
1) B 2) A 3) A 4) D 5) A 6) D 7) B 8) B 9) D 10) C

Kafa Sözlük

KAFA'ya göre

yaz, çiz, çek, paylaş! bu köşe senin!

➔ #kafamagöre

Kaan Koç s.35

isim. **Uzletgah:** Yalnızlık köşesi, tenhada oturulan yer.

isim. **Haşyet:** Korku, korkma.

isim. **Tecimen:** Tüccar.

isim. **Debdebe:** Görkem.

Gökhan Çınar s.11

isim. **Safiyet:** Saflık.

Bedia Ceylan
Güzelce s.9

isim. **Reprodüksiyon:**

Aslına uygun olarak yapılan taklit. Çoğaltma.

Alper Canıgüz s.15

isim. **Opportuniz:** Fırsatçı.

isim. **Edim:** Yapılmış, gerçekleşmiş iş.

isim. **Temayül:** Bir tarafa eğilme.

isim. **Musibet:** Ansızın gelen felaket, sıkıntı veren şey.

Coşkun Aral s.20

isim. **Ekspedisyon:** Özel bir amaçla yapılan, uzun ve zorlu yolculuk.

Gökhan Dağıstanlı s.23

sıfat. **Pejmürde:** Dağınık, perişan.

fiil. **Üleştirme:** Pay ederek dağıtmak, bölüştürmek.

isim. **Fasıla:** Aralık, ara, kesinti.

isim. **Puberte:** Ergenlik çağı.

Başar Başaran s.5

sıfat. **Sabık:** Geçen, önceki, eski.

isim. **Erek:** Gerçekleştirmek için tasarlanan ve erişmek istenilen şey, amaç, gaye, maksat, hedef.

birleşik fiil. **İlhak Etmek:** Egemenliği altına almak.

sıfat. **Esrik:** Sarhoş.

sıfat. **Yılık:** Çarpık, eğri.

isim. **Derdest:** Yakalama, tutma, ele geçirme.

Şebnem İşigüzel s.17

birleşik fiil. **Tatbik etmek:** Uygulamak.

sıfat. **İrsî:** Kalıtımsal.

Aylin Balboa s.36

isim. **Tafsilat:** Ayrıntı.

Cem Davran s.32

isim. **Sayfiye:** Yazlık ev.

Sunay Akın s.14

isim. **Fayrap:**

Gemilerde ateşçiye, ateşi hızlandırması, harlı duruma getirmesi için verilen komut.

isim. **Fırkateyn:** Üç direkli, bir tür yelkenli savaş gemisi.

Nilay Örnek s.43

sıfat. **İptidai:** İlk.

isim. **Envanter:** Bir ticaret kuruluşunun para, mal ve diğer varlıklarıyla genel olarak borçlu ve alacaklı durumlarını, nicelikleri ve değerleriyle ayrıntılı olarak gösterme.

Kerimcan Kamal s.31

isim. **Yangı:** Vücutun mikroplara karşı koymak için herhangi bir yerine fazla kan hücumu ile orada şişkinlik, kızamık, ısı ve ağrı ile beliren irin toplaması, iltihap.

Erhan Karadağ s.45

isim. **Tasnif:** Bölümleme.

Can Yılmaz s.27

isim. **Mecal:** Güç, kuvvet, derman, takat.

Ekim 2018 - Sayı: 50 - Aylık Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi

Aylık Yaygın Süreli Yayın - Yayıncı: KAFA Grup Yayıncılık Ltd. Şti.

İmtiyaz Sahibi: Candaş Tolga Işık Sorumlu Müdür: Mert Çanga

Genel Yayın Yönetmeni: Ayça Derin Karabulut

Görsel Yönetmen: Dorukhan Varlık Tasarım: Nazlı Kaplan Kapak: Hakan Arslan

Okuyucu Temsilcisi: Emrah Akbaş Reklam Grup Başkanı: Hande Gün

Adres: Koşuyolu Mah. İsmailpaşa Sok. No:44 Kadıköy/İstanbul

Tel: (0216) 428 9 888 Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. 29 Ekim Cad. İhlas Plaza No: 11/A 41

Yenibosna / Bahçelievler / İstanbul - Tel: (0212) 454 30 00 Dağıtım: DPP (0212) 622 22 22

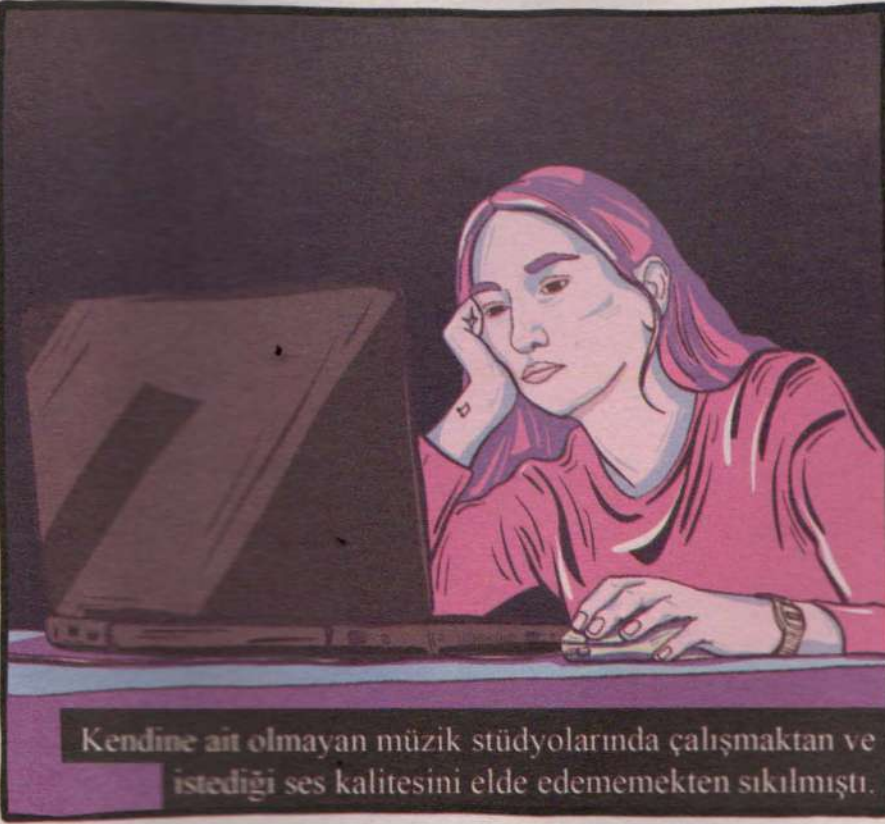
www.kafadergi.com - bizyazin@kafadergi.com - reklam@kafagrup.com

KAFA Dergisi'ndeki tüm yazı, çizim, espri ve karakterlerin yayın hakları saklıdır. Yayınevi, yazar ve çizerin yazılı izni alınmaksızın hiçbir yazı ve basılı görsel yayın organında ve sanal ortamında kullanılamaz.

Poster ve çıkartmalar derginin içinde ücretsiz olarak verilmektedir.

"İSTANBUL TATILI" filmi orijinal afişi için Erler Film'e teşekkürlerimizle...

Sevginin
bir hali vardır ki
sevileni sarar ve o
sevilenin, onu saran
kolları ve sevgisinin dışına
çıkmasını istemez...
ne var ki, istemez amma
kollarının ve sevgisinin bir
hapisane olmasını da istemez,
velhasıl ister oğlu ister
istemez oğlu istemez,
tuhaf ve tadlı bir şeydir
bu sevgi.

Mektuplarıyla Halikarnas Balıkcısı, Azra Erhat,
Adam Yayınları, 1985

KARTAL TİBET * FİLİZ AKIN

İSTANBUL
TATİLİ

TAMAMEN

RENKLİ

YILMAZ KÖKSAL
HULÜSİ KENTMEN
FERİDUN ÇOLGEÇEN
NECDET TOSUN
NEVZAT OKÇUGİLVE HÜSEYİN
BARADAN

reji: TÜRKER İNANOĞLU * KAMERA: ÇETİN GÜRTOP

Yaşar Kemal
1923-2015

Dünyada çok şey kolay da,
insan olmak zor.